

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
9 D 33 [1]

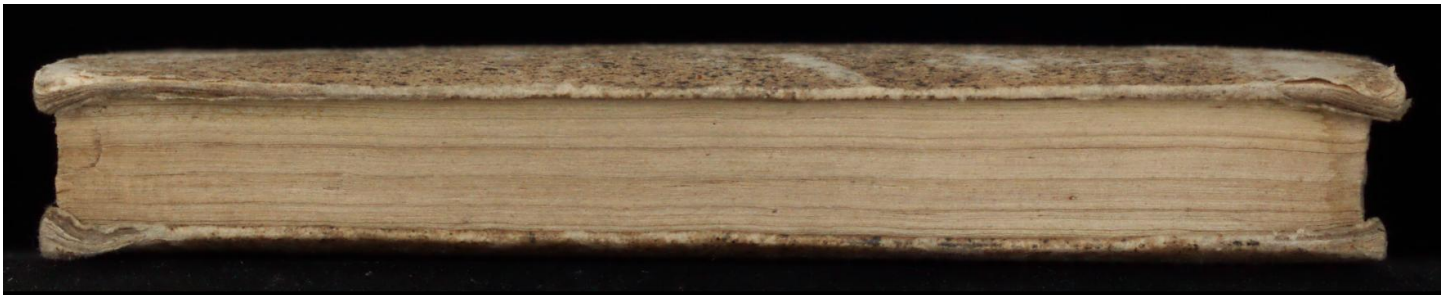

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
9 D 33 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
9 D 33 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
9 D 33 [1]

9 D 33

246

AA

106/5
Namen. 17

E

Man on

de van d

om en B

je boug

als j

Duer

En hou

ting

Roche

tot weder

En op ni

Tot em

Plaght

beten

Dur

En

AARONS ROEDE

40615

Numeri. 17. 8.

Vertoond

Hebre. 9. 4.

Een recht Onderfcheyd/

Van onze Bede-ghenoten des Gheloofs/
die van d'afghedeelde Vlamingen weer bekoring lijden
om een Volk te worden; 'twelk niet gheschieden magh ghelijck
zy voorgehen/ eventwel behoord te gheschieden, in boeghen
als hier upt Ghods woord ghesteld is: maer zy mosten
die Duere weder in-komen/ diese duer twist
en afdeling zyn upt gheghaan.

Iohannes 10. 1.

Int Licht ghebracht,

Duer twee Liefhebbers des Ghodlijken Boods/
op der Afghedeelden Brieft/ hier by ghedruckt/
die ons tot dit schryven veroorzaakt heeft.

Midghaders

Een kort Ghedicht op den zelven Zin/ tot waarschou-
wingghe / van al de ghene die met ons in een Ghelobe
en Belebing staan.

Noch een Apendix (ghenaamd A-arons Staf)
tot wederlegging op een Boerken geheten Olijftaxken.
En op nieu bygevoeght voor tweede Deel, ghenaamd,
Bile-ams Ezelinne.

Tot een kort wederleg van de Hooghduytse/ Driessse/en
Vlaamse Afghedeelde Vrede Handeling,
Ghedruckt tot Amsteldam/ Anno 1630.

Plagh ik u ook opt also te doen; Numeri 22. 29. om te
beletten de dwaashepd 2. Petri 2. in de dolinghe
van Bile-am Iude 1.

Duer den Derden Druk vermeerderd
En van vele Drukfouten verbeterd/ in't jaar 1633.

Hier zijn verscheyden Sprueken by een ghesteld /

Want het lijke der Hemelen sij gheweld.

1. Ioh. 2. 19 Zy zijn van ons upgehegaen / maar zy en waren niet van ons: want waren zy van ons gheweest / zo waren zy ook by ons ghebleven.

Baruch. 3. 13. Waart ghy op Ghods wegghen ghebleven / zo had ghy wel altijd in Vrede ghewoond.

Apok. 2. 5. Daarom ghedenke waer af ghy gheballen zijt / en doet Boete / en doet de eerste werken.

Sirach 22. 6 Straf en Leringghe behoorden ter rechter Tijd te ghebruyken.

Amos 5. 10 Maar zy zijn op den ghenen gram dieze in der Boozten straf / ende houden dien booz enen grouwel die daar heplzaam leerd.

Psal. 125. 5. Die astwijken op huere kromme wegghen / zal de Here te niet doen: maar Vrede zij over Isracl.

Titum 3. 10 Enen afghedeelden Meyische schouwt / als hy eens oft twemaal vermaand is.

Efezi. 5. 16 Lost den Tijd / want het is quaden Tijd.

Akt. 20. 30 Iyt u zelven zullen Sarnien op-staan / die verkeerde dingghen zullen spreken om de Dissipelen tot huere te trekken: daarom waakt / etc.

Hebr. 13. 9. En laat ons niet met menigherley en byemde Leere verleyd worden.

Efezi. 4. 14 Op dat wy niet meer kinderen en zonden zijn / ende ons laten bewaepen en beweghen van alderley winde der leeringghen duer schalkheyt der Menschen / ende loofsheyt daer zy ons mede aanbaren om te verleyden.

1. Co. 14. 20 Daarom werft voorzichtig ghelyk Serpente / ende simpel ghelyk als Onyden.

Mat. 10. 16 Als zy zullen zeggghen: Het is Vrede het is zonder zure / dan zo zal de verderbenisse snelk over huere vallen / ghelyk dat wee des barens over een bevuchte Vrouw / ende zy en zullen niet ontvlieden.

hozte

2
Korte en eenvuldighe waar

schouwing aan onze Medeghenoten des
Gheloofs / op een Brief zonder namen/
in Druk uptghegheuen / Anno 1628. van
de afghedeelde Vlamingghen
tot Amsteldam.

Lieve en in Ghod Beminde
Broeders en Zusters / ghy die
met ons onwaerdigh het a een
alderheplighste Gheiove ver-
kregen en aanghenomen hebt/
en daar noch b vast in staat on-
beweeghlyk.

a Jude 1. 24

b Koloss. 1.

23. Ende 24

7.8.

Laod 1. 124

De oorzake dat wy dezen Brief van de af-
ghedeelde Ghemeente tot Amsteldam op den
26. September 1627. schriftelyk upt-ghe-
gaan / en van huere Leeraars ondertepkend /
en daar na tot Amsteldam zonder namen ghe-
drukt Anno 1628. u luyden nu deelachtigh
maken / en is niet om dat die schriftmatigh is /
maar verstaan dat hy strydigh is tegē Chri-
stus leringghe en zyn Apostelen; die ons leren
een Ghemeente Ghoods / een Ghelooft / en
een Doop : maer deze huere Brief met huere
antwoord op drie braghen te voren ghesteld
Anno 1626. en tot eenderley eynde strekt /
willen leren / dat zy en wy / met meer versche-
den Volken die van ons zyn upt-ghegheuen /
t'samen de G. G. zyn / en elk huere Doop een
rechten Doop is / en zoeken op zo een wyze
die ghedeelde Volken tot een Volk te maken /

c Mat. 16. 18

Joh. 10. 16.

1. Cor. 12. 124

Ephes. 4. 4

Korte Waarschouwinghe

d Matt. 18. 18. daar de Schrift leerd eenderlep *d* in en upt-
 18. ghang der G. G. daarom hueren Brief maar
 i. Cor. 5. 6. schijn van waarhepd is / en by den *e* vliegghen-
 2. Cor. 2. 9. den Brief Sachari 5. die in Babel gheraakten
 e Sach. 5. 2. en neer quam / kan gheleken worden / schoon
 11. of hy versierd is met huer eyghen inghezetteu
 f Luc. 18. 1. Bid-dagh / daar doch *f* van node is altyd te
 x. Thess. 5. 16. bidden en niet af te laten.

Ten eersten kan upt den Brief verstaan
 worden / dat *z*p ons houden voor Mede-ghe-
 noten des Ghelofs / en onzen Doop een rech-
 ten Doop te wezen. Dit *g* ghoed hebben *z*p
 voor dezen quaad gheheten / doen *z*p huer van
g Esa. 5. 20. ons af-deelden int Jaer 1587. en rechten een
 h Gal. 5. 20. nieuwe *h* sekte of kamer op/benebē het *k* hups
 i Matt. 24. 27. Ghoods / die *z*p de Ghemeente noemden / en
 k i. Tim. 3. 14. ons gheleke by Korach / Dathan en Abiram/
 en *z*o onreyn datmen daar van schepden moste
 verwurpen ons Doopzel en verdoopten die al
 by ons op het rechte Ghelove ghedoopt wa-
 ren / dat *z*p nu zelve weer voor ghoed houden.

l Esa. 5. 20. *l* We den ghenen die het quaad ghoed / en het
 ghoed quaad heten / die upt dypsternisse licht/
 en upt licht dypsternisse maken / die upt zuur
 zoete / en upt zoete zuur maken.

m Johan. 3. 19. ende 17. 8. Was dat niet quaad / dat *z*p de G. G. by de
 Kotte Korach gheleken; en het *m* Licht der
 Ghemeynte / de Waarhepd / ja de gheboden
 Ghoods huer van den Here ghegheben / *z*o
 dypster zochten te maken / dat *z*p die op een
 nieu ghinghen verdoen ?

n Job. 18. 1. Was dat niet quaad / dat *z*e huer *n* af-deelden
 Titum 3. 10. van het hups Ghoods en rechten een *o* kamer
 o Matt. 24. op

op/ en noemden dat de **G. G.** als of de Here
 zijn Ghemepnte zoude verlaten / en trekken
 met huer in die nieuwe kamer / daer hy niet te
 binden is / maer by den zynen p blijft tot des p **Matt. 28.**
Werelts eynde toe. Hebben deze Lupden doen **20.**
 niet q van Ghoods woord af ghedaan? of zet- **Psal. 46. 6.**
 ten zp nu daar niet toe? **Op** verstaan rond ja: **9 Deut. 4. 27**
 dat nochtans baepde strengghelijck van den **ende 12. 32/**
 Here verboden is. Dit moghen onze lieve **12ou. 30. 6/**
 Vrienden erkouwen met de repne Dieren / **Apocal. 22.**
 en in de breze Ghoods na-denckken. **18.**

Op gheben onze Mede-ghenoten oock te
 bedencken / of dezen vliegghenden Brief niet
 een rechte middel is / om noch een nieuwe af-
 deeling van den Hupze Ghoods te maken?
 Duer dien hy zo wel spreek tot partikulier
 Personen / als tot de Gheemeenten int gheheel / **(Die selfs**
 die zp hueren s verwarden brede aan-bieden; in twist le-
 en maken (zo veel in huer is) twemael droef-
 ben.
 heyd en erghernisse onder het Volk Ghoods:
 eerst duer lasteren en lelijk maken / en nu met
 schoonschijnende reden: want zp noemen **1: Cor. 13. 2**
 ons verschil te wezen kleyn verstand, quaad **Hoe ghy on-**
 onderleg, oft blinden iver over maklander, om **ze misdaad**
 enighe misverstandende ende partikuliere doling- **klepnder**
 ghen, feylinghen in woorden, struykelingghen, **noemd/ hoe**
 kleyne verschillen, of onghelijcke ghezichten, **de utwe gro-**
 het ware ghelove en Ghodzalighen wandel niet **ter is.**
 wegh nemen. Dus luyd hueren Brief voorsz:
 waar uyt rechtvaerdelijken blijkt / dat wy
 de **G. Ghoods** waren daar zp huer van af-
 deelden / en een nieuwen Doop oprechten /
 daer den ouden noch ghoed was / en noch
 goed

Korte Waarschouwinghe

ghoed is / na huer' epghen belijdinghe.

in Raftalk
Text/een
Schuer-zick
Mensche/
ziet Titum
3.10.
¶ Prob. 18.1.

Mosten 3p niet wel * schuer-zick wezen / en zochten wat huer ghelusten / en v zetten huer teghen het ghoede / en maakten verschepden repzen aparte verghaderingghen / en lepden hueren Dienst van zelfs driemaal ter neder & en duer ghoed onderwijs en bekentenis die 3p deden / noch in den Dienst bleven : doch ten lesten duer huer aenhouden met eendracht van de G. G. ontslagghen / eyndelijck huer weder lieten van Gherrit Willemszen een afvalligh Dienaar van Bolswaerd inden dienst stellen / met enighe afghedeelde Broederen ; die zelver mette G. G. hueren Dienst af-ghehouden hadden. Doen beghostenze huer de G. G. te noemen Anno 1587. deden vermaning met grote disordre : Dit duurde ontrent neghen Maanden ; v lasterden de G. G. die eyndelijck deze drie Mannen Jakob Steest / Joost Jansz en Jacob Barentzen (Nuthueren van die af-deling) na alle langmoedighhepd en voldoeningghen huer Broederschap af-zeyden.

w Titum 3.
¶

Deze drie voornoemde ghestrafte Dien-deren voordghaande in huer af-deling / onrust makende en enigh aanhang hadde / waer over de G. G. upt Ghoddelijke zurghe wederom ontbiedingghen deden aan veel Ghemepnten tot huer behulp : die ghekomen zijnde / is huer grondigh ghehoord dat huer af-deling quaad en teghen Ghoods woord was : daer over de ongheruste Broeders en Zusters huer met tranen bekenden / daar de G. G. mede ver-woeght was / ja ook de drie ghestrafte Dien-deren

deren zelfs/ dat de G. G. lief was / ende van
 huer aan nam tot een voor-bereydingghe/ om
 voord * oprechte Boete te doen van 't ghene
 dat by de drie Mannen wijders verschuloight
 was: maar doen zy merkten dat de G. G.
 over huer straf hield / en volkomen Boeten
 eyste van huer quade merken / doen namenze
 wederom oorzaak en deelden huer gheheel af/
 en ghaven het Volk te samen/ Banden die van
 de G. G. al ghestraft waren/ en ghiug ghen
 also voord in huer onrust tot dezen Tyd toe/
 datze gheen ware Boete ghedaan hebben:
 maar wel over enighe Jaren als ook nu met
 y Ezaü een schijn-boete aan-bieden; welke
 z Offerhanden de G. G. voor onreyn houdt/
 met reden: want de reyne Dieren in de Wet
 mosten† baepde irken en de klaauwen klieven/
 maar als een van baepden faalden / zo wast
 onreyn. Also moeter een oprechte Boete zyn.

Dus lieve Vrienden/ of ons zult wederom
 ontmoeten (des wy niet en hopen) datter Iu-
 den onder ons opstonden / en beschuldighden
 een Gudske die a vast ober de Waarheyd hiel/
 en het Woord dat ghewis is en leren kan / en
 huer inbeelden b een Splinter te zien/ en zoch-
 ten die tot een Balk te maken / en dupden alle
 zaken byna verkeerd en tē erghsten/ en meng-
 den daar noch c luegghen onder / ghelyk deze
 Iuden aan Tomas Bpntjes deden / ende
 maakten verschepde reynen aparte verghade-
 ring/ rechten een nieuwe d Kamer op beneven
 het e Hups Ghods/ gheleken ons by Korach/
 Dathan en Abiram / ja zo onreyn daar men

x Mat. 3. 8.

y Gen. 27. 38

Heb. 12. 17.

z Levit. 22. 22

Hzech. 43. 23.

Mal. 1. 8. 14.

† Lev. 11. 3

Gen. 14. 6.

a Titum 1. 9

1. Tim. 6. 3.

b Mat. 7. 3.

Korte Waarschouwinghe

f Rom. 16/
16/
ff Joh. 6. 66/
g 2. Tim. 2/
21.
h 1. Cor. 3/
16. ende 6/
19.
i 1. Tim. 1/
30.
k Act. 8/22.
Heb. 12/15.
l Matt. 24/
27.
m 1. Tim. 3/
14.
n Efe. 44/5.

o 1. Tim. 3.7
p Joh. 8.32.

van schepden most : lieten huer van een af-
ballighen Dienaar in den Dienst zetten / met
in de G. G. maar daar blypen : Zegge noch/
zo ons zulx ontmoette; en zouden wy niet van
noods wegghen zodanighe moeten straffen om
huer f twedracht ? en stellenze daarze zelve
ff ghelopen zyn / dat is / blypen de G. G. en
huer g repnighen van zulke Lypden / op dat zy
een hepligh Wat / ja k Tempel en een Woon-
stad Ghoods magh blyuen. Of zouden wy
zulke Lypden zo laten henen ghaan veertigh
Jaeren lang in huer afdeeling / preken en spre-
ken / i lasteren en byna alle k bitterhepd upt-
schupmen / en wanneerze dan zeggen : Ons
Dolk is u Dolk / onzen Doop is uwen Doop /
onze Kamer is u ^m Huys ? Zouden wy zulx
voor waarhepd aannemen ; zo most de G. G.
wel veertigh Jaer ghedoold hebben / die altyd
gheleerd heeft / en noch leerd : ⁿ een Gheloof /
een Doop / een Lichaam en enen Gheest / in
een hope onzes roeps : dan en mocht de G. G.
zodanighe nimmermeer straffen. Want
mach tveertigh Jaer passeren : waarom niet
vijftig / festigh / ja honderd en twintigh Jaer ?
als zommighe Doel-gheesten ook verstaan
en durben upt-spreken. En dan waar ook de
G. G. den o Lasteraar int oordeel ghevallen /
die huer dan met p waarhepd niet en zou kun-
nen vry maken van den Weder-doop / dat ze
tot noch toe met Ghoods Woord heeft kunne
doen : duer dien zy gheen ander Doop voor
ghoed en kend / van wat Volk het ook zy :
harde of flappe Driezen / Hooghduyzen of
Wa-

Waterlanders / Af-ghedeelde of Jakob Pieterz Vermuelen / Groeningghers of V. D. H.

Ja hoe datze ghenoemd zyn : want honderd maal onrecht / en is niet eens recht. Daarom bekennten wy met onzen ouden Paulo : *q* Een Gheloof / *r* een Doopzel / een Lichaam en enen Gheest / in een hope onzes roeps / als verhaald is : ghelyk ook noch onlanx gheschied is in de S. S. van Dordrecht / dat enighe up den Af-ghedeelten / die by henlyuden al ghedoop waren / huer by onze Ghemeynte begheben / en duer onzen Oudste Ari-en Kornelizen duer den Doop opghenomen zyn / na de instellingghe Christi en beleven der Apostelen : de Here wil hem en ons onwaerdigh in dat een alderheplighste Ghelove bewaren : totten eynde ons levens / zo hebben wy de belofte van zalighepd : Amen.

q Ephef. 4. 5.

r Matt. 28.

19.

Mark. 16.

15.

r Matt. 10.

22.

Marc. 13.

13.

Heb. 3. 14.

2. Tim. 4. 6.

Maar ghelyk hueren bliegghenden Brief te kennen gheeft / most volghen : twe Gheloven / twe Doopzels / twe Lichhamen / tweederley hopen ons roeps / opt minste ; want ik en weet niet waard eyndighen zou / of alle Doopghezinden huer Doop voor ghoed ghekend zoude worden / dan oft ook tot het Pausdom toe repken zou ; alst maar in de Oudhepd gheschied was. Wie zoude op zulken : vreemd Fondement een ghoed Ghebou zetten ?

r Rom. 15.

20.

Zy noemen onze verschillen kleyn te wesen : maar dit lof aan ons en maakt huer niet schoon / ende daer upt en volght niet dat huer misdaden voor den Here / en in onze ooghen kleyn zyn : maar dit volght voor eerst grondigh

u Job. 18. 1. digh daer upt; dat zy met groot onrecht huer
 Titum 3. 10 ons by de Rotte Korach gheleken / en onzen
 y Mat. 24 Doop verwurpen / een v kamer opgherecht /
 27. daer in herdoopt / die by ons in de G. Ghoods
 v Heze. 43. 8. al ghedoopt waren: hebben also hueren v v
 durpel benevens des Heren durpel / en huere
 stynen nevens des Heren stynen ghezet. Datze
 nu zelver in den v vliegghenden Brief noemen:
 z Sach. 5. 2. O! groot misbruyk van Goods heylighe Ordina-
 nantie, die verschrikkelijk zijn 4. Eldr. 8. te we-
 sten / hueren eyghen Herdoopt / en gheben hier
 me volkomen te kennen / dat wy de G. G. zijn /
 en ook waren / doen zy huer van ons af-deel-
 den: ook volghet dit upt / met wat onrecht
 zy Tomas Bpntjes ghebannen hebben / on-
 trent vier Jaren na huer af-deeling / upt huer
 nieuwe opgherechte Kamer / daer hy noyt in
 en was / zo Tomas Bpntjes zelf verklaard
 op huer Ban-brief / onlanx ghedrukt / daar
 in zy zo zware beschuldigghe stelden / en nu
 zo y klepne verschillen noemen. Was dit niet
 de oorzaak om dat hy vast over de z waarhepd
 hiel / en van Jakob keest een hard dryven
 ghenoemd worde? Mostmen daarom a lue-
 ghenen b verziere over zynen Naasten / om
 den Man stinkende te maken / en van den
 Dienst te hebben? Zepdemen daarom dat den
 koop vant Hups onrecht was / en den koop-
 brief onwaarachtigh? Doen zy t upt de Me-
 mori voor de G. G. lazen / zo wordenze over-
 tupt dat zy die lueghē daer zelf ingheschre-
 ven hadde; daar upt zy zepden den koop-brief
 onwaars

a Merkt
 wat onghe-
 stadighe
 lichtvacc-
 dighepd.

z Titum 1. 9

a Psal. 119.

69.

b Rom. 1. 30.

onwaaraechtigh te wezen: want in den Koop-
 brief zo niet en stond/maar daar stond in ghe-
 lyk den koop gheschied was. Daarom of ghy
 ons nu met *c* Loghe wast/ ende met *d* Purpur
 kleed/en maakt ons zo schoon/ dat wy weder
 van u voor de *G. G.* uptghesproken worden:
 zoo schijnd hier u ondueghd zo klaer/dat ghy
 nu behoord oprechte Bruchten van *e* Boete
 te doen / en komen de zelve *f* Duere wederom
 in/die ghy duer twistmaken Rom. 16. en Brede
 breken Hebre. 12. zpt upt-ghegaan 1. Iohan. 2.
 Zoo mocht huer de *g* Vrouw / verstaat de
G. G. met alle Enghelē inden Hemel verblij-
 den van huer ghevonden Zoon en Penning.

Noch luyd huer Brief / dat zp huer Brede
 zullen aan-bieden aan verscheyden Volken/
 die zp eens gheloofs ghezinde noemen: en nu
 ziet men datze oock tot ons komen met hueren
 verwarden Brede / als of wy enigh met huer
 int ghelove stonden. Dat luyd vreemd: duer
 dien zp van ons ghestrafte zyn / en zp d'onze
 wederom ghebannen hebben / zo zp het noe-
 men: maar hebben die *h* Zelen weder ontstuk-
 ken gheschuert / zeggende: (in den vlieghe-
 den Brief tot huer Ghemeente) Ontbind de on-
 behoorlike banden, ende laate weder tot den ha-
 ren trekken, laat het los, ende ontbind de Kinde-
 ren des Almachtighen Ghoods die inden Hemel
 is, 3. Machab. 207. Ende na den raad des Pro-
 feten Esaias 58. zeggende: Laat los die ghy met
 onrecht verbonden hebt, laat ledigh die ghy be-
 zwaard, scheld quijt die ghy benaud, neemt
 wegh alderley bezwaringghe, &c. Also dat huer
 nieu opgheerichte / i Kamer/ die gheboud was

c Jer. 2. 19.
d Jer. 4. 30.

e Apoc. 2. 5.

f Joh. 10. 1.
g Luc. 15. 8.
 9. 10.

h Jere. 5. 5.

Dit zyn
 huer eyghen
 woorden in
 den Brief.

i Matt. 24.
 27.

k op

Korte Waarschouwingghe

k Matt. 7. 27. **k** op het Zand of / op de Aerde zonder grond /
 als *m* hout / hop en stoppel- ghetimmer ter ne-
l Luc. 6. 49. der valt ; zo men aan deze Luyden nu ziet / en
m 1. Cor. 3. 12. lang ghezien heeft: Maer wy blyven *n* vast
n Col. 2. 7. by ons Ghelove / o dat de poorten der Hellen
o Matt. 16. 18. niet en zullen overweldighen / om dat *p* den
p 2. Tim. 2. 19. vasten grond Ghods blyft staen ende heeft
q 1. Cor. 3. 11. dezen Zeghel / *q* want daer en magh gheen
r Matt. 16. 18. ander Fondement ghelepd worden / dan dat-
 ter ghelepd is / twelk is Jezus Christus / die
 tot Petrus zeyde ; *r* Op diesen Steen zal ik
 myn Berghaderingghe stichten.
 Deze *S. S.* is eerst beghonnen met de
f Hebr. 12. 22. Engghelen in den Hemel / daar d'eerste Af-
e Jude 1. 6. deling gheschied is / en metten Van ghestraf /
z Pet. 24. als Judas verklaard / zeggende : *z* Oock de
 Engghelen die huer heerlikhepd niet en be-
 hielden / maar verlieten huer Hups / die heeft hy
 behouden totten oordeel des groten Daaghs /
u Hebr. 2. 16. met eeuwige banden onder de donkerhepd /
 en *u* worden niet weder aanghenomen / maar
v Job. 8. 39. mel het Zaad Abrahe / alsze *v* Abrahams wer-
w Gen. 2. 8. ken doen. Daar na met Adam en Eva inden
x Gen. 5. 21. Lust-hof / en duer d'obertredingghe daar up
 24. mosten / met kommer en smarte huer leven
Hebr. 11. 5. lang gheneren : en zo boord *x* Enoch / *y* No-
Jude 1. 14. ach / ende alle Drome in hueren Tyd voor de
y Gen. 9. 12. Wet ; daar na maakte Ghod *z*yn *z* Verbond
 met Abraham en *z*yné Zade / ghaf hem 'tghel-
a Rom. 10. 4. bod der Besnydenis / dat *z*yn stand ghehou-
 den heeft tot de koomste Christi / *a* die het eyn-
 de des Wets is / om rechtvaerdigh te maken
 die gheloofc.

↳ Doen

b Doen den Tijd verbuld was / zand Ghod
 zpnē Zone / die gheborn is van eender Drou-
 we / ende onder de Wet ghedaen / die heeft zpn
 Apostelen **c** verkoren duer den H. Geest / en
 upt-ghezonden **d** in de ghanische Werelt / om
 e upt alle Volkē **f** een Volk tot een Ghemeynte
 te verghaderen : die hy zpn Gheboden ghe-
 gheben heeft / om die te onderhouden **g** tot zpn
 wederkomste toe / inden eersten **h** een Doopzel
 aan alle recht Ghelovighe en Boetbaerdighe /
 als by d' Apostelen ; gheleerd en **k** ghebruykt
 ende by ons noch onderhouden word. Ten
 tweden / een Avondmaal / tot ghedachtenisse
 van des Herē onschuldige Dood en Lijden /
 ja grote Liefde / dat hy zpn Leven voor zpn
 m Vhanden ghelaten heeft. Ten derden / een
 n Doet-wasschinghe / op dat de Knecht duer
 sootmoedighepd daar in zpnen Meester o ghe-
 lijk word / dat ook by d' Apostelen gheleerd en
 beleeft is / na 't Exempel der vrome Oud-va-
 deren. Ten vierden / een **p** Binding en Ont-
 binding ; dat is / **q** ergheerlijk Oogh / Hand of
 Doet / upt-steken / af-snydē en wegh-werpen :
 want tis beter met een Oogh / Hand of Doet
 ten leven in te ghaan / zeyde Christus tot zpn
 Ghemeynte / dan van zulk twee te hebben / en in
 de Helle ghewurpen te worden / als ook om
 kleynder Zonde / die zpnen **r** Broeder niet
 horen wil / noch die een of twee diemien tot zpn
 behulp neemt / zo moet men 't de Ghemeynte
 zeggē ; hoord hy de Ghemeynte niet / zo houd
 hem als een Heyden ende Publikaan. Dezen
 reghel hebben / d' Apostelen **s** beleeft ende ghe-
 leert /

b Galat. 4. 4.
c Joh. 6. 70.
 Acto. 1. 2.
d Marc. 16.
 15.
e Matt. 21.
 19.
 Acto. 10. 35.
f 4. Esdr. 5.
 27.
g 2. Cor. 6. 17.
h 1. Cor. 11.
 25.
i Ephes. 4. 5.
j Act. 2. 41.
k ende 10. 48
l Matt. 26.
 20.
 Luce 22. 14.
m 1. Cor. 10. 16.
 Ende 11. 22.
n Rom. 5. 10.
o Joh. 13. 14.
p 1. Tim. 5. 9.
 Gen. 18. 4.
 Ende 19. 2.
q Matt. 10.
 25.
r Matt. 18.
 17.
s Marc. 9.
 43.
 Matt. 18. 8.
 Luce 17. 1.
t 1. Cor. 5. 6.
 2. Thes. 3. 6.
 14.
u 2. Joh. 1. 10.
v 2. Tim. 4.
 14.

Korte Waarschouwinghe

u Gal. 5. 20. leert/als ook over *** Sekten/Ketterijē/ Laste-**
v Tit. 3. 10. raars/en die in quade Lering verbielen / daar
 den Apostel schrijft. / **v** een ketter schen / of een
 af-gedeelden/of een eppen-zinnigh/of schuer-
 ziek Menschē schouwet / als hp eens of twe-
 maal vermaand is / ende weet dat zodanighe
 verkeerd is en zondicht / als die hem-zelven
 veroordeeld heeft;ghelijc den Apostel Paulus
w 1. Tim. 1. aen **v** Himene-us ende Alexander ghedaan
20. heeft/op datze gheleerd worden voordaan niet
 meer te lasteren/ de ghelovighe gheboden van
 zodanighe te **x** wachten / om niet verrukt te
 worden: ***** want alle Man en heeft de ghabe
x 2. Tim. 4. niet om huer den **y** mond te stoppen. Het zijn
15. altemet zulcke **z** scherp-zinnighe Schalcken/
* Spr. 20. datze de zaken kunnen drap-en zo **z**pre hebben
5. willen:want in Paulus **a** eerste verantwoor-
y Tit. 1. 11. dingghe en stond hem niemand bp / maar **z**p
z Spr. 19. 24 verlieten hem alle. **z**p wisten ook wel wat te
2. Tim. 4. zeggen;daar in en bestaat het niet/ 'tzij schrij-
24 ven/disputeren/of Boeken laten drukken: als
 of men een haar kost raken/dat de Drome niet
 altijd en be-antwoorden. **T**is ons ghenoegh
b Judi. 20. 16 als **w**p zien datze **b** slinx zijn: want huer af-
 deling van ons en zulle **z**p in der eeuwighēd
 niet ghoed maken/ben ik wel ghewis En des-
c 2. Pet. 3. wijle **w**p dit weten/zo laat ons toezien/dat **w**p
17. niet duer **c** dwalingghe der quader duer huer
d 1. Cor. 5. verlepēd en worden / en upt onze eppen vastig-
10. hepd en vallen; maar des Apostels raad ghe-
e 2. Tes. 3. 6. hoorzaam zijn: dat is / niet met huer te **d** eten/
Ende vaers hem **e** ontrekken / ende daar niet mede te doen
14. hebben/ **f** in hups niet ontfangghen / ook niet
f 2. Joh. 1. 10

voor Verleydinghe.

te groeten: want wie hem groet / die heeft
ghemeenschap met zyn quade werken.

Dit is int korte ons ghelobe van die mate-
ri/ de Bzienden wel bekend: en dewijle zyn ons
hueren vrede aanbieden / onder een schijn of
zyn met ons in een Ghelobe staan / zo moet ik
hier wat van huer quade gronden ontdekken /
'twelk beghind als volgt:

Ten eersten / om enighe misverstanden /
klepne verschillen et. als upt huer g blieghen.
den Bzief verhaald is / zo hebben zyn huer van
ons h gheschuerd en / af-ghesonderd / en een
y Kamer beneben het k Hups Ghoods op-
gherecht / de Lupden ghetroude / en ook ghe-
bannen die van de G. G. al ghestraft waren /
die weder ghedoopt die inde G. G. recht ghes-
doopt waren: datze nu zelfs een groot mis-
bzupk noemen van Ghoods heplighe Ordi-
nansi / te weten: gueren nieuwen Doop / zo
hoben bewezen is. Merkt of deze Lupden
met ons enigh int Ghelobe staan?

En was dit ook gheen groot misbzupk /
datze de G. G. by Korach / Dathan / en Abi-
ram gheleken? en vooz zo onreyn nptspra-
ken: daarmen van schepden most. Dat zyn nu
zelver noemen misverstanden strupkelinghen
en klepne verschillen.

Was niet een groot misbzupk / doenze huer
af-deelden en aparte vergadering maakten /
en wepgherden een oud Dienaar Lieven van
Steland by huer te komen / bevalen zommi-
ghe Broederen wegh te ghaan / en ginghen
op het Lupk / of Valdueren van den Zolder
staan

g Sach. 5. 2.

ii.

h Tit. 3. 10.

i Prob. 18. 1

ij Mat. 24.

27.

k i. Tim. 3.

14.

Korte Waarschouwinggho

staan om te bewaren / ende niemand by huer te laten komen ; dan die zy begheerden en oock twistmakers waren. Rom. 16.

Was't niet een groot misbyupk / dat zy hueren Dienst drie-maal van zelfs neer-lepden / en liepen gheturbeerd van de G. G. wegh / en duer ghoed onderwijs en boete die zy deden / noch in den Dienst bleben ? maar wederom de G. G. zo moede maakten / datze duer huer begheerte met eendracht van de Ghemepnte ontslaghen worden van hueren Dienst.

Was't niet een groot misbyupk / datze huer daar na van een afvalligh Dienaar van Bols waerd / die hemzelve met zijn Broeder Jouke en noch een of twee Broeders / bestemd hadde dat hy een Dienaar was / die zelf eerst bekend had dat hy ontslaghen was: Deze drie Mannen Jakob Keest / Joost Janszen en Jakob Barentszen / huer van hem inden dienst lieten zetten / met behulp van enighe afghedeelde Broederen / die onlant te voren met de G. G. huer den dienst had helpen afnemen : ghingghen daar in also voord en deden vermaning. Daarom zy na vele langmoedighepd en voldoeningghe van de G. G. ghestraft zyn / tot huerder beteringhe / en tot ^m repnhoudinghe van des Heren Ghemepnte / en ⁿ vzeze van andere die mede om klepue seplen / die zy huer inbeelden te hebben / huer zouden moghen afdeplen. Draghe : o Dienen alzulke den Here Jezum Christum? Wy verstaen / neen : maar hueren byupk / als Paulus schryft. Merckt of deze Lupden met ons in een Ghelobe staan.

Was

12. Kor. 13.

10.

2. Tim. 2.

21.

1. Tim. 5.

20.

voort Verleydingghe.

Was dat ook gheen groot misbruyk/dat zy
Tomas Bpntjes beschuldighden/dat de koop
van't Duyts onrecht was/ en den koop-brief
onwaarachtig/en doen zy't uyt een Memori
voor de G. G. lazen/ daar over zy bevonden
worden/dat zy de flueghen daar zelfs in ghe-
schreeven hadde/ daar uyt zy zeyden den koop-
brief onwaarachtig te wezen: want in den
koop-brief zo niet en stond. De Joden wa-
ren Christus en Stefanus moede/ daarom
brochtenze * valsche beschuldiggghen voort;
alzo zochten ook Tomas Bpntjes te be-
zwaren.

Was dat gheen groot misbruyk/ dat zy on-
trent vier Jaren/ na datze huer afghedeeld
hadden/Tomas Bpntjes ghingghen bannen
uyt huer op gherechte kamer/ daar hy noyt
in en was? Blykt by zyn eyghen verklaring/
als boven verhaald is.

Was dat gheen groot misbruyk/ datmen
twaalf Artikelen of zware beschuldiggghen
ghing praktizeren/tot een schijn van misdaad
over Tomas Bpntjes/ daar zy huer Wan op
uyt-spraken/ en scelden hem (so veel in huer
was) bupten het Rijke Ghoods/welke twaalf
punten van hem selber grondigh weder-leyd
zijn/en voor Waarheyt magh aanghenomen
worden; te meer/nu zy self bekennen in dezen
hueren vliegghenden Brief/ de deplingghe te
wezen om eenighe misverstanden. klepne ver-
schillen/ het ware Ghelove en Ghodzalighen
wandel niet wegh-nemende/ etc. p Als een
zimmerd/ende dat zelve wederom ontstikken

2

breekt/

* Psalm 119
69

* Mat. 26
58

Marc. 14

55

Act. 6. 11

Desertwaalf
berzierde
bonden
Rom. 1. 31
ghedrukt in
Pneum
Ezelinne;

p Spr. 35. 8
Galat. 2. 19

Korte Waarschouwinghe

Gen. 11.9
Mat. 12.30
Luc 11.23
breekt/wat heeft hy daar meer as dan arbeyd?
wozd klaarlik in deze Luyden bevonden; die
als wanckelmoedighe en ongestadighe Men-
schen eenq Babel worden en r verstroyen/als
de Here zeyd: ghelijckme upt dit voorghaande
en nabolghende zien en verstaan kan. Merkt
of deze Luyden met ons enigh in't Ghelove
staan?

Genes. 6.2
ende 24.3
ende 27.46
ende 28.1
I. Cor. 7.39
Het is al enighe Jaren gheleden / dat twee
van huere Broederen tot Amsteldam op twee
verscheyde Tyden / elk een Hupsvrou buypen
huer Ghemeynte ghetrouwd hebben/dieze niet
van huer en doen/maar noch al Broeders blij-
ven; I dat inde G. G. gheen plaats en magh
hebben. Merkt of deze met ons enigh in't
Ghelove staan? Wy zeggheu rond upt neen.

Wijders / so heeft Klaas Klaasz tot Blok-
ziel (nu een Oudste onder huer) op den 13. No-
vember 1613. een Brief beantwoord/van een
die hy beminde Vriend noemid / en ouer den
Druk ghemeen is; in welk antwoord open-
bare verdupsteringhe staat van het klare
ghebod der Evangelische miydingh / ons in
Gods woord gheleerd / en wy gheloost en
aanghenomen hebben. Ja zyn schryven luyd
zo breemd / dat de ghene die hem niet en ken-
de / naau denken zou / dat hy een Leeraar is
vande Vlaamsche ghemeynte / zo zy huer noe-
men / dan een aanzien heeft of hy van jonghs
op in't Waterlandze Hups op-ghevoed was /
en zo een Man in synen boezem draaght.
I Mat. 23.12
Is de Meester zo: wat zullen dan de Scho-
lieren wezen? Merkt of deze Luyden met
ons

ons enigh in't Ghelove staan?

Noch heeft den zelven Klaas Klaaszendoen drukken een Onschuld ende Bestraffingghe/ zoo hy't noemd/daar in hy vertoond; Waarsom hy van Jan Lup-es zynen Mede-oudsten Ghemeente in Groeninggherland ghebannen is: daar in hy ook op vele plaatzen zynen Mede-oudsten uyt-spreekt voor een Lueghe naar en een valsche ghetuyghe; die de Vershaat. Prov. 6. ende niet ongestraft en blyfs. Prov. 19. en 21. Deut. 19. Hist. Suzaa. 62. Dit zijn de Texten die hy over hem aantrekt/miet noch meer quade namē en Schrifturen/die hy tot zyn bezwaringghe heeft laten drukken/en is nu wel ontrent vyf jaren gheleden/en noch blyft zo een Oudste in huere Ghemeente bedien/en houden zynen Doop noch hynden voorghoed. Daar uyt fondamentelik blykt/dat zy in't Ghelove vervallen zijn: Want is huer Oudste Jan Lup-es zo een Man als Klaas Klaaszē hem uyt spreekt/zo en magh hy niet lerē noch dopen. Want de G. G. is schuldigh zulke Luyden van huer te doen. Maar is den voornoemden Jan Lup-es noch bequaam om te leren en te dopen:zo en moet hy zulke Man niet wezen als hem Klaas Klaaszē afbeeld; en dan heeft hy schandelike lasteringghen doē drukken: is klaar en sterker dan Samson brekē zou/al waard dat hy noch leefde. Noch tans durvenze schryven in dezen huere blyghenden Brief; dat een Dienaar die het Doop-amp bediend, in het zaligh-makende Ghelove, ende belevingghe van dien, heylzaam

Bij

behoord.

Korte Waarschouwinghe

behoord te staan, na de beschreven reghulen der Apostelen, Titum 1. 1. Tim. 3. Ende zo wanneer zynder Gh meynen ter kontrarien zeker ende onfeylbaar blijkt, dat hueren Dienaar in het zaligh-makende Gheloof, ende belevinghe van dien niet en staat, dat hem zyne Ghemeente in zulken stand gheen dienst behoord toe te late. Dus luyd huer Brief. Hier zien wy dat zy't noch wel weten te zegghe / maar en doend zelve niet / ghelyk als hier bewezen is tuschen Klaas Klaasz en Jan Lup-es / die hem niet alleen voor een Lueghenaar en valsche ghetuyghe uyt-spreekt / maar noch daar boven van hem en zyn Ghemeente in Groeninggherland ghebannen. Waaron laten zy zulken Man in den Dienst blijven / en vyf Jaren henen gaan? Ist anders / dan dat zy den Reghel en 't Fondement quijt zyn? Merkt of deze Luyden of der malkanderen / en met ons enigh in't Ghelove staan?

a pfa. 101.7
b ior. 5. 3
c pro. 6. 19
ende 19.5
d eut. 19
19.
e i. Cor. 5. 12
f pfa. 101.5
g iacob 4. 11
h i. a. 50. 20

Den Reghel die de Vere in zyn Ghemeente ghesteld heeft / om de Lueghenaars en valsche ghetuyghen van huer te doen / die zynze quijt / en dandachterklap / lastere en quaad van zynene Broeder spreke en laten drukken / ghebruyke zy in plaats / dat zo grondigh duer den heplighen Gheest verboden is. Merkt of deze Luyden met ons enigh in't Ghelove staan?

Noch bekend den zelven Klaas Klaasz in dat ghedrukte Onschuld; dat een Broeder ander huer een Wankomeling troude / en daarom van huer ghemeente zyn afschepd kreegh / en meder op-gheuygen worde / eer zyn Ghede duer

duer de Doop by huer ghemeynte ghekomen was. Dit noemt hy een punt te wezen daarom hy vande Broeningghers ghebannen is; daar op Klaas Klaasz eens deels zyn onschuld maakt/en stellet als oft een gheloovigh Persoon was/die de Broeder ghetrouwd had. Hoe moet hem dien Ban van zyn Ghemeynte beohaicht hebben: dat zy een straffen/die na zyn verstand een gheloovigh Persoon ghetrouwd had? Merkt hoe enigh zy onder malkander en met ons in't ghelove staan?

Noch bekend Klaas Klaasz en int zelve Onschuld ons luyde voor Broeders en Zusters/en die van onze Ghemeynte tot Blokziel ontmerklike oorzaken ghestraft zyn/en niet eendraecht gheschoud en ghemyd worden: daar maakt hy hem gemeen mede. Ja houdet onghelyd zodanighe te myden: Ja dat noch meer is/ een die my wel bekend is/ word van huere Ghemeynte tot den Dienst des woordes ghebruykt: als of myden en niet myden in de G. G. plaats magh hebben. Merkt of deze Luyden met ons enigh in't Ghelove staan?

Noch hebbe deze Luyden verscheyde Boeken en gheschriften laten upt-ghaan/ die met malkander akhorderen als flicht en doncker
 heyd: inzonderheyd Jakes Ooterman of van
 Repnighen / eenen van huer voor-naamste
 g Leeraar / en Autheur der af-deling/ welke
 heeft Anno 1596. de 28. November aan enen
 Lambert Annes gheschreven/daar in hy me-
 nighvuldigh verhaald den Dries-ghezinden
 huer Doop gheen rechten Doop te zyn/ ende
 D ij huer

f. Cor. 6

14

g. Mal. 2

12

Korre Waarschouwinghe
huër Leeraren gheen Dienaren des Heren te
wezen/of ten minsten daar voor niet en hield.

Anno 1609. liet hy een Boek uyt-ghaan/
daar in hy heel anders bekend/en dē Driezen
Doop voor ghoed uytspreekt. Het op zo een
h Profect / ende merkt of deze Lupden met
ons enigh in't Ghelove staan?

h Deut. 13.
43.

Noch heeft den zeluen Jakes Outerman
enighe Boeken laten uyt-ghaan / daar in hy
stout ende vrijmoedigh de Ghodhepd in drie
verscheyde wezens verdeeld; zeggende: Doen
den Zone Ghods op Aerden was/ende van
Johannes ghedoopt werd/en was hy niet in
den Hemel; en doen de stemme van den Hemel
sprak: Dits mijn beminde Zone. doen was
den Vader in den Hemel / en niet op Aerden.
En depld also Vader en Zone zo verre van
malkander als Hemel en Aerde (dat na t schry-
ven der gheleerde dezer Wereld wel tienmaal
honderd duzend Duptze mijlen zyn.) Ja zyn
boeken zyn zo verzien met menschelike ghe-
dichten en Filozofje van't Ghodlike wezen/
dattet vreemd is om lezē/zo hy de Ghodhepd
verdeeld en durft uyt-spreken/als of hy inden
Hemel gheweest was/en wel duerzien hadde;
daar nochtans Mozes de kinderen Israhels

Deut. 4.15
Sap. 9.16

i waarschoude/ Ghod niet na te beelden/alzo
zy geen ghelykenis ghezien en hadde: kwant
wy naaulix kunnen begripen wat op Aerden
is. Och vermeten Schryver! waar hebben
d' Apostelen des Heren opt zo gheschreven?
I Spr. 8.ii | Laat u dan niet kloeker duncken dan de
Oude/want zy hebben ook van huere Vaderē
gheleerd.

gheleerd. Maar wy gheloven als Christus
 zeyd: m Ik en de Dader zyn een. ende noch: m Joh. 10
 n Ghelooft my/dar ik inden Dader/en de Da- 30.
 der in my is. Noch eens: o De Dader die in n ende 14
 my woond / de zelve doet die werken. ende o Joh. 14
 weder: p Ghod was in Christo en verzoende p 2. Cor. 7
 de Wereld met hem-selven/ etc. Hier word 19
 Dezen Schryver vanden Zone, Ghoods zelfs
 weder-leyd. Merkt of deze Lupden met den
 Here en ons enigh in't ghelobe staan?

Noch heeft den zelven Outerman een boek
 ghemaakt/daar in hy een van zyn Medebroer-
 ders ghenaamt Ozewald Hephndrikzen ghe-
 noeghzaam uytspreekt voor een Tuegenaar/
 oorzaak nemende/dat dezē Ozewald een boek
 ghemaakt had op zyn boek Anno 1609 hem
 bestraffende van zyn veranderden zin/en van
 q verderfelike sekten niet vrij te wezen / ook q 2. pet. 2. 1
 dat hy tot de woordē Johannis ghezet heeft;
 waar ober hy Apoc. 22. aantrekt / dat Ghod
 zodanighe niet rplaghen dreyghet. Dit schryft r Apo. 22. 18
 den eenen Broeder vanden anderen. Hebben
 wy niet recht ghezeyd / datze de broederlike
 waar-nemingghe quijt zyn / en sachterklap/
 lasteren en quaad van zynen Broeder spreken
 in plaats ghebrupken / en laten drukken? dat
 zo grondigh in Ghoods woord verboden is.
 Merkt of deze Lupden onder malkander / en
 met ons enigh in't ghelobe staan?

Noch is huer Ghemeynte tot Schiedam
 met de Hooghduyzen ende Briezen zo veel t Dus luyd
 vereenight/ datze in een Hups / t tyd om tyd huer ghe-
 de Vermaningh of Predikasi houden / en elk maakt
 B iij anders

Korte Waarschouwinghe

u Teest int
boeken van
De becredig:
de Broeder
schap 1599.
Ende in
Jakob
Comas
boek.

us luyd
huer brief.

1. Sam. 15.
23.

anders Predikati vrij moghen horen; op hope
van een Volk te worden. Zo luyd huer Ak-
koord-brief. Welke Duptsen en Driesen/
u openbare Teghen-sprekers en Schryvers
zijn vande Evangelische miydingh/ ons van
den Here ende zyn Apostelen gheleerd / en
van Menno Symons en Dirck Flapzen ne-
vens ons onwaardigh ghelooft en aanghe-
nomen is. En hoe-wel zy in't beslupt van
Dezen huere vliegghenden Brief / huer Ghe-
loofs-ghenoten waarschouwen niet voordere
te ghaan (wy verstaan in't vrede-maken) dan
deze huere Schriften te kennen gheben; zo
heeftet aanzien/of die Hooghduytsen hier ook
mede ghemeend zijn / duer dien de zake tot
Schiedam zo blyft staan/en duer afstand niet
veranderd word/als ook de twe Houweliken
tot Amsteldam / daar over gheen straf noch
uyt-handelingh gheschied en is; die zy over
dierghelycke misdaden schynen ghyt te wize/
ghelyk ook eensdeels uyt huere Brief ver-
staan kan worden: v Waar toe zy alie huer
Dienaren, als huer selven vermanen, elk naar-
sigh acht te slaan, op de in-sluypende zonden,
daar inne hy ziet zyne Ghemeynte meest kome
te vervallen, de zelve duer ernstelike vermanin-
ghen en Christelike aan spraken te vesbeteren.
Dus luyd huer Brief: maar en zegghen niet
daar by: indien zodanighe Zondaren weder-
spannigh en onghehoorsaam blyven / dan
uyten de Ghemeynte te straffen. Als of men
maar aanspraak en vern aningh mocht doen/
ende gheen uythandelingh. Merkt of de Here
huer

Huer niet weder benomen heeft / dat hy huer
 vooz dezen w uyt ghenade ghegheben hadde;
 zo zy in dezen huere vliegghenden Brief op
 een ander plaats verhalen uyt 4. Eedr. 14. Hier
 kan men immers klaarlik zien / dat deze Lup-
 den met ons niet enigh int Ghelobe staan.

Beminde Broeders en Zusters inden Here
 en Mede-ghenoten des Gheloofs / hier kund
 ghy als x in een spieghel zien / dat dezen huere
 y vliegghenden Brief (daar uyt grote verwar-
 ringh zoude kunnen ontstaan) gheen Schrift-
 matighen Brief en is / hoe wel zy ons een
 schyn-brede aanbied / daar mede zy ons noch
 niet ghevonden hebben: maer zoze na zulke
 begherigh zijn / ons bedunkkens / wel beko-
 men zullen. Maar ons kunnenze vinden/
 wanneerze op-rechte vruchten van a Boete
 doen / en also met ons b eens ghezind zijn: om
 de c Duere weder in te komen / dieze uytghe-
 ghaan zijn.

Ende de Jongghe die duer huer d mis-leyd
 en bedragghen zijn / en huere Doop voor een
 rechten Doop hebben aanghenomen; dat wy
 zo niet en bekennen: maar wanneer zodani-
 ghe tot ons komen en boetvaardigh zijn / ende
 ons Gheloof voor recht bekennen / en op't
 rechte Ghelobe den Doop begheeren t'ont-
 fangghen / al waard datter dan op enenedagh
 by drie duzend Zielen toe-ghegaan worden;
 f zo maght wel gheschieden / en zo maght men
 wel brede maken / en een Volk worden / ende
 zaghent liever heden gheschieden als murgē.
 Dit is een g brede Ghoods / die alle verstand

to Het op
 huer brief.

x Jaco. 1. 23
 y Sach. 5. 20

a Apoc. 2. 5
 b Rom 12.
 10 en 15. 5
 1. Cor. 1. 9
 Philip. 2. 2
 ende 3. 16
 1. Pet. 3. 8
 c Johan. 10
 1. 7.
 Ezech 43. 18
 d Esa. 9. 15
 mar. 23. 12
 en 24. 24

e Act. 2. 41
 f ende 8. 36

g Phil. 4. 7

Korte Waarschouwinghe

Mat. 5. 9 spreect den Zone Ghoods voor h zaligh uyt/
i esa. 48. 18 die daar in volherden en totten eynde toe vol-
standigh blijven. Die zo i op de Gheboden
Ghoods merken / en mette G. G. brede ma-
ken/ die zal hueren brede zyn als eenen Wa-
k Gal. 6. 18 terstroom / en ober zodanighe zijk brede/ als
over Israel Ghoods.

Wp bekennen ook wel / wanneer der twist
en onenighepd opstaat inde G. G. en iemand
i Gal. 6. 3. 8 huer l onder-wijst/ datze rechte boete doen/ de
G. G. verzoenen / en deplen mede alderley
m 1. Cor. 7. 25 ghoed/ in liefde en brede (daar wy van m God
in gheroepen zyn) mette G. G. wandelen/
Ephes. 4. 3 ende maken also dattet Lichhaam wasset tot
m vers 16. zons selfs beteringghe / en dat al inder lief-
den; zulke Brede-makers hebben ook belofse
van zalighepd. Maar de gheboden Ghoods
te veranderen / en zodanighe voor Broeders
en Zusters te houden/ die wel veertigh Jaren
of langgher luyten zyn gheweest: en dat
noch meer is; die voor broeders ende Zusters
te houden/ die daar noyt in en waren: en be-
kennē wy gheen brede Ghoods te zyn: maar
i Jer. 23. 21 dien brede daar de Schrift van zeyd: n Ik
en zand de Profeten niet / nochtans zo liepen
i Jer. 6. 14 zy/ en leerden ook al o brede/ brede; maar en
Ezel. 13. 19 was gheen brede die den Here behaaghde.
Want hoe konden zodanighe Luyden brede
lerē die selfs niet Ghod in brede niet en ston-
den? Also ook deze Luyden: hoe kunnen zy
ons brede aanbieden / daarze zelver zo onbre-
dich en twistigh zyn? ghelyk als in't korte
ghetoont

gheleert is/en met huer eyghen Exempel
 en boeken bewezen word. Wy hopen dat alle
 Promen upt Ghoods woord beter gheleerd
 zijn/ zodanighen brede niet aan te nemen als
 zy voor gheven:want dat zoude weer nieuwe
 p afdelingh/q dwist en scheuringh inde G. G.
 maken / en zo veel zaligghed als zodanighe
 huer dan in-beelden daar duer te bekomen ;
 moet noodwendigh volghē; datze zo veel ver-
 doemenis op huer lade en meer;duer den nieu-
 wētwist dieze in een breedzame Ghemeynte
 daar duer aan-rechten/ dat den Here een s af-
 grūzeliĳhed is : r maar wy hebben een beter
 hope tot u/al ist dat wy zo schryven tot waar-
 schouwingghe. Ons bedunkkens ist dat die
 met Abakuk op zyn u vastigghed tredende
 ghoedewachte houd/w het ghelove bewaard
 xen gheen vreemd Jok met deze Luyden aan
 en trekt: dat zy in korte Jaren noch al verder
 vervallen zullen / duer dien zy al roepen van
 brede/brede/en schynen by na te ybernen van
 lust / en wanneerze zulx by ons niet kunne be-
 komen/ghelijc zy voorghedē/wel aan andere
 verzoeken en bekomen zullen : waar van de
 Kingh al in de hand ghenomen is / om tot de
 vereenighde Hooghduyzen en Driezen in te
 ghaan/en een Volk te worden. De beginselen
 die ons doen op-merken / is den handel tot
 Schiedam/ende twee Houweliken tot Amstel-
 dam. z Daarom/ghelijc als wy den Here Je-
 zum Christum aanghenomen hebben/laat ons
 in hem zo wandelen / gheworteld en in-ghel-
 oud / en a vast in't ghelove / ghelijc als ons
 gheleerd

p Tit. 3. 10
 q rom. 16. 16

r Pro. 5. 16
 s en vers. 19
 t Heb. 6. 9

u Abak. 2. 8
 v Mar. 13
 37
 w Act. 20. 31
 x Esa. 20. 3
 y 2. Cor. 6
 14
 p Eze. 23. 9

z Col. 2. 6

a Tob. 2. 12

met de vremde Volken maken/en huer hoor
 Bond-ghenoten Ghoods houden / ten ware
 datze huer eerst lieten o besingden/ ende p een
 derley Wet metten Volke Ghoods beleefden/
 zo wel een q Dreemdelingh / als een Land-
 bezitter. Want Mozes beval Iſrahel: Ghy
 en suld met hen gheen vriendſchap maken:
 als ook Eſdras verhaald: r En zoekt hueren
 brede noch ghoed niet inder eeuwigghed, op
 dat ghy maghtigh word / ende eet dat ghoed
 in den Lande / ende be-erbet op uwe kinde-
 ren eeuwelik. Noch op een ander plaats:
 Ghy en suld gheen brede noch verbod num-
 mermeer met hen maken / op dat ghy toe-
 neemt/en dat beste in den Lande eten maght.
 Alzo en mocht hem Iſrahel met huer niet
 ghemejn maken in hueren Ghoods-dienst/
 maar de buyten-volkē moſtent huer verlaten/
 en komen alzo tot den Volke Ghoods: want
 als den onreynē hem reynight/en by den reyn-
 nen voeght / zo zynze bepde reyn: maar als
 hem den repnen voeghde by den onreynen zo
 en blyfter niet reyn: maar onreyn is bepde
 huer ghemoed en konſi-enſi; ende zo ſtaet de
 zaak noch. Maar ghelyk deze Lupden in huer
 ren u vliegghenden Brief te kenne gheben/en
 moghen wp't met huer niet v waghen/om a-
 zo te zamen een w Bupdel te hebben/ als Sa-
 lomon leerd: hoewel wp nu van huer in een
 proef gheſteld worden / ghelyk Iſrahel van
 den Here t beproeft worde niet de vremde
 volken / als ook duer valſche x Profeten of
 Dramers / en doenze huer lieten bedrieghen/
 en

n Ereb. 23
 32. en 1. 12
 num 2 19
 Deu. 3. 5
 3of. 23 12.
 3 reg 1. 4
 o pzo 12. 3
 p en 2. 9
 q Num. 19
 0.
 r. Eſdr. 9
 11.
 s. Eſdr. 8
 87
 t. Hag. 7. 12
 1
 2. 1. 5
 u. Sach 5. 2
 b. Bro. 1. 14
 u. 3of. 13
 29.
 a. cor 5. 3
 t. Judic 3
 2. e. 3. 1.
 r. Deut. 32
 ende 13. 3

Chapit
 verlic
 den loon
 reed en
 gheuen
 t. Lough
 aan de
 met be-
 metten
 ggenie
 p. ons
 Doop/
 de zize
 u. 5/ 30
 u. ghy
 u. om
 del. ut
 marie
 t. cor
 e en id
 p. des
 En tie-
 ward of
 draagt
 wgens
 u. en
 u. de
 n. hpo
 vrede
 zeben/
 She
 och/
 rebou
 n. 102

Korte Waarschouwingghe

a Num. 25 en met die volken a verenighden / zo zijnze
 1.9. daarom vanden here b ghestraft / daar wy veel
b Sof. 23. 12 erzempelen van hebben. Want c om dat den
d Jud. 2. 14 Koningh Israhels den verbande Benhadad
 ende 3. 8 zyn broeder noemde / en van hem liet trekken /
e 3. Reg. 20 d zal u ziele voor zyne ziele zijn / ende u volk
 32 voor zyn volk / sprach de Profeet. Daarom den
f den bre. 42 Koningh bedroeft en toornigh na huys trok.
 e Hoj. 6. 4. Doen hem e Efra-im onder de Heydenen ver-
 15. mengghde / om met huer te verenighen / ja wa-
f Ezeh. 16 konden worden / en g barnen van lust / waren
 28 als k een verlokke Cuppe / en i een koeke die
g ende 23. 9 niemand om en here : zy hadden wel k grave
h Hoj. 7. 11 haren ghekreghen / noch en wilden zy niet
i Hoj. 7. 8 merken. Wizo dat de here duer den Profeet
k en vers 9. noch verklaard: I Ik lietze een menschelick jok
 i Hoj. 11. 4 trekken / en in zelen der hiesde gaan / ende holp
 5. 0 hen dat jok aan huere halze draghen / en gaf
 hem voeder / op dat hy hem immers niet we-
m Hoj. 13. 1 der in Eghipten-lande en zoude keren : zo is
n Amos 5 nu Assur huere Koningh gheworden / want
 10 zy en willen huer niet bekeren. Maar m doer
o 1. Tim. 6. 3 Efra-im verschrikkelick leerde / werd hy in
p 2. Tim. 1. 13 Israhel verheven. Daarom laat ons ook by
 ende 4. 3 deze n heylzame Lere blijven / die wy aanghe-
q Titum 1. 9 nome hebbe: dat is / o een Gheloof / een Doops-
 ende 2. 11 zel / een Lichhaam en enen Gheest: pupt alle
r Eph. 4. 5 volken een volk / die een Wet ghegheven is /
s p 4. Esdr. 5. 27 maar ons een eeuwigh q Evangheli-om. Hoe
t Galat. 1. 7 wel byna r alle volken s verschrikken / als wy
u Apoc. 14. 6 dit leren; ende braghen: Zalder dan niemand
v deut. 4. 6, 8 zaligh wordē / dan uwe Ghemeente? Die wy
w Hoj. 13. 1 me;

met onzē Zalighmaker tot antwoord gheben;
 e Schikt u daar na. Want wy oordelen maar
 de ghene u die daar binnen zyn / als Paulus
 leerd/daar wy't by latē / om in gheen vreed
 Ampt te grijpen / ende eben-wel gheen ander
 G. G. en kennen / als die daar wy ons by be-
 gheben hebben / ja begheren noch en durven
 upt breeze Ghoods daar niet van w wjken of
 verder ghaan / om ander volken in ghelijken
 graad te stellen / om op zulk verzoek te ver-
 enighen / op dat wy van dit x vreedde vuur
 niet verteerd en worden : want ten Tyde
 der Apostelē heeft mē wel y Christum ghepre-
 dikt bupten de G. G. dan vinden nerghe
 leer noch erzempel dat de Ghelovighe met zo
 danige brede ghemaakt hebbē / of huer Doop-
 zel voor ghoed bekend ; ghelijk men ons nu
 zoekt wijs te maken / een Doopzel of meer
 dat buptē onze Ghemeynte ontfangghen is /
 voor ghoed te kennen : daarom wy zulc eert
 vreedd vuur noemē / om datment in de Wet
 des nieuwen Testaments niet en vind : op
 dattet ons niet en ghaat ghelyk als a Israhel
 die huer met vreedde Volkē verenighden / en
 daar duer in Afgodery verbielen ; als ook
 doynze b lustigh waren na vleys / en c metter
 harten na Egyptē keerde : de Here ghas huer
 vleys / zo veel dattet huer ter nuezē upt stank /
 en daar af dwalghden / en wordē dood krank.
 Zo kondet ook wel ghaan de ghene die duer
 lust van dezen schijn-vrede huer lieten bewe-
 ghen / om dattet dē naam heeft van eens Ghe-
 lofs-ghezinde ; ia konde duer deze Lupden
 wel

t Luc. 13. 23

u 1. Cor. 5

11
b 1. Pet. 4

15

to Heb. 10

38

r Heb. 10. 3

p Phil. 1. 15

Act. 19. 14

a Jud. 2. 14

en 3. 5. 8

4. Reg. 17

12. 18

b Num. 11

4. 34

Psal. 78. 29

ende 106. 14

c num. 14. 4

d Psal. 107

18

Ez. 16. 3

Korte waarschouwinggho

Wel zo verre ghebrocht wordē / int ghenoeemde
brede-makē; dat hen daar na als **R**ahel ook
zoude kunnen af walghen / en een stank wor-
den / van zo veel vleys tot een **G**hemeynte te
maken: daar de **G**hodbrezende (zo wy hopen)
wel ghoede zurghe voor zullen draghen / zo
breder verhaald is / gheen nieuwen twist indē
huyze **G**hoods te maken / om dien brede die
by zodanighe **T**wist-lupden te vinden is.

egen. 25. 32
Heb 12. 16
3. reg. 21. 2

8 Esa. 49. 8
2. Cor. 6. 2
h Eph 4. 14
2. Theff. 2. 2
1 Num 22
18
h Joh. 2.
15
1 Matt. 13
22.
2 t. m. 6. 9.
17.
m 1. tim. 5.
21.
n Gal. 6. 2
m 2. Pet. 1. 9
p Sap. 5. 7
q Heb 12. 22
r 4. Reg. 18
31.
fende berg
92
2 Matt. 24
37

Laat ons niet e **E**zau onze eerste gheboorte
niet verkoopen / en niet den bromen f **M**aboth
ons **D**aders erbe niet overghevē / al hee fret
by vele een aanzien / dat men ons een schijn-
beter aanbied: latet ons niet gheloben dattet
beter is / maar betrouwen dat de **H**ere ons in
den gaanghenamen tijd verhoord ende in den
dagh der zalighepd gheholpen / en also zp
Waarhepd te kennen ghegheven heeft / en
niet laten h bewegghen om ander-maal met
i **B**ileam den **H**ere ghaan bragghen : en ook
niet k lief-hebben wereldd / rijkdommen /
m menschen w ghunst / aanzien of n ydel ere / op
dat wy van den **H**ere niet met o blindhepd
ghe slagghen en worden / en op p onrechte we-
ghen raken. Laat ons binnen dat **G**heeste-
lik q **J**eruzalem blijven / al bieden ons die
van r **M**ssiri-en ghenade of brede aan / en
prezenteren f een **L**and te gheven dat ons
Land ghelyk is / zo zp t noemen : te weten /
ong **G**heloof is u **G**heloof / onzen **D**oop is
uwven **D**oop / onze r **K**amer is u **H**uyss. Laat
ong huer tot antwoord gheven / als den bro-
men **S**erubabel ende **J**esua / die also zeyden
totte

totten ghenen die met huer den Tempel wil-
den timmeren: u Het en betaamd niet ons u 1. Esdr. 4
ende u dat Hups onzes Ghoods te timmeren: 3. Esdr. 5. 93
maar wy willen alleen timmeren den Heere
den Ghode *Israhel*.

Merkt: betaamd et niet dat zy aan de upter-
liken Tempel zouden timmeren/die nochtans
spraken: v Wy zoeken uwen Ghod / ghelyk b 1. Esdr. 4
als ghy/en wy en hebben niet ghe-offerd sint 2.
ter tyd dat ons Assarhaddon de Koningh te
Assur herwaards heeft gebracht. Recht of zy
zeggen wildē: Wy en hebben sint die tyd geen
ander Ghod ghe-offerd dan uwe Ghod: even
wel ghaven de vrome Oud-vaders tot ant-
woord: w Het en betaamd niet ons ende u dat u 1. Esdr. 4
Hups ons Ghoods te timmerē. Alzo wy ook 3
zegghen: Het en betaamd niet/dat wy u ghe- 3. Esdr. 5. 93
lobe voor ons ghelove kennen:want het al te
veel verscheeld/en uwe Doop benevens onzen
Doop: wanter maar x een rechten Doop en x Ephe. 4. 9
is. Het en betaamd niet/dat wy u Kamer voor
y't Hups Ghods zoudē kennen:wanter maar p 1. Tim. 3
een grond en z fondement der Waarhepd en 14
is/daar de G. G. op gheboud staat/dat dezen 3 1. Cor. 3
a sturm-wind noch de b poortē der Hellen niet 11.
en zullen overweldighen. Maar als wy huer a Mat. 7
Kamer en Doop voor ghoed zouden aan-ne- 25
men/en als hepligh upt-spreken; zo waar de Luce 6. 48
G. G. ghenoech van't fondement / en 'tber- b Mat. 16
vallen *Israhel* ghelyk / daar de Here over 18.
klaaght duer den Profeet/segghende: c Huere c Eze. 22. 26
Priesters verkeren myn Wetten vermetelik/
en outhepligē myn Heplighdom/zy en houden
tussen

Stoppel te zijn: is dat niet bedrogh: al waard
 voor ghoed ontfanghen: even-wel daar duer
 niet ghoed en word / maar Houd en Stoppel
 blijft / en het bedrogh blijft / en diek bedroghen 1. thes. 4
 is en heeft daarom gheen beter / als hy duer 16
 bedrogh ontfangghen heeft. Was dat gheen 3. reg. 13. 18
 bedrogh / doen men leerde dat huer opgerechte
 l Kamer het m Hups Ghoods was / en hueren 1. Mat. 24
 Doop alleen ghoed? die't daar voor aanghe- 27
 nomen hebben / zijn die niet bedroghen? ghe- in 1. tim. 3
 lijk zy nu en over lang uytgesproken hebben / 14
 onzen Doop een rechten n Doop te zijn / ende 4. Ephe. 4. 5
 altijd gheweest is. Waarom hebben zy huerē
 Doop daar o by ghevoeght? niet in / maar o. Eze. 43. 8
 bupten onze Ghemeente. Hier blijkt nu klaar
 dat huer bazupne een onzeker gheluyd geeft: p 1. cor. 14. 8
 hoe kunuen zy huer ten stryde bereyden? ende
 hoe kunnen zy zodanighe Door-gangghers
 q ghedencken en huer ghelove navolgen / die q. Heb. 13. 7
 zo r onheylzaam staan? En of mē hier wel om r. 1. tun. 6. 3
 bedroeft is / en huer voor repn / en ons voor
 onreyn al wtsprak: wat zoud huer batē? want
 t een igelik God rekenschap zal gheven voor
 hem zelven / en zyn eyghen i pack draghen / 1. cont. 14. 12
 u het kost te vele de ziele te verlossen / dat ment t. Galat. 6. 2
 moet laten aanstaan eenwelik / sijn noch Zoon / u. pfa. 49. 9
 noch Dochter / maar alleen ons eyghen Ziele v. Ezech. 14
 duer huer gherechticheyd. Niet te min is het 20
 droevigh / als ook ten tyde Christi / datter wa-
 ren die het w Hemelryk voor de menschen toe 16. Mat. 23
 sloten / dat de ghene die daar in wilden ghaan 12
 belet worden; ghelyker meer beklaaghlike er-
 zempelen zijn: maar wat heeftet verschoond?

Korte Waarschouwinghe

Genes. 3. 12 Ja wat verschoonet x Adam/ dat hy de schuld
 op syn Eghade leyde? ende wat verschoonet
 y Eva/ dat zy zeyde: z De Slangghe heeft my
 also bedrogghen? Wat verschoonet a Saul/
 dat hy hem op het Volk beriep / doe hy 't ghe-
 bod Ghoods overghetreden hadde? Wat ver-
 schoonet b Dza/ dat hy d' Arke Ghoods aan-
 taste/ al was't dat de Kinderen ter zyden uyt
 traden? Wat verschoonet c Sime-1/ dat hem
 twe knechten ontlopen waren? Hy most even
 wel steruen / om dat hy uyt syn Dups ghe-
 ghaan was. Wat verschoonet den d Man
 Ghoods/ dat hy duer den ouden Propheet be-
 droghen was/ en ook duer lueghenen verleyd
 worden / in schijn oft een Engghel beuolen
 hadde? Daarom leerd den Apostel: e Al waard
 dat wy/ oft ook een Engghel van den Hemel
 u anders predikte / dan dat wy u ghepredikt
 hebbē/ die zy verbloekt. Ghelyk wy u nu ghe-
 zeyd hebbē/ zo zeggen wy ook anderwerf: Ist
 dat iemand u predikt/ anders dā dat ghy ont-
 fangghē hebt/ die zy verbloekt. Daarom ver-
 manen wy al de ghene die noch een f Dypden
 hebt/ neemtze waar: bepd niet tot murghen/
 g want het kan voor den abond wel anders
 wezen. h wie verstandigh is/ die laat hem ra-
 den: i doet boete/ en volghet dat ghoede erzen-
 pel van die k by na twaalf Esezise Mannen/
 die niet het Doopzel Iohannis/ l dat vanden
 Hemel was/ al ghedoopt waren: maar doenze
 van een beter onder-wezen worden/ huer niet
 en schaambē den rechten m Doop te ontfang-
 ghen. En waarom soudē wy ons zulx scha-
 men/

p enbers. 13
 3 2. Corint.
 11.5
 a 1. Sam.
 14.24

b 2. Sam. 6
 7
 I. par. 14. 24
 c 3. Reg. 2
 39
 en bers 46
 d 3. Reg. 13
 18

e Galat. 1. 8

f Heb. 3. 13
 ende 10. 25
 g Dyaee. 18
 29
 h Prob. 1. 5
 i Act 2. 3. 8
 k ende 19. 5

l Matt. 23
 35

m Act. 19. 5

men/ n daar van men hem niet en behoord te
schamē? Laten wy ons schamē/wanneer ons
een beter ghe-openbaard of vertoond word/
dat wy't niet zouden beleven en na-komen.

o Daarmee die dat ghoed weet te doen/ende
en doetet niet/dien ist sonde. Ziet ook opt ex-
zempel van p Apollo/een welsprekende Man/
die maar alleē en wiste van Johannis Doop-
zel/deze werd van Prissilla en Aquila tot huer
ghenomen/ en leyden hem den wegh Ghoods
noch naarstigher upt. Dezen ghoeden raad

wenschen wy dat zy van ons moghen aan-
nemen/en volghen het q beste/ ende r proeven
welke den ghoeden en wel-behaghenden vol-
komen Ghoods wille zij/ om zynen raad niet
te verachten teghen huerzelve/ als sommighe

dedē in Johannis tijd/die huer niet sen wilde
laten dopen. Daarom laat u eens recht dopen;
zo kunnen wy wel een Volk worden. Dit zal
u met u Haman misschien een slechten raad

dunkken; die daar gram worde/en zeyde: En
zijn de Wateren Hamana en Farfar tot Da-
masco niet beter dan al de waterē in Israhel?
Zo ghedenkt wederom daar teghen dat zyn
knechten spraken: v Liebe Vader / dat u de
Profeet wat groots had gheheten / en zoud
ghy dat niet doen? hoe veel te meer/nu hy tot
u zeyd: Wasschet u/ zo word ghy reyn. Den
Siri-er liet hem raden/ende is reyn ghewor-

den/als dē w Zone Ghoods zelver ghetuyght.
Alzo kund ghy huer x rechte boete/ ende dit
y water Israhels/ opt ware z Ghelobe/ reyn
worden/ ja al had uwer sommighe a acht-en-

E ij dertigh

n Syr. 42

10

o Jac. 4. 17

p Act. 18. 24

q Phil. 1. 10

r Rom. 12. 9

s Luc. 7. 30

t Ephe. 4. 5

u 4. Reg. 5

13

v 4. Reg. 5

12. 13

w Luc. 4. 27

x Mat. 3. 8

y Ephe. 4. 5

z Act. 8. 36

a Job. 3. 5

Korte Waarschouwinghe

dertigh jaren of veertigh daar begherigh na gheweest ende geen hulpe ghehad. Zo ghy maar wilt ghy mueghe ghezond worden.

Dit is lieve Broeders en Zusters int korte
b den ghoeden Wegh die wy huer te wijzen hebben/ om daar in te wandelen/en met geen **c** smekende woorden om en ghaan / op dat zy ons verstaan kunnen/ende ook dat wy ons in geenderley wijze latendbeweghen noch everschrikke/ noch duer Geest/ noch duer Woord/ noch duer dezen huer f vliegenden brief: Dat huer Gheloof ons Gheloof / hueren Doop onzen Doop / ende huer g Kamer het h Pups Ghoods zoude wezen. Onze oude Broeders en Door-ghangghers hebben daar al te veel i om gheleden/ ook te veel van gheleerd/ gheschreven/en schone k Lieden ghedicht. Laat ons dan niet kloekker dunkken dan de Oude/ want zy hebben ook van huere Vaderen gheleerd: laat ons dien m uytghangh aanzien/en huer ghelobe nabolgen/en een nouden vriend niet over gheven/ want ghy en weet niet oft ghy aan den nieuwen zoo veel kryghe.

Duer uwen ghetrouwen Broeder (als ik vermoede) heb ik u een wepnigh gheschreven/ vermanende en betuyghende dat dit de rechte ghenade Ghoods is/ daar ghy in staat.

Dit voor-noemde kunnen wy (des noods zijnde) met Gheschriften / ende huer eygheit Boeken/ neffens verscheyden Rekenenschappen van wegghen de Ghemeente Goods van Franiker (die noch onder ons beruften) bewyzen en staande houden.

Hier

Voor Verleydinghe.

20

Hier is int kort van my verteld/
Hoe t met die Luyden is ghesteld:
Maar soo't van iemand word betracht/
Ik sta ghereed op mynder wacht/
Om sonder loozne of gheweld
Betalen met huer epgghen gheld.

2. Pet. 5. 13
Apok. 3. 25
Eze. 33. 32
Abak. 2. 1
Jak. 1. 19
Apok. 18. 6

Een ander.

Pre. 12. 10

Veel boeken maken is gheen end/
Dit maakt ons Salomon bekend:
Ja 't mochte daar ook wel by blijven /
Maar dese afghedeelde Lien
Oms weder op een nieu bestrien/
Dit ghas my oorsaak tot dit schryben.

Tit. 3. 10
Apo. 12. 18
Pro. 26. 5

Noch een.

O Broeders/ Sisters bliff
Volstandigh tot den end/
Daarom ik tot gheriff

Mat. 10. 23
ende 24. 13
Mar. 13. 13
Eze. 17. 14

Deen Memoir send/
Het is myn eerste Werk
Dat voert quam duer den Druk/
Oft ik duer oghemerk
Mocht keren ongheluk.

Esa. 29. 18
ende 35. 5
2. Sam. 1. 23

Duer enen ghoeden Vriend
Die dit op my versocht/
Heb ik hier in ghediend/
Die my doen ook wat broecht/
Dat hy met waarhepd reyn
Op Rhym eerst had ghedicht/
Om duer den Druk ghemeyn
Te brenghen in het licht.

1. Pet. 4. 10

Neemt dit van my int lest
En willet niet versmaan/
Ik ghun u talder best:
Het is ook tot vermaan
Oms Maaghschap die wel staan/
Mijn selfs/ ia Wyf en kind/
Diet moghen nemen aan
Voor een kleyn Testament.

Sirat. 4. 31
ende 44. 5

Job. 3. 21
Heb. 13. 22
Sir. 23. 20
Luk. 10. 42
Act. 14. 21
Rom. 3. 9
Gen. 18. 19
Galat. 3. 15
Heb. 9. 17

E W

Een

Korte Waarschouwinghe

Een kort nieu Lied/duer den zelven Nuchter.
 Na de wijse: Ghy die duer 'sGeests verstroyen:
 Of/ Myn Alderlieffte verheven.

Lat u doch niet verleyden/
 Myn Vrienden na en beer:
 Maar wilt u altijd schepden
 Van alle valsche Leer/
 Dat is al myn begheer/
 Slaet ons also leven/
 Om namaals sijn verheben
 By Christum onsen Heer.
 Ik wou dat wyt bedochten/
 Op dat Exempel/ ja/
 Den Man Ghoods die gherochte/
 Te Bethlehem Juda/
 Daar hy duer Ghoods ghen
 Ghaan soude profeteren/
 Maar hy gyingh heel verlesen
 Syn Lesse also dra.
 'rGhebod van onsen Here
 Had hy tot sijn vermaan/
 Dat gy niet weder keren
 En sou den wegh voord aan
 Die hy eens was gheghaan/
 Ghelyk als Loths Hups vrouwe/
 Maar quamen baep in routwe/
 So ghy noch suld verstaan.
 Van eenen Leeuw duer toren/
 Werd hy ghebeten sel/
 Loths Hups vrouwe duert a bekoren
 Verachte Ghoods bebel/
 Sy is veranderd snel
 Al duer het onmekijken/
 Schout Vrienden dierghelijken/
 h Dreeft Ghod houd sijn bebel.
 Beslyt vaars ken.

Mat. 24

4.24

Mat. 13.5

rom. 16. 16

4. Esd. 2.42

Apok. 2.26

ente 3.21

2. Tes. 4.17

Sirac. 7.39

3. Reg. 13

18

3. Reg. 13.17

Gen. 19.26

Luk. 17.32

3 reg. 13.24

a Jak. 1.13

Nuka 9.62

Sap. 10.7

Gen. 10.26

I. tim 6.11

h Pre. 12.12

Apok. 14.7

voor verleydingghe.

21

So suld ghy tuwen lone

Ontfangghen erionfant/

Een onbevelekte krone

Al van des Heren hand/

Int rijke Gods playsant

Daar sal men niet meer truren/

Maar eeuwiggh breughde duren ^{(Land.} Int schoon beloufer

Luka 9.62. en 17.32. Ziet niet te rugghe.

4. Esd. 2.42
Col. 2.15
1. Pet. 1.15
Sap. 5.17
Apok 21.2
Male. 4.2
1. Cor. 2.9
Heb. 4.8/9
Gen. 19.17

H Jerom blijft broom en houd u recht/
Dit seyde David / slyeeren knecht/
Tot onser Leringh en Vermaan/
Want huer ten lesten wel sal ghaan.

Gen. 17.1
Psa. 37.37
2. Ti. 3.10

Besluyt.

In Juni acht/ de Heer bekend/
Was dit Antwoord van my bolend/
Doen hoorden ik met groot er brueghden/
Dat onse vrienden upt Oostland
Ghekomen waren / om de hand
Tot hulp te vien/ twelk my verhueghden.
Anno 1629. den 8. Juni-us.

An. 1629

Matth. 2.2

Om te zinghen na de wyze:
O eeuwig God van machte groot,
Wp hadden onser haepder Naam
In deersten Druk wel half verfweghen/
Daar was voor dongheruste tsaam
En schuer siek Volk niet aan ghelegghen/
Maar hoorde doch eens wat huer is teghen/
Sp mozen seer op Griet en Trijn/
Ten schoyt daar niet/ a dus siet te degghen/
Ost oude Wjgben fabels sijn.

Amos 5.13
sectemakers
Tit. 3. 10
in Folio
28.
Tra. 3 39
a 4. reg. 6.17
1. Tim. 4.7

Anno 1632.

Houd maat in al.

Here opent desen de oghen dat sy sien/
hoe dat hueren wegh door u verkeerdt is/

4. Reg. 6.20
Num. 22 31.
upt

Wat Amstel komt een breeint gheruch
 Of iemand daar om Drede sucht /
 Diet selver hebben langh ontsepd
 Duer tweedjaecht en onenighepd /
 Ertijds ghewurpen inden top /
 Dat viel huer selver op den kop /
 Duer booshepd / achtroklap en loft /
 Dertweringh / ergherms en twist /
 Sulck was vooz pghelijck ten toone
 Maar hueren Lof en klonk niet schoone
 Daar worden doen met grote kracht
 Afdeling / Sckten voordoghebracht.
 Dit mueggt ghy wel bedencken naer /
 Die u noch roemet Christi Schar.
 Doch Christus repne Maaght en bryd
 behoort een ander soet gheluyd /
 Also de Here selver spzeekt /
 Daar Liefde en Drede niet ghebreekt /
 Maar dat en zyn de Leden niet /
 Die teghen t Lichhaam twisten siet /
 Want twist baard Sckten beelderlep /
 Al duer den afval seer verschep
 Hoe kund ghy bzingghen Drede boozd /
 Die selfs den Drede hebt verstoord.
 „V Liebe laat u raden wel /
 „Ghaat wederom te rugghe snel /
 „Vernederd u in recht ootmoed /
 „bewijst voor Ghod een ware boed /
 „Dat ghy u grijze haren // oud
 „Met rust mit Gras vergharen // soud.

A. M. 1629. Houd maat in al.

Nu volghet der Afghedeelden brief / van huer Gemeente
 tot Amsteldam / ghesonden in Groeningheeland / Oost en West-
 Vriessland / t Sticht van Over Pissel / Wrecht / Holland / Zeland /
 Vlaanderen / op welck fondament huer aangheboden Drede
 gheboud staet / en van ons mit waarhepd ontdekt en wedes-
 lepd is.

Copje

Coppe vanden Brief.

God ghy die ons verstootten en verstroyt hebt/ende toornigh waar/troost ons weder: Ghy die de Warde beweeght en in stucken ghescheurt hebt/heel hare ghebrokenhepd / die zo in stucken gheballen is / want ghy hebt dyn Volk een hart wesen ghetoont: Ghy hebt ons eenen dronk Wijn ghegheven/dat wy tynmelde: Maar ghy hebt doch een teyken ghegheven den ghenen die u vresen / 'twelck sy op-wierpen ende haar zeker maekt/ op dat uwe beminde verlost werden/ zoo helpt uu met u rechte handt/ ende verhoort ons Psalm 60.

Wy onder-ggeschreven / wenschen onse Broeders/ Dienaars en Oudsten der Ghemeenten Gods in Groeninggherlandt/ Oost en West-Briesslandt / 't Sticht van Over-ussel/ Utrecht/ Hollandt/ Zeelandt ende Vlaanderen/waar onze Schriften mochten ghelezen werden/ veel ghenade/ en barmhertichepd / en vrede vanden Almachtighen God: hy bedouwe uwe herten met den Gheest zynder wijshepd/ op dat zyne dadelike vruchten mochten bliken / welke na de reden Jacobi dese zyn: Ten eersten kupsch / daar na vreedzaam / zedigh / ghemeenzaam/ vol barmhertichepd ende vol ghoede vruchten / niet partijdigh / onghebepnst/ maar de vrucht der gherechtichepd word in vreden ghezaapt / den ghenen die den vrede houden. Jacobi 3.

Na dezen onzen ghoeden wensch des herten/zo zullen onze Broederen voornoemt believen te weten/ also wy Anno 1626. onze bekende drie Draghen upt des Heren Woord schriftelik beantwoord/ ende in vele Ghemeenten op hare verbeteringhe / af oft toe-doeninghe ghesonden hadden/en sy ons ghelykelyk daar op hebben laten weten / veel door schryven / zonnighe met stillezwijghen/

Kopy-e des Briefs

zwijghen / datze daar in niet en vonden te beranderen
 van welke eenstemmichepd ende ghoede antwoord / ten
 principale wy den Allmachtighen ten voorsten / en daar
 na onse liebe Broeders hertelik bedankken / God bid-
 dende ons voorts te helpen ten ghoeden eynde / dat wy
 daar in be-ooght / ende vele Godvruchtighe langhe na-
 ghewenscht hebben / namelijk / dat alle de ghene / die met
 ons eenderlep belgdinghe des gheloofs doen / van God
 Vader / Zoon ende heplighe Gheest / met den aankleven
 van dien / daar inne ook pinners zo vzychtaer leven
 als wy / ende nochtans teghen den wille Gods (zo vele
 de uytterlike vergaderinghe belanght) van ons verschep-
 den zyn / de zelve wederom eenmaal met ons / ende wy
 met haar / na den wille Gods / tot zynen prijze ende op-
 bouwinghe zyn der Ghemeenten vergaderen ende ver-
 eenighen mochten. Om daar toe uyt ghenaden te ghe-
 raken / zo en weten wy niet naarders te doen / dan ons
 al wederom te keeren tot den ghetuyghenis ons Heren /
 laten die onse Gaeds-lieden zyn / dewyle des Heren
 Woord leerd kloekkelik te handelen in alle zaken / in het
 welke wy dan bevinden / dat de gheestelike Echt der
 Gheloovighen met haren Man ende Hoofst Christus zo
 bondigh zy / dat hy / dieze zo dierbaar met syn bloed ver-
 worven / ende hem met haar in gherechtichepd ende
 trouwe verlooft ende verbonden heeft / haar ook niet
 lichtveerdigh verlaten / veel min een Schepd-brief ghe-
 ven ende verstootten wil / ten zy dan dat zy / zelve den
 band des Ghenaden-verbonds breken / waaromme van
 noeden is te weten / Erst : welk den band zy / waar
 door men met God en Christo / uyt ghenade in eenigh-
 hepd verbonden / Vrienden / Kinderen Ghods ghere-
 kent / ende Erfghenamen des eenwighen levens word.
 Ten tweeden / waar door al-zulken band ghebroken
 word |

wordt/ende waar aan men de breuke kennen zal. Op't
 eerste/ den band der vereeninghe met Ghod en Christo/
 is voor-namentlik (naast de voor-komende ghenade
 Ghods in Christo) een recht schriftmatigh gheloove/
 met zyn dadelike vruchten/upt-wijzende ons Antwoord
 op d'eerste Draghe. Ten tweeden / waar door zulken
 band ghebroken word? Is inzonderhepd de verzakinge
 des waren zaligmakendē Christeliken gheloofs/ blyk-
 kende daar aan datze van haar schuldige plicht der lief-
 den tot Ghod af-treden / ende de liefde dezer Wereldt
 wederomme aen-nemen / welke af-tredinghe bekend
 word door dienze het leven Christi (datze na zyn voor-
 beeld begonnen hadden) verlaten / het licht dat in haar
 was tot duysternisse word/ haar als duysterlingen ende
 ergherlike leven wederom begevende tot de voor-leden
 mel-lusten / poende al-zulke zonden / daar van Ghods
 Woord upt-drukkelik zeyd: Die zulk doen datze Ghods
 Rijke niet zullen bezitten. Galat. 5. 1. Cor. 5. Daarom
 Ghod met recht wederomme van haer afneemt 'tghene
 hy haar upt ghenaden ghegheven hadde. 4. Eldr. 14.
 Ja ook het Licht vanden kandelaar. Apocal. 2. Haer
 ghevende een Schepd-brief Esai. 50. Zoo datze over
 zulk van Ghod wettelik afgheschepden worden. Esa. 59.
 Dit blykende dan / zyn de Ghelovighe ghezonde Lid-
 maten Jesu Christi/door zyn bebel ende leeringhe zyn
 der Apostelen ghehouden/ haar ook van zodanighe af te
 schepden / die te straffen (elk in syn eyghen Ghemeente)
 tot haarder verbeteringhe Mat. 18. 1. Cor. 5. en 2. Thes. 3.
 Maar het moet al voren in des Heren Woord upt-
 drukkelijk veroordeeld zyn / dat de Ghemeente oordelen
 zal / zonder dat en vermoghen gheen leden een eenigh
 Lidmaad af te snyden (schoon oft hun niet wel aan en
 stont) noch veel minder vermach de Ghemeente zich
 van

Kopy-e des Briefs

van een te deplen / oft d'een Ghemeente vande ander
 haers ghelijke Ghemeente te scepden/ten sy dat haer-
 lieden van te voren zekerlik en onseplbaar blykt/ dat de
 ghene daarze van scepden zouden eerst van Ghod en
 Christo (door verlatingghe des zalighmakenden ghe-
 loofs/ oft openbare verloop in vleeschelike werken) af-
 ghescepden zyn; want de Ghoddelike ende Naturelike
 liefde / benessens des Heren Woord / gheheel anders
 leerd/ ghelyk wt onse Antwoorde op de tweede Bragge
 breder te zien / ende daar by vertoont is/ dat wy smerte-
 lik bevinden / de scepdingghe onser Door-ouders in
 voor-gaande tijden niet en zy gheschied / om al-zulke
 voor-verhaalde strafbaar oorzaken / blykende by het
 ware ghelove ende des selfs dadelike vruchten / die by
 d'een als by d'ander zyde (door Gods ghenade) in de
 scepdingghe ende daar na ghebleven zyn: maar is ghe-
 weest door kleyn verstand/quaad onderleygh/oft blinden
 pver over malkanderen/ om eenige mis verstanden ende
 particuliere dolingghen/ seplingghen in woorden/ struy-
 kelingghen/ klepne verschillen / of onghelijcke ghezich-
 ten / het ware ghelove en Ghodzalighen wandel niet
 weghnemen/ daar in zy elkanderen na de Leere Christi
 en syner Apostelen/ volghende haar eezempel/ met lang-
 moedicheyd hadden behooren te onder-wyisen: Matt. 20.
 Luce 22. ende 24. Act. 1. 11. 15. 21. Galat. 2. 6. Niet
 kunnende malkanderen verdragghen / vergheven / ja
 zulke seplen door de liefde bedekken/ ghelyk in dese aan-
 ghewezenen Texten te zien is / Ephes. 4. 2. Corinth. 5. 10.
 Colos. 3. 1. Petr. 4. Dit hoe langhs hoe meer bedencken-
 de / doet ons spreken met verzuchtingghe : O God! hoe
 klagheliken isser teghen de Broederlike liefde ende de
 onder-houdingghe van Brede en Eenigheyd (daar aan
 de Ghelovighe door den Worde Gods ten hooghsten
 verplicht

verplicht zyn) gezondicht/ende de gheboden van Brede
 als onder de voeten vertreden gheworden. Als wy daar
 beneffens over-legghen wat al zwaricheyds upt zulke
 onrechte schepdingghe ghevolght zyn/ zo behoord het ons
 wel te beweghen met droefheyt des herten / leed-we-
 zingghē / tranen wt te storten van wegghen de menigh-
 vuldighe onrechte oordelen die men bevind in de schep-
 dingghe by d'een over d'ander ghevelt te zyn/ malkan-
 deren verbannen ende veroordelen in zaken daaromme
 God haer noch niet en hadde verworpen. Daar en bo-
 ven wy dan de zelve veroordeelde personen als recht
 verbannen van wegghen spne conscientie niet en konde
 mijden / den zelven heeft men ook als godloos (schoon
 hoe ghodbruchtigh datze anders waren) verworpen
 ende veroordeelt/ teghen des Heren Woord/ Esaie 5. 66.
 Prov. 17. Matt. 7. Niet alleene en is ghedoolt in de zake
 zelve / maar om die zonder zinnulatie upt te voeren / zo
 heeft men ook grootelij ghedoold inde ordre / die twis-
 tende Ghemeenten hebben malkanderen met den War-
 bezwaart / de een Ghemeente heeft over d'ander ghe-
 heerscht door af-nemingghe van de diensten haarder
 Dienaren ende Leeraars / en in't veroordelen van per-
 sonen / die onder't recht van andere Ghemeenten ston-
 den/teghen ordre van Ghods Woord/ Mat. 18. 1. Cor. 5.
 2. Theff. 3. Zonder te hebben de verepschte Rechteren/
 oft strafwaardighe misdaden/ maar teghen den Reghel
 der liefden ende bedekingghe der zonden malkanderen
 de seplen tot strafwaardighe misdaden opghedrongen /
 en om onstrafbaar/ ja middelnatighe zaken malkanderē
 veroordelen door quaden pber : waaromme dezer daad
 schuldighe/ oorzaak hebben van zulken quade pber haer
 voor den Here te beklaghen / ende voor-namentlik over
 haer zelven/haer herte en handen op te heffen tot Ghod,
 inden

Kopy-e des Briefs

inden Hemel/ ende zegghen: **Wp/wp** hebben ghesort-
 dight / 'tzij inder daad zelve / oft in't na-volghen van
 dien/op dat wp door ware verbeteringh ende ghebeden
 eenmaal upt de oude verwarringghe der twisten en der
 scheuringghe moghen verlost worden. **Och!** of wp'e
 waardigh waren/ dat God onder syn Volk zulke herten
 verwechte/ en alle bromen eenwigh voor zulke wegghen
 (weder te gaan) bewaarde. Ghelyk dan de scepding-
 ghen ende dolingghen der Ghemeenten / door zware
 dolingghen veroorzaakt / en door veel zonden gheschied
 is / zo en wordense ook niet gheen minder dolingghen
 by velen (leyder) noch staande ghehouden / door dien
 dat d'een hem boven d'ander verheft (niet zo zeer in
 deughden des gheloofs als wel in ydele roem) met te
 zegghen: **Wp** zijn alleen de ghemeente Gods:roepende
 elx in zulker meeninghe: Hier is des Heren Tempel
 Jerem.7. Den anderen bebleckende met schand-namen/
 ende daar door elx aan zyn zijde vele Schrifuurplaatze
 misbrupkende; houdende voor zeker / dat elx aan zyn
 zijde [merckt] alleene vermacht Ghods Ordonnantie te
 bedienen / verwerpende daaromme alle 'tghene dat by
 zyn partije is ghedaan. Waar upt volghet/dat de waar-
 dichepd ende nuttichepd des Doopzels al te veel ghe-
 hanghen word aan de waardichepd van den genen die't
 Doop-ampt bedient / zulk dat voor den ghedoopten ter
 zalichepd niet en voldoed zyn bromichepd/ noch de zake
 des oprechten geloofs op welke hy den Doop ontfang-
 ghen heeft/noch ook de waardichepd van den ghenen in
 wiens naam hy ghedoopt is/ maar de waardichepd van
 den Dienaar die het Doopzel toe-dient / hoe wel den
 Dienaar die het Doop-ampt bedient/ in het zaligh-ma-
 kende gheloove ende belevingghe van dien heylzaam
 behoord te staan / naar de beschreven Regulen der
Apoftele

Apostelen/ Titum 1. 1. Tim. 3. Ende zo wanneer zynder
 Gemeenten ter kontrarien zeker ende onseplbaar blykt/
 dat haren Dienaar in het zalighmakende gheloof/ ende
 belevinghe van dien / niet en staat / dat hem syne Ghe-
 mesnte in sulcken standt gheen dienst behoort toe te la-
 ten/veel minder/wanneer hy om eeniger van zulke qua-
 den te recht van synder Ghemeente ghestraff ware/
 dat daar na zodanighen recht ende wel-bekenden af-
 vallighen Doop in de Ghemeente Ghods noch voor
 goed te prijsen zy: maar wy spreken nu van zodanighe
 Dienaars / die (hoe-wel door den twist ghescheyden)
 even-wel in den twist / ende daar by eenderley belijde-
 nisse des zalighmakenden geloofs ghebleven zyn/ noch-
 tans door twistighen pver/ die een hem zelven ende zyn
 werck te veel verheben / ende den anderen te zeer ver-
 acht en verworpen heeft/ghelyk ghezeyd is:daaromme
 ist gheen wonder datmen in twist hoort roepen / als in
 de Ghemeente tot Cozinthen: Ik ben Apollis, Ik ben
 Cephos, Ik ben Christus, (ende nu: Ik ben Vries, Ik ben
 Vlaems) Maar dat zulk noch al te boven gaat / is dit:
 Wanneer pemand van d'een of d'ander zyde (door on-
 lust / dolinghe / oft eenighe andere bejegheninghe) syn
 vergaderinghe verliet / ende hem by d'ander als een
 Lidmaed wilde boeghen / zo moest hy (hoe-wel hy van
 te voren op't rechte ghelove ghedoopt was) hem noch
 eens op't zelve ghelove laten dopen/eer hy by haar voor
 een Lidmaed bekend wierd/ende by d'ander zyde wierd
 hy als een godlose veroordeeld / ende met den Ban ghe-
 straff: daar ter kontrarie ons de Here door zyn Woord
 bekend maakt/ dat ghelyk daar maar een God is/ zo en
 is daar ook maar een ghelove / ende ghelyk daar ook
 maar een ghelove is / zo en is op dat zelve ghelove ook
 maar een Doopzel/Ephes. 4. Matth. 28. Marc. 16.

misbruyck

Kopy-e des Briefs

mifbruyck van Gods H. Ordonnantie/ die verschicke-
lick zijn/ 4. Esdr. 8.

't Is dan niet vreemd/ dat God de Here (die een God
des Vredes is / den twist ende tweedracht van de gene
die hy tot kinderen des vreedse geroepen heeft/ vband-
lick haet/ oock zich heftigh daar over vertoornt) de volc-
ken heeft ghestraft / even door het zelve daar mede zy
teghens hem (ende haren Naesten) zondigen / Sap. 11.
De while wy weten dat het hy een scheuringhe niet en
is geblebē maar diversche naar d'eerste (God erbarmse)
ghevolght zijn / die hy velen noch (door de lange ghe-
woonte van de in-genomene verbreemdinge ende men-
scheliche passien) worden staande ghehouden / ende ten
zy datmen hem voor de scheure zette / om des Heeren
grimmicheyd te verzoenen / ende spnen toorne van ons
af te wenden/ zo staat grootelic te vreesen / dat hy ons
noch in meerder dwaasheyd zal laten komen oft verval-
len / het scheuren ende bannen noch daghelick meer zal
toe-nemen/ Psalm 80. 851

Om twelck voor te komen/ ende des Heren aenschijn
weder over ons te doen lichten / tot ghenezinge van de
breuke/ Psal. 60. wy onwaerdighe (naer dien wy door
des Heren ghenade / naarder kennis bekomen hebben)
van herten ghenegen zijn af te staan/ en ons los te ma-
ken / ghelyck wy doen midts desen/ van alle misdaden/
seplen ende dolinghen/ in / en naer den tyd des twistes
hy onse Dooz-Guders begaan/ende vooz zo vele elc van
ons navolgende eenighzins daar aan dooz dadelichheyd
oft eenige belevinghe/ schuldigh zy: doende daar in naar
den woorde des Koninc Ptolomei, zeggende: Ontbindt
de onbehoorzliche banden / ende laatze weder tot den ha-
ren trecken/ laet het los/ ende ontbind de kinderen des
Almachtigen Gods die inden Hemel is/ Mar. 3. 207. vers.
Ende

Ende na den raad des Propheten Esaias 58. zeggende:
 Laat los die ghy met onrecht verbonden hebt / laat le-
 dich die ghy bezwaart / schelt quijt die ghy benaut / neemt
 wegh alderley bezwaringe / etc. op dat wy mede moech-
 ten ghenieten de zegeninghe Gods / daar op volghende
 by den zelden Prophete verhaelt / zeggende : Alsdan zal
 dyn licht op-gaan ghelijck als den dagheraed / ende dyn
 beteringe zal snellijck toe-nemen / ende dyne gerechtic-
 hepdt zal voor u henen gaan / ende de heerlijkhepdt des
 Heeren zal u tot haar nemen / dan zult ghy roepen / zo zal
 u de Here antwoorden / als ghy zult krijshen / zoo zal hy
 zeggen : Ziet hier ben ick. (naer andere woorden) Dat
 zal dyn licht inde duysternisse op-gaan / en dyn doncker-
 hepdt zal zyn als den middagh / en de Here zal u altydt
 leyden / ende u zielen verzaden inder dorhepdt / ende dyn
 ghebeente stercken / ende ghy zult zyn als den ghewa-
 terden Hof / en ghelijck als een Fonteyn-ader die nim-
 mer waters ghebreck heeft / ende door u zal ghetimmer
 worden dat langhe woest ghelegen heeft / ende ghy zult
 een Fondament leggen dat altoos blijven zal / ende ghy
 zult heten die de reten vertuynt / ende die de wegen ver-
 betert / dat men daar in wonen mach / Esa. 58. Vertrou-
 wende vastelick op Gods beloften / als wy aldus op zyne
 gheboden mercken / dat dan onsen Bzede zal zyn / gelijck
 als een Water-stroom / ende onse gherechtichepdt / ghe-
 lijck de golven der Zee / Esaie 48. Daaromme elck spreke
 met zynen Naasten de waarhepdt van herten / oordeelt
 recht / en maect bzede in uwe poorten / Zach. 8. Hopende
 dat onse vreed-liebende Broeders en Susters van her-
 ten mede zo gheziut zyn. Verhalben verstaan wy noo-
 digh tot zulcken eynde in alle de palen des geestelijcken
 Israels een alghemeen vasten en bidden uyt te roepen /

Kopy-e des Briefs

op dat de Here daar door verzoent wordende / believen mochte toe te laten / dat naar't Exempel des vromen Koninc Hiskia / het ghedeelde geestelike Rijke Israhels en Juda weder-onne te zamen ghebracht / op mochten trekken tottet gheestelike Jeruzalem / 't ghezichte des vredes / om al-daar het ware Paesschen in vrede te onder-houden met alle Vreed-lievende / eens Geloofs-ghenoten / welke voorsz generale Vasten ende Bid-dagh by ons bestemt is (out goed-vinden van onze lieve Broeders in andere plaatzen) den 2. Januarj 1628. niemden Stijl. Behoudelik / dat onder-tusschen een yghelik Broeder ende Zuster / zo wel hier als in andere Ghemeenten henzelven doch wel naerstigh wilden onderzoeken / ende met ware verbeteringhe des levens van des Heren ooghen wegh doen / alle het ghene pege-lik by hem-selven bevind den Here noch misghelik te zyn. Daar toe wy alle Dienaren der Ghemeenten / als ook ons zelven vermanen / elk naerstigh acht te slaan op de in-sluppende zonden / daar inne hy ziet spne Gemeente meest komt te vervallen / de zelve door ernste-like vermaninghen en Christelike aan-spraken te ver-beteren / waar toe wy ons zelven ook hopen te bedlijti-ghen / op dattet eenen dagh mochte zyn den Here aan-ghenaam / ende d' Offerhanden der Ossen onzer lippen / als eenen zoeten reuk tot God opstijghende / hy ghebe-nedijt zich onses jammers in dezen laetsten tyd / noch mochte laten erbarmen / ende onzer genadigh zyn / door de verdiensten spns lieven Zoons onses Heren Jesu Christi / Amen.

Daar na zouden dan onse Ghemeenten / elk in hare plaatzen / al-waar zodanighe (door de voor-ghaande twisten noch ghescheyden) Volken woonen / den Broe-derliken Vrede aanbieden / te weten / zodanighe die met
ons

ons staan in een ghelijc ghelove van God/Vader, Zoon,
 ende H. Gheest, ende in alle Ordonnantie der G. Gods
 akkorderende mettet Formulier/ upt des Heren Woord
 kortelik verbat / ende ghevoeght by ons Antwoorde
 voorschreven: die ook met ons van herten zuchten ende
 treuren over de schade Josephs/ ende ware afstand ende
 schuld-bekentenisse doen vande voor-verhaalde twistē/
 schepdingghen/scheuringghen der Gemeenten Ghods/
 ende de onrechte oordelen die daar upt zyn ghevolght;
 ende op wien van zodanighe Volken onsen aanghebo-
 den Vrede mochte rusten/zulk datze ghezint waren den
 Broederliken Vrede met ons in te gaan ('tzy dan de
 Ghemeenten in't gheheel oft eenighe der zelver parti-
 culiere perzonen in't byzonder) die aan te nemen in den
 naam des Heren voor onze lieve Broederen ende Zus-
 teren: doch zoder gheheele Ghemeenten mochten ghe-
 neghen zyn hun by ons te voeghen / datmen dan eerst
 onse naast ghelegghen Ghemeenten daar Gudsten woo-
 nen hier af zal moghen verwittighen/in voor-zorghe
 ofter eenighe ghewichtighe belettende oorzaken by de
 zelve naast-ghelegghen Ghemeente meer als by de gene
 die met d'ander vereenighen zouden bekend mochten
 zyn / die eerst dienden gheweerd te worden (in dien
 Reen) dan de zelve te ontfanghen als kinderen van
 eenen Vader Ioan. 1. 1. Ioan. 5. die tot een Hupsghesint
 behooren/ 1. Tim. 3. als Burghers van eender Stadt/
 hebbende alle Burgherlike Rechten ghemeen Ephes. 2.
 als Leden van een Lichaam / 1. Corint. 12. Ephes. 4.
 die gheestelik haar voedzel ontfangghen van een Hoofd
 Christus / Ephes. 5. als Ranken van een Wijnstok/
 Iohan. 15. en Olijf-takken van eenen Olijf-boom /
 Rom. 11. O Heere! gheeft hier toe uwe ghenade/ ende
 laat het (bidden wy met David Psalm 118.) doch wel
 ghelukkig/

D iij

ghelukkig/

Kopy-e des Briefs der Af-gheedeelden.

Af-lukken / dat volghende u belosten onse Bou-meesters
haar haesten / ende onse Werderbers verre haren wegh
maken Esaie 49. Zo zal onse herte verblijden / ende onse
tonghe uwen Name prijsen / ende zegghe met den
Propheete Esaias: Zuyght ghy Hemelen / en verheught u
Werde: Looft ghy Bergen met iuychen / want de Heere
heeft syn Volck gheeroost / ende het jammert hem haer-
der ellende Esaie 49. Waar toe wy met hert / ziel ende
ghemoedt zegghe / A M E N. Hopende (ten beslupte)
dat onse Gheloofs-genoten haar zullen ghewaarschout
houden / niet voorder te gaan dan dese onse Schriften
uyt des Heren Woord te kennen geben.

Albus ghedaan van wegghen de Gemeente Gods
van Amsteldam / onder verbeteringhe van onse Mede-
ghenoten des Gheloofs in andere Gemeenten / boven
ghenoemt. Waar toe wy D. V. van God den Vader /
door synen lieven Soon Jesum Christum / den Gheest
der Wijshepdt ende des Raeds wenschen. Ende zooder
van D. V. wat in verbetert wordt / zal van ons als
eenen Christelijcken ende vriendelijcken kus dancke-
lijck ontfanghen worden / dat weet de Heere; in wiens
heplighe bescherminghe bevolen blijft / ende van herten
met synen Brede ghegroet.

In Amsteldam den 26. September,
Anno 1627.

Gen

Een kort Ghedicht tot Antwoord ende Waarschouwinghe (niet alleen buer een goed Vriend tot Amstelsdam / die my twee boeckens zond / en begheerde dat ik hem myn gheboelen daar van soude schryven / maar ook) buer al de ghene die met ons een ghelyk Ghelobe vercreghen hebben / totter zalighepd. Amen.

Zy maken listighe aanslaghen teghen dyn Volk,
ende raadslaghen teghen uwe verborghene,

Psalm 83.4.

Lieve Vrienden Ghods bekend/
 My is hier wat vreemds ghezend/
 Twe kleyn boeckens my vercreed/
 Daar men weer om voor begheerd/
 Dat ik huer eens schryven zou/
 Wat ik van die boeckens hou.
 Nu op dat het wel ghelukt/
 Van het ghene lest ghedruct/
 Daar de afghedeelde Lien
 Weer verboden Ducht aanbien/
 Datmen met huer byede maakt/
 En ons ziel verlozen raakt.
 Sy bekennen meer dan opt/
 Hoe dat Ghod huer heeft verstroyt
 En verstoten alleghaar
 Duer zyn toornighepd / 'tis waar/
 Want hy hem zo zeer verstoord
 Op de Sondaars na zyn woord.
 Dat gheloof ik ook also/
 Want zy maaktent veel te sno/
 Saghen na een splinter kleyn
 In huer Broeders oghe reyn/
 Maar huer eyghen oghe schalk
 werden niet ghewaar den balk.
 Binnen Franikers gebou
 woonde Tomas Bpntjes tron/
 Die had daar een hups ghekoche/
 Daar men veel beschuldung zocht/

Waatschouwingghe teghen de
Hoe men socht/ men bondter gheen/
Ja Ghod lof van al nirt een.
Egghen baat/ afghunf en nijd
Is den oorsaak meesten tijd/
Sulken Man was iust ghereed
thups te kopen/ so men weet/
Duer syn Soon/ maar quam te laat/
Daarom Tomas werd ghehaat/
Spraken op syn Eer en faam/
Achterklappers rotten tsaam/
Lasterden duer Land en Ste
Met de Tongh en brieven me/
Duer den nijd vol onberstand
Nam de booshepd doberhand/
bittehepd seer veel en groot
Openbaarde naakt en bloot/
Datse liepen met ghedruys
Onderduldigh upren hups/
Twisten teghen Ghoods bebel/
En dat weren sp nu wel/
Is de mensche best bedwust
Wat syn herte maakt ontrust/
Welk verschrikt en seer belast
Meer dan dusend tuggen vast/
Dus ist tijd van wederkeer/
Of men dwaald hoe langhs hoe meer/
Duert na laten vant ghi bod/
Want de sonde scheid van Ghod
Als het Overspel den Echt.
Ja noch houd men zich zo slecht/
Datmen spreekt van Ghoods Verbond/
Liefd en Vrede met de mond.
Is al Menschen Vrede wis/
Daar gheen Vrede Ghoods en is.
Waar is Vrede zonder Liefd?
Als men achterklapt en bziefd/
Kan daar Vrede komen upt/
Datmen tghoed tot quaad beduyd

Want

Want 'tkastijden haat men doch/
 En de straf men lasterd noch:
 Sulken Lof en is niet schoon
 In des Sondaars mond ten toon:
 Ja daar word noch dik gherelt/
 hadden wy dien Tjyd verzelt/
 Die en twist waar noyt gheduld/
 So word noch de maat verbuld/
 Want huer eyghen Harders koen
 Sulken twist aanrichten doen/
 Maakten vele bromen zuur/
 Straften upt huer qua natuur/
 Dat zy na op zeyden weer/
 Wurpen huer ghebou ter neer/
 Vluchten nu upt aerschen zin
 Van d'een Kamer dander in/
 Ouer verbaastheyd zoeken zy
 Om huer te verberghen by.
 Dus en houd ik daar niet van/
 Hoe zeer dat zyt drijben an.
 Is ook teghent recht Gheloof/
 Men zoekt datmen ons beroof
 Van het vaste Fundement/
 Maar tis ons te wel bekend.
 Merkt doch wat de Schryft verbreyd/
 Hoe de Man Ghoods werd verleyd
 Ouer een vals Profeet met list.
 Cheester noch veel meer ghemist/
 Dus ziet dat ghy niet en valt/
 Ouer schoon spreken word bekalt.
 Valsche Leeraars byenghen fier
 Sielberderfze sekten hier/
 Dieder veel verleyden stout/
 Dat de liefde zeer verkoud.
 Heemt dat ghy ghewaarschout zijt
 En dat ik my zelven quijt.
 Nu het ander boerken ziet/
 Dat en houd ik beter niet?

listighe aanslagten.

Ma dat ik wel heb ghehoord/
 Hoet eerst is ghekomen voord/
 En den Meester was ghesteld/
 Van dewyl my is vermeld
 Dat hy hem ghebeterd heeft/
 En niet meer op Aerd en leeft/
 Maar in Rust ontslapen al/
 Tot dat hy Verrijzen sal/
 So en dunkket my niet ghoed
 Darme niece verklaringh doed/
 Van te merken met aandache
 'tGheen daar in word voord ghebrachte
 Watten Dye men u aanbied/
 En waar upt het doch gheschied/
 Dus wel op de boerkens let/

- NOTA.** Dier wat u word vooz gheset:
- Yere. 8. 19 Oft is Sielen Medisijn/
  - Jakob. 3. 8 Oft is dodelyk fenijn/
  - Esaie 25. 6 Oft is louter klaren Wijn/
  - Luk. 15. 16 Oft is buylen bitter Bijn/
  - Amos 3. 3 Oft is trekken enen Lijn/
  - Mat. 1. 13 Oft is Satan ter Woestijn/
  - Filip. 3. 16 Oft is al eens Zins te zyn/
  - Gen. 11. 7. 9 Oft is Griex/ Hebreus/ Latijn/
  - Mkt. 11. 24 Oft is vol des Gheests Divijn,
  - 1. Korint. 3. 3 Oft is nijd/ Twist/ Twedachts twijn
  - Rom. 16. 17 Oft is soete smeekken fijn/
  - 2. Tim. 3. 5 Oft is maar ghebeynsden schijn
  - 2. Pet. 2. 22 Oft is wentelen alst Swijn/
  - 1. Tim. 4. 7 Oft is Fabels Gnet en Trijn/
  - 2. tim. 4. 10 Oft is Demas disciplijn/
  - 2. tim. 2. 17 Oft is kankkerziekten schijn/
  - Yere. 6. 29 Oft is Lood dat 't Duur verdwijn
  - Psal. 81. 13 Oft is slechts ghoed dunkken dgin/
  - 2. thess. 1. 9 Oft is rotter Helseher pijn/
  - Luk. 13. 26 Oft is altijd eeuwigh grijn/
  - Mat 5/13 Om dat 't Sout syn kracht verliest/
  - Mich. 3. 2 Van die squaad vooz ghoed verkieft

Gheest

Waarschouwingghe teghen de

30

Ghelyk de Slangh Eva verleyden/
Dat zy uyt nijd met lieghen // deed.
So zal huer Saad altyd arbeypden
Om Christus Blyt bedrieghen // meed.

2. Kor. 11. 3
Sap. 2. 24
Job. 8. 44
2. Tim. 3. 33

Ghod spaarr tot boet.

Korte Verantwoordinghe. Na de wijse/

O Vader ons in Hemelrijk.

Zy hebben ons ghelasterd koen
So veel als zy vermochten doen/
Men heeft ons ghaan verwerpen sel

Tot in het diepste bande Hel/

So ;waar veroordeeld en verdoen/

Alst van huer zelver word ghenomad.

a Daar ober sy bekennen schuld/

Van zulken quaad hy huer verbuld/

Hoe heeft men ons doen menighboud

Ghehaat/ veracht en seer benoud/

Met Dinggherwijzen na en beer

berooft ons ghoede faam en Eer.

So geeft men ons eertjds verkleent/

nu noemd men ons weer Ghoods Ghemeent/

Men ghing ons die Tjd zeer versmaan/

nu bried men ons den Dyede aan/

Men myden ons ghelyk sengin/

Die nu Lidmaten Christi sijn.

De Mensch na syn ghoeddunkken leeft/

Het Dat loopt uyt sulc alst in heeft

Huer dwaeshepd word nu openbaar/

Huer schadne word nu elk ghelwaar/

Huer wepf len is ghelyk een Riet/

Dat alle Menschen hoord en stiet.

Prinse.

*Waar ghoed // dat sijt // bedachten // noch

Met spoed // en blijft // betrachten // doch

Huer Ghod beloofde Echre // soet/

En deden eens oprechte // boet/

Van deplden me ghoeghonste // dien

Huer Onderwijs uyt jonste // dien

a Ziet in
Olijf-
taxken
fol. 73. 74
75. 77. 9
92. 93. 94

NA

Waarschouwingghe teghen de listighe aanslagen.

NA-REDEN. Op de zelve wijze:

O Vader ons in Hemelryk.

Deb. 13/21 **D**it heb ik hier int kort ghesteld/
Mat. 11/12 Het Hemelryk dat lyd gheweld/
Luk. 16. 16 En duer gheweld men dringt daar in/
Esare 51.7 Dit schijnt een zonderlingghe zin/
Jere. 22.3 Om dat de Schryft gheweld verbied/
Luk. 13.22 En elders wil dat zulk gheschied.
Eze 44/23 Wie dit wel onderschepden // kan/
Efes. 5/6 Die laat hem niet berleypden // dan/
Mat. 21.4 Alzo de Here heeft verklaard/
Luk. 11/28 Wie Ghoods woord hoord en dat betwaard/
Joh. 16/33 Die zal ter Werelt hebben druk/
Ako. 7.52 Verdriet/ verbolgh en ougheluk.
2. Tim. 3/17 Dus wie Ghodzaligh leven wil/
rom. 12/14 Die moet vervolghingh lyden stil/
1. Tess. 3.4 Dit is de Rome lang voorzeyd/
Ako. 20/23 Dat krups en lyden huer verbeypd/
Mat. 1e/38 En wie zyn krups niet op en neemt/
Efes. 4.14 Is verre van den wegh verbyeemd.
Luk. 22/31 Want doen de Here quam op Aerd/
Mat. 10. 34 Hy byocht gheen Vrede maar het Swaerd.
Ghod lof. **D E O V E R H E Y D** is nu zo ghoed
Aktor. 9/31 Dat zy ons gheen verbolgh en doet/
Cit. 1. 10 Maar die ons nu verbolghen sel/
Ako. 20/30 Dat ist afballigh Volk rebel.
2. Ti. 4. 14 Wat hebben die al quaads ghedaan/
1 Joh. 3/8 Siet vant begin des Werelts aan/
Luk. 11. 52 Dat menigh Mensch te rugge hout/
2. Ti. 2. 17 En nu met Lasterboeken stout/
2. Kor. 11. 4 Om Christi Blyt de Naghet reyn
2. Ti. 3. 13 Te maken tot een Hoer vileyn.
Ako. 17. 30. Ghod spaard tot Boet.

Beslyt.

De kinders twisten ras en maken haast weer vrede/
So doen de dronkke Luy/ en zotte Menschen mede/
Ghodloze/ boze Liens // den Here zeer vertoornen/
Sy steken onderziens // als Hetels ende Doornen.

Appendix

Alzo dit Boerken ghedruckt ende noch in niemands
 handen en was / zo is ons huer tweede boerken vooz-
 ghekomen/ghenaamd Olijf-taxken,duer de afghedeelde
 Blaminghen tot Amsteldam &c. by Jakob Aertsz Ho-
 lom/ 1629. inhoudende de drie vooznoemde Dragē met-
 ten Brief / duer een Vooz-reden vermeerderd / als ook
 volepndicht met een Prezentaſi-e, dienende tot vrede aan
 de verdeelde Volken, Fol. 97. in welk Boerken wy be-
 vinden verſchepde veranderingghen/ inzonderhepd int
 antwoord op d'eerſte Draghe (als mede in enighe Arti-
 kelen des gheloofs veel verlengt) en inden brief zommi-
 ghe reden upt-ghelaten; ghelyk als 3p zelver bekennen
 Fol. 11. ende wy ook in't kolafi-oneren bevonden hebben
 Fol. 30. den woorde des Koninx Ptolomei, zeggende. Ont-
 bind de onbehoorlike banden, en laaſe weder tot den haren
 trekken, laat het los, ende ontbind de kinderen des almach-
 tighen Ghods die inden Hemel is. 3. Mach. verſ. 207. in't
 Olijf-taxken gheheel upt-ghelaten: den waarom is huer
 beſt bekend. Ende Fol. 28. Den anderen bevlakkende met
 ſchand-namen ook uptghelaten (miſſchien om datze ons
 Volk nu noemen Waerde en beminde in Chriſto, Fol. 81.
 en zeer gheliefde in Chriſto, fol. 97. beyde int Olijf-taxken)
 Hier ſchijnt ofze huer bitter Water in zoet veranderen/
 lak 3. 11. doch in Fol. 85. huer weder vergheten is/ of 3p
 doend met wetenhepd / daar 3p upt-ſpreken een eyghen
 Farizeeuſche gherechtighheyd, om dat wy huer ghelyk
 3p ons voor de G. G. niet en durben bekennen. Ghelyk
 3p noch breder verklaren Fol. 97. niet aan en zien met wat
 beklaghlike twiſt-namen de verdeelde Volken ghenaamd
 zijn, zo datze hier en fol. 3. 4. 7. 8. 9. 10. 50. 51. 55. 56. 57. 58.
 en 60. volkomen te kennen gheven/ datze niet alleen ons
 naar Vriezen en meer ghedeelde Volken, met huer tza-
 men voor Broederen kennen, en de G. G. noemen / teghen het
 inzien

Aarons Straf.

inzien van andere huer Ghemeenten die daar teghen zijn, voornamelik enighe in Groeningherland, zo zp't zelf naemen Fol. 4. die huer verklaarden zulke vreedmakingge niet te kunnen toe-staan, duer dien zy de Vriezen hielden ende uyt-spraken voor een vreemd Volk, die totter ghe-meente Ghods niet en behoorden. Dit is huer eyghen schryven. Merkt.

Noch schryvenze in Fol. 8. dat verschepte Gemeenten met huer toestemmen/Om dien vrede in vrede te bevoor-deren, daar wy nu met ogghen het teghen-deel zien/ dat zp't in twist doen alsze zelf zeggen Fol. 4. zo gehoord is / en wy in ons schryven verklaard hebben: Dattet enen twist-vrede is: Ziet in ons Boerken Fol. 13. b. en 14. a.

Noch verhalenze in Fol. 84 dat de scheidingsghe in der Ghemeente zp ghekomen door des Duvels listigheyd, en Fol. 85. van een eyghen Farizeusche gherechticheyd, en Fol. 86. door't op-wassen van een bitter Wortel, die Ghalle ende Alfen draaght. Deut. 29. 18. en Fol. 87. door achter-klap ende quaad spreken van synen Naasten, Psal. 50. 20. Deze belijdingghen nemen wy ober huer zelven voor waarhepd aan / ende en zijn huer daar in niet teghen; wantze zo met Tomas Bpntjes en ons luyde volkomē ghedaan hebben; Ziet in ons boerken Fol. 4. b. en 5. b. en 6. a. en 9. a. Daarom verstaan wy dat zulke grove zonden niet zo kleynen schynboete niet en kunnen verzoend worden; veel min dat wy zulke Derwoesters der G. G. huer Doop en huer opgherechte Kamer beneve't Hups Ghoods voor ghoed zonden kennen: wy en vinden ook gheen Exzempel in Goods woord/ ghelyk zp schynen te willen zeggen/fol 90. en 91. dat Profeten ende Heylighe Mannen Ghoods, opt alzo ghelyk zp ghedaan hebben: Huer vanden Gupze Gods duer twedzacht Rom. 16. 16. afghesonderd/Prov. 18. 1. Esa. 66. 5. en ghedeeld hebben/

Tis 6

Tic. 3. 10. ende ontrent veertigh Jaren bukten de G. G. ghelooopen / ghepreekt en de Drome ghelasterd: dat zo danighe niet huer aan-hang op zulke blote woorden / oft schijn-boete / inde G. G. voor Broederen aanghenomen zyn: maar de Drome zeyden; Het en betaamt niet ons ende u dat Hups ons Ghoods te timmeren; maar wy willen alleen timmeren / gelijk wy in ons Boerken ghesield hebben / fol. 16. b. en 17. a. En hoe vrymoedigh zy zulke grove zonden noemen misverstand, om verschillen niet rakende de fundamenten des gheloofs, noch de Ghodzalgheyd, fol. 54. zo en durven wy zulke grouwelen zo kleyn niet achten: want wy verstaan dat zulke zondē en ondueghden de Menschē van Ghod scepden / Esa. 59. 2. en int waarachtighe Ghelove niet en blyben / ghelyk zy betrouwen dat alzulke doen / en van Ghod niet verlaten zyn / fol. 55. Merkt met wat bladerē / Mat. 31. 19. zonder vuchten Luc. 13. 6. huer gebzoken of wilde Olijf-takken behangghen is / Rom. 11. 20.

En in fol. 92. bekennen zy / datze ons met onverstand, duer de ghegeven onrechte oordelen als af-vallighe ghemijd, onsen Ghods-dienst ende ordinansi-en verworpen hebben. Hier bebestighen zy volkomen ons schryven in fol. 2. b. 4. b. 5. b. daar wy zeggen / datze ons by de rotte Korach gheleken / en zo onreyn daar men van scepden most / doopten die by ons al gedoopt waren / daarze langghe afstand en nu bekentenis van doe / als verhaald is / twelk ons wel vry maekt / loh. 8. 32. maar daar mede en zyn zy niet vry. Want ten is niet genoegh dat men luyden voor bomen aan-ziet / Marc. 8. 24. maar men moet gheheel ziende worden / en niet Barthime-us den gelapten rok wegh werpen / Marc. 10. 50. en volgen also den Dere na opten weghe / vaerl. 51. om de rechte Duere in te komen / loh. 10. 1. Want ten was niet ghenoech in de Wet

A-arons Straf.

Wet dat de Dieren de klawen kloofden/maar zy mosten
cok herknouwen : daar upt wy verstaan een op-rechte
boete/ als wy verhaald hebben in ons boecken/ Fol. 4. a.
Hadden zy ons over veertigh Jaren waerde en beminde
in Christo gheheten/ Fol. 81. en zeer gheliefde in Christo
ghegroet/ Fol. 97. ghelykze nu doen/en voor Broederen
en G. G. ghehouden/ zoze ons nu duer-ghaans in huer
schryven noemen / als verhaald is / in menighen van
Foli-en aanghewezen/daar en zonder (ons bedunkkens)
zo veel in huer slach-netten niet verstrikt zyn/ lere. 5. 24.
die huer op-gherechte Kamer voor 't Huys Ghoods en
huer vergheefs Doopzel voor recht bekend zouden heb-
ben: duer dien zy nu belijden/ dat den rechten Doop ons
der ons bediend word.

Noch schryven zy Fol. 71. dat den af-vallighen Doop,
inde Ghemeente Ghoods gheensins niet voor ghoed te
achten zij. Antwoord : Wy verstaant ook/en daarom en
kunnen wy den uwen niet voor ghoed aannemen: maar
die van u tot ons wille komen/ en kunnē niet Luc. 16. 26
dan duer het rechte Doopzel:ziet Fol. 5 a. daar ghyluyde
u vermoghen toe doet om te beletten. Want Ik. Ik. Bon
een Dienaar onder huer tot Schiedam / noch onlanx
teghen wy zepde / dat onze Ghemeente Wederdopers
waren / om dat wy hier in onveranderd bleven voord-
gaan/en noch kortz tot Doordrecht zult geschied is:dien
ik antwoorde ; Dat wy daar recht aan deden / ende zy
wel eer den onzen ook verdoopt hadden / 'twelk hy be-
kende / en zepde ; Wy hebben daar in ghedoold/en doen
daar af-stand van. Doen zepde ik ; Zo komt u dan met
recht den Naam van Wederdopers toe / daar ghy ons
v. 2. beschuldigt/ Rom. 2. 3. Als ook om datze alle Doop-
zels niet voor goed en kennen / zo upt Fol. 71. bewezen
is. Hoe zy dit wenden of keren/zo synze Wederdopers/
en wy

en wy onschuldigh: ziet fol. 5. a. en also worden zy met
ten quaden knecht wpt hueren epgen monde gheoor-
deeld/ Luc. 19. 22.

En also zy uptdrukkelik te verstaan geben/datze hueren
Dzede de gheschepde en Verdeelde Volken aan-bieden/
fol. 77. en 97. die int waarachtigh ghelove standvastigh
ghebleven zijn, fol. 55. Diend tot antwoord: dat wy ver-
staan/datze daar zelver niet in gebleven en zijn/also wy
overbloedigh in ons boerken te kennen gheben: en ook
noch enige dupsterhepd in huer gestelde Artikelen zien/
als int Punt vanden Houweliken staat/daarze zeggen/
fol. 36. en 37. aldus ist een Broeder ghe-oorloft, een Zus-
ter tot zyn Huysvrou aan te nemen, na d'orderinghe en
wel-behaghen des Heertn voren verhaald. Dat is / van
twe die met Ghod in ghenade staan, (en zeggen ten be-
slupte) waarom wy ook straffen, alle die hier in huers
vleys lust volghen, als andere vleysschelijke Zondaren.
dus verre. Te recht zeyd de Here: Zy zeggent wel/ende
en doens selve niet/ Mat. 23. 2. ghelyk wy in fol. 10. b.
verhaald hebben/en bewijzen fol. 9. b. aan die twe Hou-
weliken tot Amsterdam mette Hooghduptze en Water-
landers/ bupen huer Ghemeente/en noch al broederen
blyben: Zo moeten die Lupden met Ghod in ghenade
staan (dat wy den Heer bevelen/ 1. Cor. 5. 12) en volgens
dien huer den Dzede ook gheprezenteerd word: of zy en
spraken de waarhepd niet/die zeggen dat huerlupde den
Dzede niet gheprezenteerd en word / om datze met huer
niet in een ghelove en staan (gelijkze ons beledē hebben)
zo dat waar is; Waaron en straffen zy dan zodanighen
bupen-trou niet/ als andere vleyschelijke Zondaren? zo
zy durben zeggen/fol. 37. Daarom en kan dit ook geent
waarhepd zijn. Merkt of deze Lupden met ons enigh
int ghelove staan? Wy zeggen als voren/ Neen.

E

Het

A-arons Straf.

Het Punt van de Af-sonderingghe komt ook enighe
Dupsterhepd in (doch huer Oudste Jakes van Keynigen
heestet noch meer verdupsterd/ inzonderhepd in't Boek
29.9. ziet in ons Woercken/ fol. 11. b. en 12. a) dat de Zon-
daren die in Christi Rijke, noch tot zynder Kerke niet en
behoren, daarom huer uytten woorde Ghoods van weghe-
de gantsche Ghemeente kunne Broederschap of Zuster-
schap word af-ghefeyd, fol. 41. Antwoord: Dit en vind
ik in Ghoods woord niet (van de gantsche Ghemeente)
Want'er wel Broeders gheweest zyn/ noch houd noch
werm/ Apo. 3. 15. die dikwils huer stem tot affsondering
niet en begeerden te gheven; Zou dan dit den Zondaar
verschonen / dat hy onghesraeft most blijven? zo most
het fundament der straffe staan op de wijshepd van de
Wederspannighe of tegensprekers/ en niet op de kracht
Goods/ 1. Kor. 2. 5. daar wy ander exempel van hebben
int straffen over de misdaad van de Koninkubijn / doen
Israhel huer oordeel in onenighepd deden / daar de
stamme Ben Jamin als quaadwillighe teghen waren/
Iudic. 20. 46. en de gantsche stad van Jabes in Gilead/
als houd noch werm/ niet op en quamen/ Iudic. 21. 8. om
tequaad te helpen straffen / maar huer daar buyten hiel-
den; Merkt: daarom zy alle met Wijf en kinderen / al
wat Manlik was/ mosten sterben. Also dat de teghen-
spreek en onenighepd de Zondaar niet en verschoond:
al zoekt men hedensdaaghs meest alle ghegheven oorz-
delen duer zulke middelen los te maken / en de banden
ontstikken te schueren/ Ierem. 5. 5.

Noch int Punt der Wydingghe vinden wy mede ver-
schepde verdupsteringghen; Eerst/ daar zy zeggen dat
men hem van den af-vallighen behoren t'ontrekken.
Fol. 49. Daar zeggen wy/ dat men hem moet ontrekken/
en dat zonder aanzien van persone/ te weten; de Ouders

den

Den Kinderen / de Kinderen den Ouders / de Knechten
 ende Maerten huer Heren en Vrouwen / als ook Man
 en Wijs: om 'tgeneraal Ghebods wil/Luc. 14.26. maar
 den band des Houwelix en word niet ghebroken / ten zij
 om overspel / Matt. 19. 9. want hier en is gheen Man
 noch Wijs/ Gal. 3.28. Deut. 13.6. want men moet 't ghe-
 bod Ghoods hier in meer ghehoorzaam zijn dan de
 Menschen/A& 4.19 en 5. 30. Nochtans schynen deze
 Lupden de gheboden of beloften der Menschen hogher
 te willen dupden / als het ghebod der ontrekking van
 den Here bevolen/Matt. 18.17. en 28.20.

Ten kan ook niemand verschonen / datze zeggen / van
 konli-ensli weghen zommighe personen niet te kunnaen
 mijden, om datmen enigh misnoeghen heeft over het oor-
 deel. Zodanige worden te recht ghesiraft: want men na
 enen Regel indē Dypze Gods moet wandelen/Phi. 3.16.
 al durvenze schryven/dat de G. G. zulke tegen des Heren
 woord verworpen en veroordeeld hebben: Daar toe zy
 deze Teyten misbruyken/ Esaie 3. 2. en 69. Prov. 17. 15.
 Matt. 7. 1. Fol. 68. en in den eersten Druk fol. 27. Merck
 of deze Lupden met ons enigh in't ghelove staan?

Dat zy ook zeggen / hoe dat de Here ghezien heeft op
 het Ghelove en belijdenisse Petri, hem de zaligheyd toe-
 zeggende, Fol. 16. Antwoord: Daar zijn wy met Petro-
 ren mede: maar en kunnen eventwel geen vrede maken
 (noch huer Doopzel voor goed kennen) met al den gene
 die metten monde zeggen / dat Jezus Christus Ghoods
 Zone is: want alle ghenaaemde Christenen huer zult wel
 beroemen / ja ook het Pausdom: en die metten monde
 Jezum een Here hten / ook niet / 1. Cor. 12. 3. als mede
 die wel een groot Register van Martelaars zouden too-
 nen: daar en kunnen wy ook geen vrede mede maken /
 om huer Doopzel voor goed te houden: want wy ons
 fundament

A-arons Staf.

fondement daar niet op en zetten/ ghelyk zy schijnen te willen doen/ fol. 55. en 56. want de Here zeyd: Wie aan my gheloofd (niet als Martelaar-boeken schryven/ ende met den monde zeggen / dat Jezus een Here is / maar) ghelyk de Schrift zeyd / van diens lijve zullen bloeyen vloedens des levenden waters/ Iohan. 7. 38.

En in fol. 57. zy vrAGEN: Door welke woorden Ghods het vrede-maken met alzulke verboden word? en antwoorDen zelver / Daar en zijn geen woorden Gods ons bekend. Daar op wy zeggen: niet alleen met zodanighe die zy te voren ghenoemd hebben; maar met alle Menschen/ ist moghelijk/ Rom. 12. 18. en zaligh zijn de Vrede-makers/ want zy zullen Ghods kinderen gheheten worden / Matt. 5. 9. Maar ons verschil des vrede-makens leyd in de kondisi: want wy zeggen; het moet hem al bukken onder het een Gheloof en Doepzel / Ephes. 4. 5. om een Lichhaam te worden / daar Christus het Hoofd van is/ Eph. 5. 23/ 1. Cor. 12. 13. en zo alle gerechticheyd te verbullen / Matt. 3. 15. na 'terzempel van die by na twaalf Efezise Mannen/ Act. 19. 5. Al waard datter dan by drie duzend Zielen op enen dagh also met ons vrede maakten/ Act. 2. 41. zo mach't wel gheschieden/ Act. 8. 36. Ziet heder in ons schryven/ fol. 13. a. en 16. a.

Ende (zy schryven fol. 98. en 99) of yemand op onze ghemeyne maniere van leven en wandel, iet hadde aan te wijzen, dat de Christelike beroepinghe niet en betaamd, zulx magh vrijelik gheschieden, wy hopen't ook dankkelik aan te nemen en trachten te verbeteren, met hulpe vanden Heere. Dus verre huer epghen schryven. Daarom hebben wy zulx te vrymoedigher ghedaan / en verscheyde punten aan-gewezen/ dat de Christelike beroepinghe niet en betaamd: wy hope daar op te wachton/ of zyt ook dankkelik zullen aannemen en verbeterē;
DAN

Dan of zy ons nu wederom zullen zoeken te beblekken met schand-namen / ghelijke te veel ghedaan hebben / als wy in ons schryven verdoond hebben / en zy ook zelfs bekennen inden eersten Dyuk / fol. 28.

Noch schryven zy fol. 50. Dat de Vriezen met huer in een ghelijc ghelove ende belevinghe staan: dwelk blijkt, zeggen zy / duer Gheschryft vande Vriezen eyghen handen ghereykend, fol. 51. Dit laten wy de Vriezen zelfs verantwoorden: maar en kunnen niet gheloven / dat het Pieter Janszen Twisk / met zyn Medelands-dienaars zijn: want het antwoord op huer begeren ten besluyt / aldus verhaald: (Merkt.) Waaron dat wy daar ook geen nuttighepd in kunnen zien / om met u l. in onderhandelinghe van vrede te treden / vrezende dat wy daar mede zouden glyden ofte ghelepd worden van die fondementen ende leringghen / die wy uyt de Schryft by de Ghemeynte ghevonden hebben / waar by wyze met al onze vermogen ook hopen te behouden / ende en kunnen met niemant verdragen / die met ons in gheen een ghelove ende leringghe staan; de Here gheve u ende ons te doen ende te laten dat vooz hem behagghelik is / duer Jesum Christum / Amen. Dit Doozn Anno 1627. den 27. September / by ons onder-geschreven van weghen onze Lands-Dienaars onder-tepkend. (Onder stond) Pieter Jansz Twisk / Kornelis Jakobs Oeghes / Pieter Korneliszen Huyghes / Anne Witghes / Agge Frieskes / Lambert Pieterszen.

Dit schryven luyd heel anders dan 'thuere.

Noch in fol. 103. staat: Wilt dan niet langgher ons den rug toc-keren, dan veel meer de hand der liefden reyen, om de vervallen muren Ieruzalems weder op te rechten. Dus verre. Antwoord: Wy doen also / en begheren noch meer te doen / 2. Machab. 7. 26. 2. Sam. 6. 10. 21.

A-arons Staf.

Daarom hebben wy u vermaand; de rechte deure weder in te komen/die ghy duer twist en af deling zyt uyt ghegaan / en na uwe epgen belijdenis ; zo ist den wegh daer op ghy verstaat dat de zalighhepd te bekomen is/ Mat. 7. 13. Ende Jongghe die na by ghekomen zyn/ hebben wy ook den rechten wegh geweze: ziet fol. 13. a. en 17. b. en met Paman 4. Reg. 5. 11. een goeden raad ghegheven/fol. 19. a. Dzaaght nu zurghe om gheen onrechte en schadelike weggen te gaan/Sap. 5. 7. of andersins in onze Ghemeente te komen Ioh. 10. 1. op dat ghy niet hozen en moert: Vriend/ hoe zijdy hier in ghekomen Mat. 22. 12.

En al-hoe-wel ghy veel Schzifturen in beyde Boeckens verhaald/zo en vinden wy daar niet een Beden in/ Daar mede ghy bewijst / 'tghene ghy vooz-neemt te bewijzen: dat is / van veel ghedeelde Volken een Ghemeente te maken/en elk huer Doopzel vooz goed te kennen: dat wy met ons schzjven gheheel teghen spraken met volhepd der Schzifturen / zo dat wy dit met waarhepd A-arons Staf moghen noemen / Exod. 7. 12. ende ghy u maar moede en maakt / om u dinghen t'onderhouden/Hezek. 13. 6.

Ten beslupt zeggen zy/ Fol. 108. Leeft aandachtigh, oordeeld onpartijdigh, verwerpt het quade, en volgt dat recht is. Dit hebben wy met goed op-merken ghelezen/ 7. Sam. 15. 22. zo men uyt ons Antwoord grondigh verstaan kan: maar wy zien datze ons zoeken van het rechte fundament 1. Cor. 3. 11. te byengghen/daer wy hopen by te blijven/en niet van te wyken/ Heb. 10. 39. noch te rugge zien/Gen. 19. 17. Luc. 9. 62 op dat wy niet en verliesen dat wy gheworcht hebben/ maar vollen loon ontfanghen/ 2. Iohan. 1. 8. want wie verwind/ ende myne werken totten eynde toe houd / dien sal ik macht geven
over

Over de Heydenen / en hy zalze regeren met een ijzeren
Roede / en hy zalze bryken als een Pot-bakkers Wat /
Apocal. 2. 26. Wie ooren heeft / die hoorze / wat de Gheest
den Ghemeynten zeyd / Vaers 29.

Ik Olijf-taxkens bind
Van twee verschepte bomen /
So vind men Christen ook /
Ja valsche Broeders blind
In Ghaods Ghemeynte komen
Als Mist of duyst' er Rook /
Doch als men zulz bekend /
Sy worden afghesneden
Van den Olijfboom jent /
Dats Christus met waarheden /
Duer onghesonde Leden
Het Lichhaam word gheschendt.

Ik Juli ewinrich en noch acht
Is die int lest van my volbrachte
Oyt Olijf-taxken met sijn bladen /
Dat ik nu noeme A'rons Staf
Doch niet duer enigh woorden straf /
Dan waarhepd rught selfs van de daden /
Luc. 9. 62. 17. 32. Ziet niet te rugge. Gen. 19. 17.

Van ons beyden.

TWe ghoede Vrienden slecht /
Als David / Jonathan /
Die hebben 't Werk te recht
Ghebracht buer Wijs en Man /
Daar niemand om en kan
Tot raden schryben / drukken /
Beschuldigt worden van /
Of sou hem niet ghelukken /
Met luegghen en ghesnap
Sijn naasten ghing blameren /
Want zulk onnut gheslap
Walkandes doed verteren.

Rom. 11 / 17
18 / 19 / 20 / 21

Mat. 24. 24
2. Cor. 11. 28

Galat. 2. 4
Eph. 2. 2. 30
1. Cor. 5. 6

Mat. 18. 8
Rom. 11. 24
Johan. 15. 2
1. Cor. 11. 29
Mas. 9. 42

Aarons Staf.

Ziet niet te rug, tot Siels behoed/
Houd maat in al, Ghod spaard tot Boet,
Het is nu noch den Dagb van Heden/
Dat elk den Tijd waarnemen moet/
Is baepde ons waarsc houtwen soet:
Want quaad gheklap verberst ghoē zeden.

Exodus 7* Ode, of Traur-ghezang. 2. Tim. 8. 3.
D' Eggyptische Cobenaars/ die Moses wederstonden/
Huer Supchelstaven zyn van A' ions- Staf verstonde.
Sapient, 17. 7. Na de wijse: Exod. 7. 12.

O Vader ons in Hemelrijk.

TEn lesten dat ghy weten soud/
Hoe dat ons Volk d' upebieding houd/
Als Benhadab met Ahab deed/
Den Man Ghoods duer een oud Profeet/
Huer ongheloof en fondement
Dat is de Drome wel bekend.

Huer Doop en Nachemaal houden sy
Niet anders dan ghoeddunkken byp/
Ewe ghulde kalvers in de Wet
Tot Bethel en te Van gheset/
Huer Straf en Nyding alle bep
beleben sy doch seer verschep.

Tot ergherlike Leden quaad
En weten sy ook ghenen raad/
Want Ghod die heeft huer dus berblind/
Om datse selfs so syn ghezind:
Daarom de Heer huer overgheeft/
Dat elk na syn ghoed dunkken leeft:

Huer Oudste herst een boek ghemaakt
Daar hy ten deel 'tgheloof verfaakt/
tGheen hy eerst had ghenomen aan/
Dat is hy nu weer afgheghaan/
En at syn tong van snerte stout/
Den Hond eer weer dat hy upt spout.

De Zoch word weer het slijk gheneyn/
Na

Na datse is ghetwasschen repn/
 Het dunkt ons by een wonder ding/
 Des Menschen leben sonderling/
 Hoe dat so seer verand'ren kan/
 So hoogh belooft men valter van.
 De schone Paerle raakt men quijdt/
 Daar duer men word vermaledijdt:
 Die Ghoods ghenade hier versupmt/
 Dat hy donrepne Gheeft inrupmt/
 Die sueben ergher tot hem neemt/
 Dan word men heel van Ghod verbyemt.

Hee leste van dien Mensch ghewis
 Veel ergher dan het eerste is/
 Het waer huer beter dat sy noyt
 Den wegh des Heren kenden opt/
 Dan sy af keren van tgehebod
 Dat huer ghegheben is van Ghod.

Dus niemand van tGhelobe wijk/
 Op dat hy niet en sy ghelijck
 De ghene die eens syn verlicht/
 En duer des Heren Gheeft ghesticht/
 Dat sy niet weer tot ware boet
 Vernient en worden so men moet.

Besluyt.

Repn uptverkozen Ghoods gheslacht/
 Staat altijd vast op uwe wacht/
 Den Dyand komt met sterke macht/
 Die ons omghaat dagh ende nacht
 Als enen Leeu duer grote kracht/
 Tot dat hy ons heeft omgebracht.

Anno 1629.

Ghod spaart tot Boet.

Ander Ghezang tot d'Afghedeelde.

Na de wijse/

O eeuwigh Ghod van machte groot.

Ghy seght wy syn een Volk als ghy/
 Dan dat en is noch niet bewesen/

E b

Maax

A. arons Staf.

Maar met dit boexken tonen wy
Het teghendeel so klaer in desen/
Daar van ghy hier kund zien en lesen/
Verleyding/ Twist en Ketterij
Keerd wederom/ laat u ghenesen/
Duer ware boete maakt u byj.

Anno 1629.

Ibidem.

Een nieu Liedeken: Van den Af-val ende
onghehoorzaamheyd der Kinderen Israels inde
Woestijne. Na de wyse/

Lieve Dochter vol van jeuchden.

Num. i. 46 **S** Es maal honderd dusend Mannen

Exo. 12/37 **S** hinghen upt Eghiptenland/

Deut. 5/ 15 **D**uer Ghoods hulp en sterke hand:

num 14. 22 **M**aar sy werden meest verbannen

Strac. 16. 11 **O**m huer onghehoorzaamheyd.

Psal. 78. 33 **H**oort doch wat Schrifture seyd.

Exo. 14. 29 **D**oen sy duer de roze quamen/

eude 15. 16 **Z**oofden Ghod met bigden zang/

Exod. 16. 3 **M**aar de bzeughd en was niet lang/

Num 20. 2 **W**ant gheen water zy vernamen/

Exod 17. 3 **S**trac sy murmurerden seer

Sap. 11. 4 **T**eghen Moses en de heer.

Exod 22. 7 **D**aar na als spr't Kalf aanbader/

8 9 10 **W**ilde Ghod huer al verdoen/

Daers 28 **S**traste seer veel Mannen koer/

Psal 78/38 **d'**Ander kregghen weer ghenaden/

Duer 'eghebed van Moses trou/

Quam de Here tot berou.

Lebit. 10. 1 **A**rons Sonen haepde brachten

Num. 3 4 **D**oor den Here 'breemde buur/

eude 26. 61 **M**aar dat werde huer te zunt:

Want een buur ghing upt niet kraechten

Van den Here/dat verflond

En byt terdese ter stond.

Eenert

A-arons Staf.

38

Eenen lasterde Ghoods Name/
 Werd ghestenight totter dood/
 Alle Mannen kleyn en groot
 buyten booz den Legher tsame
 Mosten straffen met bescheyd
 Lasteraar en Bloeker beyd.

Lebit. 24. 10
 11/12/ 13/14

Maar hoe menigherlep wyse
 Dat Volk onberduidigh was/
 Ende muremwierden ras/
 Walghden van des Hemels spijse:
 Maar de Here sloeghse her
 Met een grote plaagg en smert.

Lebit. 24. 23

psal. 78. 40
 Num. 11. 1
 4. 5. 6

Mer Jam sondighden al mede/
 Sy ward lazarigh als Sne/
 Maar dat dede Moses we/
 Riep den Here met ghebede/
 Sy most zueben daghen sijn
 buyten de Ghemeente sijn

Psalm 107
 18

Num. 17/1
 2. 3. 4. 5. 6
 13. 14. 15

Twalef Mans sijn uytghesonden
 Van de stammen Israhel/
 Om het Land bespieden wel/
 Van de prinsipaals bebonden/
 Tien die vielen af als zot/
 Twe die bleven vast aan Ghod.

Numeri 13
 1. 2 3. 4. 5
 Deut. 1. 22

Daar ghing enen die hout raapten/
 Het was in den Sabbathdagh
 Dattet van den Volke sagh/
 Maar die hem daar op betraapten
 brachten hem booz de Ghemeent/
 Die hem hebben dood ghesteent.

Num. 14. 6
 Numeri 15
 32. 33. 34
 35. 36

Merkt wat Korach rot ghebeurde/
 Dathan/ Abiram by dien
 Raadsheeren/ eerlike Lien/
 Hoe de Aerde open schuerde/
 En verflond de princiaal
 Met huer aanhang altemaal.

Numeri 16
 1. 2. 3. 4. 5
 31. 32. 33.
 psal 106. 17
 Deut. 11. 6

Maar dat ons noch meest verwonderd/
 S' Moeghens muremwierden daar

nu. 16. 41. 40

21

A-arons Staf.

- 143/44/45. **Al de M**nichte seer zwaar
Diers 49 Deertieu duysend sieben honderd
Cap. 18.20 Die verghingghen duer oproer/
 Want sy maakten groot rumoer.
- Num. 20.12** A'ron en mocht niet beerben
 24/25/26/27 **Int** beloofde Land / om dat
Deut. 32.50 hy al mede obertrad/
Num. 33.38 Maar most int gheberghte sterben
 hem verghaderen in vze/
 Synen Doon quam in syn ste.
- Hebr. 3.2** **Moses** Ghoods knecht sonderlingghen
Num. 12.3 Die was boden al gheplaaght/
 4/5/6/7/8. **Welk** hem maakte so vertsaaght/
psal 106 33 tWelk hem maakte so vertsaaght/
Spiras. 45.1 Dat som woorden hem ontghingghen/
 Daar duer dat den ghoeden Man
 Het Land Kana niet en wan.
- Num. 21. 4** tWolk al weer aant murmureren
 5/6/7/8. **Teghen** Ghod en **Moses** sepd/
 Waerom zijn wy upt ghelepd/
 Maar Ghod sand toe huer berneren
- 1. Ko. 10.9** Slangghen / die daar beten fel
 Een groot volk in Ysrahel.
- Num: 22.4** Bileam die liet hem noden
 18/19/20/21 **Dan** Balak / die seer versocht/
Josua 24. 9 Dat hy tWolk verbloeken mocht/
Deut. 23.5 Maar Ghod haddet hem verboden/
 2. petr. 2.15 **hy** had lie duer slechtighhepd/
Num. 31.8 tLoon der ongherechtighepd.
Num. 25.1 tWolk beghofte te hoereren.
 2.3.4.5.6/
Apok. 12. 14 Mette Dochters Moab vyz/
 Die huer tot Afgjodery
 Hoorden / na Balar begheren/
Num. 31.16 Dit was duer Bileams raad/
 Datse deden sulken quaad.
- Num. 25.11** Enten had ghedaan den niber
Spl. 45/28 Vanden vromen Pinehas/
psal. 106/30 Die Ghoods gramshap kerde ras/
1. mas. 2.54 Dat hy niet in synen iber

A arons Staf,

39 I. Noj. 10.8

Al het Iſrahels gheſlacht
Doojd gheheel te niet en bracht.
Daar verghingghen in die plaghe
Vierentwintigh duſend ziet/
Want aan huerder vele niet
Ghod en had gheen ghoed behaghen/
Maar twe Mans die bleven ſraep/
Joſua en Kaleb baep.

Num. 25.9
I. Noj. 10.5
Spr. 46/10
num. 14/30
Joſue 14.56
num. 14.38
Eſate 26.2

Deſe twe ghetrouwe Helden/
Die volſtandigh bleven vroom
Int ghelove ſonder ſchroom/
Hoe dat huer de boſe quelden/
Sp volhaerden inder deughd/
Laat ons ook ſo doen met vrueghd.

2 Petr. 2.8
Actoz. 2. 42
Prov. 21.15

A. M.

Houd maat in al.

Ander droef Ghezang/
Na de wijſe/
O eeuwigh Ghod van machte groot.

En oud Profeet quam in boortij
By een Man Ghoods/ en ſprack tot deſen/
Komt/ ghaat me thups/ eet brood met my/
Maar dander heeft hem afgewefen.
Hy ſprack doen wederom/ wy leſen/
Ik ben ook een Profeet/ als ghy/
Een Engghel ſprak tot my gheresen/
Maar hy loogh hem/ die quam int Iy.

3 Reg. 13
11/12/13/ 14
15/16/17/18
19.

Anno 1629.

Ibidem.

Hier zijn noch by ghevoeght twe Liedekens
van wel bekende Dichters ons Gheloofs-
ghenoten (Katel van Mander, en Maryn de
Brouwer, nu inden Here ontſlapen) als twe
Zeghels / daar wy het Eerſte Deel mede
ſluyten.

Een

Liedeken tot Boet.

Een nieu Liedeken/ na de wijse / Ontwaakte,
o Ysrahel, doet op u ooren.

- E**n ghebroken herte/ na Ghoods behaghen/
 Om na te jaghen // den Dede soet/
 Door de woorden Ghoods een verslaghen/
 Met een verslaghen // oprecht ghemoed/
 Wensch ik u zamen tot ware boet/
 Daar toe een ghoed // ghezicht altijd/
 Dat ghy mueght merken // duer 's Gheests versterkers
 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
 Ghoud dat duerduard is sonder bezwijken
 Koopt om berrijken // doch niet en zwicht/
 En zalve om u oghen te stricken/
 Dat u magh blyken // een klaar ghezicht/
 En u verschijne dat wonderlik Licht/
 Word so ghesticht // dat ghy subijt
 Mueght zien van binnen // met hert en zinnen
 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
 Ghy die Ghoods timmeringghe rene
 Met ons ghemene // hier boortijds waard/
 Keerd weder tot den verwurpen Stens
 Christus allene // gheopenbaerd/
 Tot enen vasten grond vermaerd/
 Met hem berghaerd // dat hy niet wijd
 Den verstroke // keerd izynder kope
 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
 Koopt ende smaakt de Hemelsche ghaven/
 En wilt u laden // aan de fonteyn/
 En loopt niet meer (als arme Slaven)
 Dijkputten graben // in s'Werelts pleyn/
 Die sonder water zyn onreyn/
 Maar in den treyn // der waarhepd bezyjd
 Schickt hier u ghanghen // pepst met verlangghent
 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
 Hoe lieflik ist/ wanneer Ghoods Zonen
 En Dochters wonen // in ghoed akkoord/
 Dat wil ons Ghod den Vader jonen/
 Met al den ghonen // die ghaerne hoord

Het Ghoddelike zuyver Woord/

Dus van nu voort // om u proeft/

So wilt ghedachtigh // zijn eenor achtigh

Waar af dat ghy ghevallen zijt.

Het Lam en heeft maar een gheroubwe

Buyd voor Hupsvrouwe // in 's Werelts dal/

En is syn Duyve (so ik aanschouwwe)

Het bed is noutwe // en 't Deksel smal

En kud' / een herder en een Schaap stal

Zijffer voor al // wa Schrifts belijd/

En een Gemeente // op Sions ghesteente

Waar af dat ghy ghevallen zijt.

Verlozen Schaapken krank ende tere/

Ten rechten kere // ghy wel behoest/

Verlozen Penning een Vrouw niet ere

Die is so jere // om u bedroeft/

Verlozen Sone niet en vertoest/

Honggherigh proest // met grooten blijt

In uwer herten // met droeve smerten

Waar af dat ghy ghevallen zijt.

Daar is noeh plaats voor den asereder

Om keren weder // ter Dreden band/

Sijt ghy verheben hoogh als een Seder/

Buyght u doch neder // met u verstand

Onder Ghoods almachtighe hand/

Dat in den band // der liefs verlijt

Twistigh afgrijscn // dat Dreed magh rijscn/

Waar af dat ghy ghevallen zijt.

Ghy hebt verlaten de enighhede/

Den rechten Drede // hebt ghy ghenist

Liefd en ghenade en heeft gheen stede

By u ook mede // dwer uwen twist/

Dus hebby des Vaders ghoed verquist/

Duer s'Vpands list // gheworden quijt

Sijt ghy u krone // ende pand schone

Waar af dat ghy ghevallen zijt.

Wie by hemselfen wel meendte stang

Heeft gha te Gang // menigherijer/

2. Cor. 6/18

Joha. 8. 47

psal. 18. 31

Apokal. 2. 5

Cantic. 6. 9

Apok. 21. 9

4. Efd 5. 26

Esaie 28. 20

Heze. 37. 24

Joh. 10/16

Mat. 16. 18

Apokal. 2. 5

Mat. 18 12

Luce 15. 4

5. 6. 7. 8. 9:

10. 11. 12. 13

14. 15. 16. 17

18. 19. 20. 21

22. 23. 24.

Apokal. 2. 5

4. Efd. 9. 12

Rom 2. 5

Luce. 14/11

1. Petri 5. 6

Jacobi 4. 6

Colof. 3. 14

Rom. 2. 8

Apokal. 2. 9

Ephel. 4. 3

Sap. 5/6/7

Gen 42/ 21

Mat. 18. 32

Luce 15. 13

2 Cor. 11. 5

Tran. 5. 16.

Apokal. 2. 5

1. Cor. 10. 18

Luce 13. 20

Liedeken tot Boet.

- Mat. 7.14** Dat hy niet en valt uyt de bane/
4. Esdr. 7.8 Die om te ghane // seer smal is hier/
Sirac. 15.21 Aan d'een zyde Water aan d'ander Dier/
1. Petri 1.6 Dol van dansuer // aanbecht en Fryd/
2. Petri 2.15 Dus den boozleden // Wegh weer wilt treden
Apokal. 2.5 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
Jerem. 6.16 Dit leerd de here tred op de Wegghen/
Exod. 23.20 Aanmerkt te deghen // ziet voor u wel/
Mich. 4.2 Draaght waer den ghoeden Wegh is ghelegghen/
Esaie 30.21 Dien zynd verkreghen // soekt gheen uytstel/
Deut. 10.12 Wandeld daar in us Ghoods bevel/
Mat. 11.29 D'ziele snel // sal rusten bijd/
Esaie 2. 2.3 Helpt so des Heren // ghetal vermeren
Apokal. 2.5 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
Exod. 32.32 Moses die heeft hem selven ghebodert
psal. 69.29 Te laten roden // uyt s'Lebens boek/
Rom. 9.3: Ook Paulus van ghelyker moden
philip. 4.3 Al buer de Joden // uyt liefde kloek/
Apokal. 3.5 Om die te verlossen voor den bloek/
Luce. 10. 20 In dat verzoek // u niet en miyd/
Heb. 12. 12 neemt aan u eeste // liefd (dits het meeste)
Apokal. 2.5 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
Hos. 6. 11 Barmhertighhepd wil ik van uwen hande/
Mat. 9.13 En gheen Offrande // dit woord inziet/
Mich. 6.7 Had ghy gheweten als de baalhande/
psalm 51.19 Ten rechten verstande // wel syn bedied/
Mat. 12.7 Den onschuldighen en had ghy niet
Jakob. 5.6 Sonder verdriet // vermaledigd/
Baruc. 3. 13 Maar had ghebleven // Ghoods woord beneben
Apokal. 2.5 Waar af dat ghy ghevallen zijt.
1. sam. 15.22 Oorlof hier mede wilt nu des Heren
Mat. 11.29 Sachtmoedighhepd leren // met herten ootmoed/
Jerem. 6.16 Tot rust der zielen/ byp van verzeren/
Sirac. 51.34 Wilt u bekeren // tot syn jok soet/
Galat. 1.16 blyft niet veraden met blees en bloed/
Orb. 13.22 neemt dit voor ghoed // tis uyt gheen ryd/
Acto. 20.31 Maar om met tranen // u te bermanen
Apokal. 2.5 Waar af dat ghy ghevallen zijt.

LUC. 10. 41. Een is nodigh,

K. van Mandet.

Een nieu Liedeken. Na de wyze:
Ik roep tot u uyt dieper nood.

Al die niet No' in d'Arke = zyt
Ghetreden zonder hinkken /
En zoekt gheen breeemde parken = wyd /
Op Ghoods toorn wilt ghedinkken:
Want die ten zelven stonden = ras
Al blyten d'Ark' bebonden = was /
Die mosten t'zaam berdy inkken.
Laat u niet troosten met woorden = maat
Ghedenkt dat grouw' iik sneven /
Dat alle Menschen versmoorden = daer
Die blyten d'Arke bleven:
Welk ons als een figure = schynt /
Also men in Schysure = bynt /
Niet te vergheefs en ist gheschreven.
In No-achs Ark' wild blyben = broed /
Daer blyten u niet beggeben /
Welk is Ghoods hups / na t'schypben = ghoed
Om zyn Apostelen berheben
Men magh daer niet uyt wyken = ghaan /
Als Dina zoud' om kyken = ghaan /
Zy werd gheschend in huer leven.
Rahab woonachtigh in Jericho /
Zy werd bewaerd van zorghen
Mer al huers Daders hups / ghelph zo
huer de Bespieders verborghen
Zeyden / om dat weldadigh = werk
Zy ghaven een ghenadigh = merk
Om huer zo niet te verwoyghen.
Sy dat zy in Doods node = heel
Niet wegg zou worden ghenomen /
Zy spraken / bind dat rode = Zeel
Kan u beufter zonder schromen /
En blyft daer in de daghen = sijn /
Of wy willen ontslaghen = zyn
Des Eeds / van die daer uyt komen.

Genes. 7.7.
3. Keg. 18.21.

Sirac. 18.29

2. Petri. 2.5.
Jerem. 6.13.
Ende 8.7.

Mat. 24.39
Luce 17.27.
1. Coz. 10.6.

2. Tim. 3.14.

1. Tim. 3.14.

Gen. 34.2.

Jozua. 2.7.

heb. 11.31.
Jako. 2.15.

Jozua 2.18.

Rahab

Schriftuurlyk Liedeken.

2. 19. Rahab hield in ghedachten = snel
 Dat zeel aant venster te knopen
 Zp wistent huere te wachten = wel
 Opt dat huys niet te lopen:
 Want Wpf Kinderen en Mannen = ziet/
 Jozua 6. 17. In Jericho al verbannen = hiet/
 Zp mostent met de dood bekopen.
 In huys te blyben gheraden = ghoed
 Om niet te komen in blamen/
 Jozua 8. 17. Als die van Ap met quaden = moed
 Liepen ter stad upt al t'zamen/
 En werden zo wy weten = bloot
 Van huere Opanden ghesmeten = dood/
 Datter gizen weder en quamen.
 Jozua 8. 26. Benjampn had in boozleden = tyd
 Op Ysrahel quaad benoegghen/
 Zp namen zonder reden = streyd/
 Judic. 20. 13. Wel veertigh duzend versloegghen/
 Daer 21. 25. Dat quam duere den verzoeken = boos/
 Die van Ghibia roeke = loos
 En al de reste zp verzoegghen.
 Judic. 20. 30. De Ysraliten toe rusten = dra
 Door Ghibia met droefgede/
 De Benjamiten met lusten = na
 Liepen meest al upt de stede:
 Maar gheen weder in stad = ghekeerd/
 Prober. 18. 1. Hier ouer zp al wat = gheleerd:
 Titum 3. 10. Opt lopen is een quade Zede.
 3. Reg. 2. 36. Sunci ontfing van Salomon
 Bevel hy zoude maken
 Een huys daar in hy wonen kon/
 Om zp bloekende spraken
 Binnen Jeruzalem = ghepast/
 Niet upt te gyaan werd hem = belast/
 Of den dood zoud hy smaken.
 3. Reg. 2. 38. Een ghoede mening zep Simey/
 Heeft den koning ghesproken/
 Een huys ghetimmerd/ dit de hy/

En heeft hem daar in beloken/
 Hy woond'er zonder bezwaren = strang
 Wel den tyd van drie jaren = lang:
 Maar zelbe heeft hy't noch verbroken.

Daar liepen upten hupze = hem

Twe knechten zonder falen/

Simeï trok upt Jeruzalem

Ma Shath/ om huer te halen/

Niet eens bedenkend an = den end/

Simeï na 'skoning Mandement/

Die mostet met de dood betalen.

Gehazi den knecht Eliza

Liep upt den hupze met liste/

Achter Haman/ maar niet by ra

Dan den Man Shoods die't wel wiste/

Zyn here in die gheschenkken = zat/

Zo ghing hy lueghens denkken = wat/

Om zo te bullen zyn kiste.

Als hy na zyn beghere = groot

Dat ghoed al hadde verstecken/

Zo vraaghde hem zyn here = bloot/

Dan waar hy quam: hy ghing spreken/

Nietwaerts en heeft gheweest u = knecht.

Daar op den Man Shoods hem mi = zecht/

En openbaard zyn treken.

Du ghy tot u solaze = die

Gheschenkken ghangt aanbaten/

Zo zal u Hamans lazere

Aanhangghen zonder verlaten/

Den u Zaad/ hy ditte = zep/

En werd melaats als wite = snep:

Wat mocht upt lopen baten?

Uyt loop gheschied zeer menigh = boude/

Daar beel om moeten crueren/

Als menschen worden wepnigh = stout/

Zy licht af delen en schueren:

Want na Johannis lyd = vermaan

Zo zyn zy van ons upt = gheghaant/

f 2

zyp

3. Reg. 2. 39

4. Reg. 5. 24

4. Reg. 5. 24

4. Reg. 5. 26

Prob. 18. 7

Psal. 41. 10

Mat. 26 20

Cicum 3. 10

1. Joh. 2. 19

Johan. 6. 68

Schriftuurlyk Liedeken.

1. Cor. 11. 18. Z phebber't ook wel zien ghebueren.
Op Ze dat Petrus handlen = lagh
- Matt. 4. 18. Als Disschers zonder doten/
Maar als hy Christum wandlen = zagh
- Mark. 1. 16. Op Ze by't Schip onderholen/
Zo heeft hy dat begrepen = niet
- Matt. 14. 28. Te treden byten Scheyen = iet
Eer dat hem word beboelen.
Ghedenkt wat Paulus upe Romen = schreef
Den Timotheum vaahandigh/
Datter zo waepnigh Dromen = bleef
2. Tim. 1. 15. In Azi-en volstandigh/
Zp keerden af by vele = dus/
Met hermoghenes / Fighelus/
Sapient. 5. 7. Op een onwegh zeer schandigh.
Prinse.
2. Theff. 2. 7. Prins laat ons altpd blyben = bast
- Luce 2. 37. In 's heren Tempel met byden/
Ephes. 4. 16. Dat 't Lichaam tot verstyben = wast/
Romeyn. 1. 8. Als die van Romen deden:
Ende 8. 35. Om gheen druk noch ellende = scheid /
Petri. 5. 4. Denkt dat de Kroon int ende = leyd /
2. Tim. 4. 7. Als den steyd word ghestreden.
Ro. 12. 11. Schikt u na den tyd. Maryn de Brouwer.

Spra 44. 1.

Dit is het eynde van onze twee Zeghels / dat die liebe
Vrienden op d'af-ghedeelde Vlamingghen Ghedicht
hebben/en met ons verstant en boek enigh is: daarom
huer Ghebeenten (beneffens ons werk) noch groepen
daar zp leggen ende hueren Naam word gheprezen /
na 't Erzempel der vermaarde Lieden / Rechter's en
Profeten: want zp hebben Jakob ghetroost ende
verlossinghe beloost. die zp hopen zouden.

Sirach 46. 14. 15. ende 49. 12.

FINIS

BILE-AMS EZELINNE,

Numeri. 22. 27. Bestraft de 2. Petri. 2. 16.

Schyn vrede-makers dwaashepd / 2. Tim. 3.
die gheen repne Maecht 2. Kor. 11. noch echte en onder-
danighe Hupsvrou Efez. 5. Apoka. 21. en kennen vooz de
Ghemeynte des levenden Ghoods 1. Tim. 3. maar een
Overspeligh/onecht/en afvalligh Volk Deuter. 32. 5.
Pro. 3. 31. Iere. 17. 13. die de Here verstoten heest;
30 3p zels bekennen int (wilde) Olyf-taxken.
Romeynen 11. 17.

Dat stomme lastbaar Dier sprak met Menschelyker
stemmen/en belette des Profeten dwaashepd.

2. Petri. 2. 16.

Ghedrukt int Jaar 1633.

Deuteronomium 32.5.

Trou is Ghod, ende niet quaads aan hem, Rechtrvaerdigh ende vroom is hy, den verkeerden ende quaden aard valt van hem af, zy zyn schaad vlekken, ende niet zyn Kinderen.

Ieremias 6. 14. en 8. 8.

De Profeten ende de Priesters Leren alleghader valschen Ghooddienst, ende zy troosten myn Volk in huer ongheluck, op dat zyt kleyn achten zouden, ende zeggen: Vrede Vrede, ende het en is doch ghenen Vrede.

Ezechiel. 13. 10.

Daarom dat zy myn Volk verleyden, ende zeggen: Vrede, alszer noch gheenen Vrede en is, dat volk bouwet de Wand, zo plaasteren zy de zelve met quaden kalk.

Ezaias 48. 22.

Maar de Godlozen (spreekt de Here) en hebben ghenen Vrede.

Ezaias. 57. 18.

De Ghodlozen zyn als een ruysschende Ze, die niet stille zyn en kan, ende wiens gholven drek ende vuylnis uytwerpen: De Ghodlozen en hebben ghenen vrede, spreekt myn Ghod

I. Tessaloni. 5. 3.

Als zy zullen zeggen: Het is Vrede, het is zonder zurghe, dan zo zal de verderffenisse snellic over huer vallen, ghelyk dat we des Barends over een bevruchte Vrouwe, ende zy en zullen niet ontvlien.

Ezaias 1. 3.

Ben Ofsche kend zynen Here/ ende een Ezel de Kribbe zyns Heren.

Onze

Onze Liebe en in Ghod beminde Broeders en Zusters/ Mede-ghenoten des Gheloofs is ten dele wel bekend/ dat wy int Jaar 1629. u een Boerken hebben deelachtigh ghemaakt tot Antwoord op der Afghedeelden Bzief t'Amsteldam ghedruckt Anno 1628. Daar na hebben zy 'tzelve met veel veranderingghen laten drucken/ en den Naam ghegheven van Olyf-takken, welke veranderingghen wy ziende/ ook terstond beantwoorden/ eer ons Boerken noch in iemands handen was/ dat wy noemden Apendix of A-arons-staf, 'twelk wy u nu wederom ghemeyn maken vooz het eerste Deel/ ghenaamd A-arons Roede.

En also wy hueren Bzief in ons Boerken ghelphen by den vliegende Bzief in Sachari. 5. die t'wintigh ellen lang was/ en tien ellen breed/ dat den Enggel selber uyt leyd den bloek over het Land te wezen: Want alle Dieven worden na dezen Bzief uytghesproken Broom te zyn/ En alle Meynedighen worden na dezen Bzief uytghesproken Broom te zyn/ En noch int zelve Kapittel een Esa daar een Wpf in zat: dit leyd den Engghel uyt op de Ghodloze Leeringghe/ Merkt, hier op eenighe Afghedeelde zeggen dat zy de Dieven en Meynedighe niet vooz Broom uyt en spreken/ noch hueren Bzief int Olyf-takken ook niet. Dus verre huer ontschuld. Diend tot Antwoord: Dat wy verstaan huer Bzief also te wezen/ en dat zy daghelyx met werken betwyzzen zulle Lupden te zyn na Christus Leringghe Iohan. 10. Die niet dooz de Duere inden Schapstal en gaat/ maar klimt andersins in, die is een Dief ende een Moordenaar/ Also ook deze Lupden/ die (vooz dezen) met ons verstaan hebben/ dat men duer een ware Boete Matth. 3. en een Gheloof en Doopzel Efezi. 4. tot de Duere der Ghemeynte moeste ingaan/ om also een Broeder en Zuster te worden: Nu

Voor-Reden.

de Luyden een ander wegh wyzen en leren/ En also dit
 Woord Efezi.4 Vaers 5. ontstelen / ghelyk de valsche
 Profeten des Heren Woord d'een den anderen stalen/
 Jeremi. 23.30. Want de Priesters met hueren hope, zyn
 als de Kovers / die daar loeren op de Lieden/ Hoze.6.
 niet zulke Dieven ende Kovers was Israhel in hueren
 Eyd gheplaaght Hoze.7. Nahum. 3. gelyk wy nu ook
 zanghevochten en bestreden worden / Al prediken zy/
 men zal niet stelen Rom.2. nochtrang beroven zy Ghod
 van het ghene dat hem toebehoord Vaers 22 en kryghen
 also toeloop van de ghene die de Waarhepd berooft zyn
 1.Timothe.6. daar den Apostel ons trouwelyk voor
 waarschout: Ziet toe dat u niemand en berove duer Fi-
 losoffy-e ende loze verleydingghe/na der Menschen zet-
 tingghen/ en na der Werelt instellingghen ende niet na
 Christum Kolosse.2. met zulke Menschen plantingghe
 Matthe.15. en winden Efezi.4. of vyeemde Leringghe
 Hebre.13. zoektmen ons daghelpt te bewegghen / duer
 schalkhepd der Menschen/ ende loofhepd/ daar zy ons
 mede aanbaren om te verleyden Efezi.4.14. en enigge
 onstandbastighe harten daar duer bekomen Sira.5.11.
 ghelyk Paulus verhaald : Duer zoete prekingghe en
 smekende woorden verleyden zy de simpele harten Ro-
 me.16. daar zy het Hemelryk voor slupten Matthe. 23.
 met recht worden deze beoornemde Menschen Dieven
 vanden H. Gheest uptghesproken / lees 1.Timot. 1 10.
 om dat het de Zalighe Leringghe teghen is.

Komende tot de Meynedighe in Sachari.5. die van
 huerluyden worden uptghesproken Droom te zyn / dat
 zyn dezer: Die met Jephtha hueren mond open ghedaan
 Recht.11. en metten Here verbonden hebben/ in Ghe-
 rechtighhepd ende gherichte/in Ghenade ende Barm-
 hertighhepd / Ja int Ghelobe verlooft Hoze.2,21. en
 den

den Here aanghenomen hebben Koloff. 2. dat is het een Gheloof en Doopzel Efezi. 4. Ja alderheplighste Ghelone Iude 1. aan Christum Jezum huer Bypdeghom Ioh. 2. 3. die huer als een Man is toeghevoeght 2. Korinth. 11. en ghetrouwd heeft Ezai. 54. diese moet onderdanigh zyn Efe. 5. deze verholenthept is groot Vaers 32.

Ziet Ezechi. 16. daart den Profeet verklaard : Om dat ghy den Eed veracht hebt / ende dat Verbond ghebzoken Vaers 59. En in plaats: Ghoods lasteringghe/ lieghen/ moorden/ stelen/ en Overspel doen Hoze. 4. 2. Daar duer het Land ont heplight worden van zynen Inwoonders : Want zy overtraden de Wet/ ende veranderen den Gehoboden / ende lieten dat eeuwigh Verbond varen Ezai. 24. 5. en liepen als een dulle Koe Hoze. 4. 15. in huer verkeerden Ghoodsdienst / En rondom ghelphk een Kemelinne inder hitten Ierem. 2. en bzaken het Joch des Heren Matth. 11. en schuerden de Banden/ en wilden also niet onderwurpen zyn Ieremi. 5. diet weten wil en derf niet verre lopen/ op de Dierdagghen ziet ment wel Ierem. 2. Vaers 21.

Alzulke Dieben en Meynedighe / die van het Een Ghelooften Doopzel wphken Hebr. 10. op kromme wegghen Psal. 125. en alsoo ander Ghoden zoeken te dienen Deut. 13. spreekt der Afghedeelden Brief voornemend al Broom upt/ en bieden huer den Brede aan/ Blykende by een Extrakt van huer overgheleverd aan Ari-en Kozneliszen metten zynen tot Doordrecht op den 4. Maert 1629. en 16. Desember 1631. die gheen Hupskoper & maar Govers & zyn 1. Kori. 5. en 6. En hebben huer voorden dezen van ons afghedeeld / om dat Tomas Bynrtjes een Hups gekocht en betaald had/ daar zy doen zochten een Mugge te ziften Matthe. 23. en na een Splinter te zien Matth. 7. die niet te vinden en was/ en evenwel hem

Voor-Reden.

byf Jaren daar na Banden/ Maar nu verenighen zy/
en houden Broederschap met Dupsrovers 1. Kor. 5. en 6.
niet alleen vooz dezen te Rotterdam : maar op den 17.
Maep 1632. ook tot Amsteldam gheroast / en met
Wachter& bezet. Zulke Kamelen kunnen zy nu ver slin-
den/ en die grobe Balkken en worden zy niet ghewaar
Mathe. 7. maar latenzer al in blyben Vaers 5.

En om dat de G. G. als een repne Maeght 2. Ko-
rint. 11. en gheestelike Vrouwe Apoka. 12. als de Eer-
bare Suzanna met de twe Rechters of oude Boeven/
gheen Overspel en wil doen/ dat is / huer Doopzel vooz
ghoed kennen / ghelphk zy verzoeken en aanbieden / zoo
verspreektmen ons / en noemen ons Ghelobe een sekte
Aktor. 24. en Farizeeuse gherechtrighhepd / harde Ban-
ders en dierghelphke / en verzieren al zoo quade vonden
over ons Rom. 1. ende lasteren huer epgghen aanghenom-
men Gheloof / daarze van gheweken zyn / (zoo klaas
klaaszen zelf belpd in zyn laster-boek ghenaamd Vreeds
beletzel, en noemet een by-gheloof) daar zo veel Bzomen
huer leven aan staken en palen om ghelaten hebben / en
wyp onberanderd by hopen te blyben: Daar op de belof-
te van zalighhepd is toeghezepd Matth. 24. Hebr. 3.

Maar al die met huer afropken op kromme
wegghen / zal de Here wegh dypven met
de Quaad-doenders Psal. 125.

Maar Brede zy over
Israhel Vaers 5.

De Lepders des Volx Eza. 9. (verstaat op d' Afghedeel-
de Leraren) die met loze strikken omghaan Eza. 5. en
bedriegghen huer licht-ghelovers Jeremi. 9. duer dien zy
huer houden / ofze maar onze Ghezinde den brede aan-
bieden 'twelk anders blykt / Beghind als volghc.
Daar

Dar staat in ons Boerken Fol. 14. dat ons bedunkken is / dat zo in korte Jaren noch al verder zullen vervallen / om niet ander Volken te verenighen / en tot de verenighde Hooghduptzen en Vriezen in te ghaan / en een Volk te worden; de beghintfelen die ons deden opmerken / was den Handel tot Schiedam / en de twee Houwelpken tot Amsteldam / Ziet vieder Foli. 12. B. En hoewel zommighe van huer Dienaren alhier vrymoedigh durven zeggen : Dat die vooznoemde Volken daar niet mede ghemeend en waren / noch huer den vrede duer hueren vliegghenden Vrief Sachari. 5. niet aangheboden worden / duer dien huer Ghelobe niet recht was : Ja men had die Boden van Amsteldam zulk tot Rotterdam wel plat afghevraacht / Of de Hooghduptzen en Vriezen vooznoemd daar mede ghemeend waren? Die Antwoorden / Neen / maar ons Volk / en Dinsent de Hond / met Pieter Jansz. Twisk / die warendes mede ghemeend. Merkt op zulk bedrog Ghene. 3. 2. Korint. 11. Verraad en bedrieght niet d' een den anderen? en sprekken lueghenen onder den Afgheedeelden Ieremi. 9. want kontrari is ghebleken op den 3. 4. en 5. Okto. 1630. binnen Amsteldam / daar b' afgheedeelde Leeraren met de Hooghduptzen en Vriezen verghadert waren / En dat zulk niet gheschied en had / zo zoudenze het Olyf-takjen ghehouden hebben vooz een Quakjen / als men leest in een Ghedichtjen in het Vrijleken duer J. S. Anno 1630. in Druk voozd ghebracht : Tot verdupftering van Ghoods Woord / &c.

En op dat niemand en zoude twyffelen wat van de Zake is / zo moeten wy hier een waeynigh stellen van huer Besluit in Druk uptghegheven 1630. datze noemen Vrede Handelingghe, 'twelk de Leeraren zelf ondertepkend hebben : Merkt int Nozt verhaal N. 3. Da
ghedane

Korte Waarschouwinghe

tghebanc Ghebed is by de ghemelte Briezē en Hoogh-
duyptze Leeraren zelfs en mondelyke bekentenisse huer
Gheloofs ghedaan/en daar na schriftelyk overgheghe-
ven / Daar op huer van d'oude Afghedeelde Leeraren
ghevraaght is: 1. Of upt huer alder Naam gheschiede?
Daar op zy antwoorden/ Ja : 2. Of zy verston den dat
de Wydingghe der Afvallighen / zonder aanzien van
Personen behoort beleefd te worden? Het antwoord
was Als voren: 3. Of zy alle Dopen inde bejaardheyd
gheschied voort recht bekennen ; Van ofze die alleen
voort recht bekenden/die op de Belydenisse des Zaligh-
makenden Gheloofs ontfangghen worden? Het ant-
woord was/ Datze niet alle Dopen in de bejaardheyd
voort recht bekendē/dan die; die op de ware bekentenisse
des Zalighmakenden Gheloofs ontfangghen zyn. Hier
upt verstaan wy/datze den Doop der Papiſten/Luter-
ſen/Gherefor-meerden/ en Armini-anen verwerpen/en
alle Doopsghezinden voort ghoed kennen. Merkt liebe
Vrienden / zyn zy gheen Wederdopers? Daarze ons
den Naam van gheven; Om dat wy hueren Doop niet
voort ghoed en kennen/ Ja niet beter en houden dan die
vier Volken voortnoemd / die zy ook verwerpen, hier in
en kunnen zy huer voort ons niet verontschuldighen/
aanghezien zy de zelve dingghen doen / daar in zy een
ander veroortbelen Rom. 2.

Daar na hebben de afvallighe Briezen en Hoogh-
duyptzen aan de Afghedeelde Blamingghen mede enyge
Wraghen ghedaan/ 1. Of zodanighe Belyders en Be-
levers als zylupden: niet en waren kinderen Ghoods
ende Lidmaten Jezu Chryſti? 2. Of den Zondaar/ die
om zyn Blyten Trou gheſtraft was/ voort hem zelve
niet en konde voort Ghod Boeten: En dan ook niet en
behoort by der Ghemeynten aanghenomen te worden/
af

al ist dat zy huer Eghade niet mede brenghen? Dit hebben de afghedeelde Blamingghen ghoed ghekend (bezie int Hozt verhaal Fol. 6. en 7. want de Duptzen hebben dit al veel eerder verwoopen/ Als ook de Echtmpling en 't Ghelobe der Mennisten/ Ziet int Frankendaalsche Protokol Fol. 220. en 221. int achtste Artikel inde Disputasie teghen den Predikant Petrus Dathenus, Als noch int 12. Artikel Fol 273. en 274. verhaald den zelvden Dathenus dat de Weduwe van Tomas Drukker 't Hooghduptse Ghelooft verzaakte/ en tot de Menoniten ghetreden is/ en daar huer derde Doopzel ontfangghen heeft/ Dat my ook ghezeyd is van een Broeder J. B. W. en een Zuster H. J. diese wel ghekend hebbe. En noch Fol. 273. dat de Menoniten de Hooghduptzen zo wepnigh voor de Ghemeynte Christi houden/ als Dathenus met den zynen/ en zoo hy noch leefde/ als ook Menlo den Predikant tot Emden; die zoudent de Afghedeelde wel kunnen tonen/ en huer groot verval en verandering int Ghelobe wel aantypzen / en ons moeten pypzen / dat wy onberanderd blyven : ghelph Menlo Hans Bosschart prees/ doe hy zyn onberanderd Ghelooft verklaarde/ dat is : Wanneer iemand van de Hooghduptzen/ Driezen/ en Waterlanders (die by huer al ghedoopt waren) tot ons quamen / en noyt met ons eens gheweest is/ de zelve word by ons duer den Doop opghenomen: ziet int Emden Protokol int achtste Artikel Fol. 232. Zoo dat d'afghedeelde Blamingghen nu Hooghdupts worden/ en verwerpen also zamen de G. G. daar Menno Symons by ghesturven is / en deze drie Blinde zoeken also malkander te leyden Matth. 15. en een Wereltzen vrede te maken Iohan. 14. Waart niet beter dat ider by zyn epgghen Volk in vrede ghebleven hadde? Want Lubbert Gherritzen met zyn nieuwe of

flappe

Korte Waarschouwinghe

slappe Driezen van de oude Driezen ghebannen zyn/
 Leendert Blok is vā Klaas Wouter s de oude Hoogh-
 duptzen ghebannen/ Jakes van Kepnighen met de Af-
 ghedeelde Vlamingghen zyn van ons Luyden ghes-
 strafte / en de Broederschap opgezeyd tot huerder Be-
 tering 2. Korin. 10. en 13. om huer Twistmaken/ Vrede-
 bryken/en Afsdeling Proverb. 18. Titum 3. En noch dur-
 nen zy malkander vraghen en onderzoeken: Of zy int
 Zalighmakende Ghelobe staan! Daar zy te samen af-
 gheballen zyn Luka 6. Hebr. 6 en tghaat huer als de
 Here zeyd: Zy zeggent wel / maar en beledent zelver
 niet Matth. 23. Wil de Here zulke Meesters en Scho-
 lieren niet uptroepen! Malach. 2. Ten zy datze oprechte
 Druchten van Boete doen Matth. 3. en de eerste werken
 Apoka. 2. en de rechte Duere wederom in komen Ioha.
 10. dieze duer twist Rom. 16. en Vrede bryken Hebr. 12.
 zyn uptghegheen 1. Iohan. 2. om met ons den ouden en
 ghoeden Ierem. 6. doch sin allen wegh Matth. 7. 4. Eedr. 7.
 in Vrede wandelen / daar wy van Ghod in gheroepen
 zyn 1. Korint. 7. Om dat hy een Vrede Vorst Ezai. 9. en
 een Ghod des Vredes is/ in alle Ghemeenten der Hery-
 lighen 1. Korinth. 14.

Het en zoude my niet verwonderen / dat dit boozstel
 van Vrede maken met de Driezen en Duptzen prinsipi-
 paal upt Klaas Klaaszen tot Blokziel koomt/want wy
 ghemerkt hebben 1. Samu. 15. op zyn bedekte woorden/
 en kunnen de Raadselen eensdeels wel ontbinden Sap. 8.
 en 9. en zyn Gheest wel onderscheyden 1. Korint. 12. en
 proeben 1. Iohan 2. want zyn Antwoord teghen Her-
 mani Faukeli, Prediker in Zeland / van de Myding
 handelende int 18. Artikel, zo dubbelzinnigh is/ als of hy
 doen al Dries en Hooghdupts was. Desghelyc ook int
 2. Artikel van Vader / Zoon / en H. Gheest / daar hyt
 wat

Wat anders wil stellen / als **Jakes Outerman** van de drie Wezens voordoghebzacht heeft; maar het koomt al meest met vreemde glozen op een uyt.

De Dupzen komen nu in huer ghenoemde Konfessi, en stellen dit punt als oft **Klaas Klaassen** huer voordoggeschreven had / en zyt maar na-bootsten.

Deze nieuwe verlichte Volken die noch in dupsternis zitten Matth. 2. durven huer Broeders / die huer in dit vrede maken teghen staan: Zwakke noemen; zoo zy stellen int kort verhaal / int 8. Blad, schryvende aldus: uytzonderd enighe weynighe, die huer daar buyten hebben ghehouden, niet zo zeer ten aanzien van huer zelfs, als ten aanzien van de zwakheyd enigher Ghemeynten.

En noch dat zy zullen deze verhaalde werkingghe, ten beyden zyden, huere Ghemeynten vertonen: Op de stichtelyxte wyze, zo om Vrede te houden als om Vrede te maken, **Merkt.** En noch int 9. Blad. Ende is dit verhaal ghesteld met kennisse van wederzyds Leeraren, voor zo veel huer op dier Tyd is ghebleken; in Teken der waarheyd, de Minute, by enighe Leeraren onderteykend. Aktum t'Amsteldam den 6. Oktober Anno xvjC, dertigh. Onder stond.

Jakes Outerman   Op my **Jan Doom.**

Klaas Klaassen.   **Geillart Willeboorts.**

Basti-aan Willemsz.   **Abraham Dirksen.**

Mede van weggen en door begheerte van meer andere zynner Mede-Dienaren. Ende der Afsghedeelde Leeraren.

Diend ook aan-ghemerkt dat op dit Konsili-um noch besloten is / Ziet in de Duptsche (of dupstere) Konfessie Fol. 27. Daarze aldus schryven: Oft d'eene de sprueke van de Myding uyt 1. Korin 5. wat hogher en d'ander wat laegher verstonde, nochtans beyde Ghodvruchtigh in huere wandelingghe, de zelve tot wyder verlichtingghe zonder twisten of disputeren

Korte Waarschouwinghe

puteren inder liefden te verdragen. **Merkt:** hoe listigh den Satan de **Wpding** verwerpt: Want tusschen **Man** en **Wpf** maeret **Echtschepden** heten **Matth. 19.** tusschen **Ouders** en **Kinderē** moetet een schuldighe plicht heten: **Eerd Vader** en **Moeder** **Exod. 20.** tusschen **Heren** en **Unechten / Vrouwen** en **Maerten /** moetet **Woord** en **Belofren** heten / diemen nakomen moet / **Ja / Ja / Neen / Neen /** **Matt. 5.** Als of men de **Menschen** meer ghehoorzaam moeste zyn dan **Ghod** **Aktor. 4.** en **5.** en stellen de tweede **Tafel** boven de eerste: Het ghene dat **Ghod** ghebied / of dat **Wpken** most vooz **Menschen /** en doen alsoo **Ghoods** ghebod te niet om huer **dzomen** of **inzettinghen** **Matth. 15.**

Het punt van d' **Echtwpding** hebben de **Duytzen** altpd verwurpen / beziet int **Frankkendaals** **Prookol** **Fol. 220.** **Maar Lubbert Gjeritszen** met zyn nieuwe **Wriezen** zyn van dat punt afgheballen / en mette **Duytzen** verenight / de afghedeelde **Blamingghen** zynat ook meest gup / en praktizeren nu om de **Wpding** aan partikulieren een kruet te gheben / of misschien heel weg te nemen ; blykt daar upt : **Oft d'ene** de sprueke van de **Wpding** upt **1. Korint. 5.** wat hogher / en d'ander wat laegher verstonde / als verhaald is / en dit dekrmen met de **Liefde** / dat het ken-tepken is van des **Heren Jonggheren** **Iohan. 13.** als of daar stond: **Hebt ghy my lief / zo breekt myn Gheboden / en treedze met voeten** **Hebre 10.** **Maar de Here** zepde : **Hebt ghy my lief / zo houd myn Gheboden** **Iohan. 14.** **Ende noch:** **Wie myn Gheboden heft / ende houdze / die ist die my lief heeft** **Vaers 21.** **Och oft ghy op myn Gheboden merkte** **Ezai. 48.** **Dat is de Mensche** ghezepd wat ghoed is / en wat de **Here** van hem eyst / te weten: **Ghoods Woord** te houden en liefde te oefnen / **En ootmoedigh** zyn vooz **dpnen** **Ghod** **Micha. 6.**

cha. 6. Het waar vzoegh ghenoech be-antwoord/ Als zy eens toonden zulke Ghodvzuchtighe Wandelaars / en nochtans 1. Korint. 5. niet recht en beleven / ghelph den H. Gheest duer Paulus leerd / met zulke klare uptghe-
 Dykte woorden : Met aldusdanighe en zuld ghy niet eten vaers 10. is dat opt Avondmaal te verstaan / zo moet volghen; datment met de Werelt dan wel houden magh. En is dit dan een Ghodvzuchtigh levē: Waaronn zynze van de Waterlandze Ghemeynte wederom afgheschepden? daerze wel wisten datze zulkē grond hadden in dit Punt / eerze samen verenighden / en een Volk worden. Nocht eens : Waaronn dan ook niet / wanneer iemand den Eed wilde doen / teghen Mat. 5. en Iako. 5. en voeghden dan ook daar by: En anderz Ghodvzuchtigh leefden. Het is onmoghelyk dat iemand Ghodvzuchtigh kan leven / die de Leringghe vanden Zone Ghoods met voeten treed / en het Bloed des Testaments onreyn acht Hebr. 10. En zoumen al dulden en verdraghen in de Ghemeynte / die een schyn hebben van een Ghodvzuchtigh leven : Waaronn dan niet meest alle Papiste ordengheduld? die een aanzien hebben / oft al Ghodvzuchtighed was / duer huer langghe Ghebeden Matk. 6. en 23. en dat zy het lichhaam niet en sparen / en den vlesseche de eere niet en doen tot zynder nooddruft Koloss. 2.
 Is schyn Ghodvzuchtighhed / moeten dan niet de voornoemde ook huer plaats hebben? wanneer zy maarden Naam van Hooghduyts willen draghen : Of zalment altpd op de Myding zoeken? een prinsipaal punt dat in dezen vry-en tyd den meesten hinder doet: in Akoopmanschap / Houwelpken en Maaltypden. Wegghmet dat verachte Cepken : Jannes en Jambres en kunnen niet na-doen / want het is Ghoods vinggher Exod. 8. 2. Timot. 3. Ende word be sloten inden Naam
 G des

Korte Waarschouwingghe

des Heren Iezu Christi/inde verghaderingghe / ende metter kracht ons Heren Iezu Christi 1. Korint. 5. de Zondaren te straffen vooz allen / op dat de andere ook vzeze hebben. Dit betuyght den Apostel vooz Ghod ende den Here Iezu Christo/ende vooz den uptverkoren Engghelen/ zulx te onderhouden 1. Timoth. 5.

Zouden wy van al huer verandering / en verbaal verhalen/ het mocht den Lezer duer de langhhepd verdrieten/daarom wyt op dees Tpd/veel over slaan/ om allest te vertellen Heb. 11. maar een weynigh upt Dood/ huer onghemanierd 1. Tessa. 5. en onghestadighhepd Iako. 1. aanwyzen/tot behouding vande Vromen/ op datze duer de quade Tonghen (daarder meer duer verghaan zyn/ als duer de scherpte des Zwaerds) Sira. 28. niet in dwaaling ghebzacht en worden La-odi. 1. 5. Want zy houden ons vooz Broederen/en bieden een schyn-vrede aan/die wy niet en moghen aannemen: Om dattet niet na Fozme der Lering is Romey. 6. en dan lasterdmn in ghebzakte Boeken / en men schepnd Psalm 15. en spreekt quaad van ons Psalm 50. men achterklapt Psalm 101. en verzierd quade bonden Rom. 1. en doen de Vrome meer leed en verdriet / als opt Keyzers Plakkaat / en Dukdals wreedhepd ghedaan heeft: Want dezen Libertynsen grond Aktor. 6. of vane Paerd volght de Dood na Apoka. 6. daarmen op merken moet Rom. 16. op huer bedekte woorden Sapi. 8. en 9. om de Gheesten te onderschepden 1. Korint. 12. want daar zyn veel Antechristen 1. Iohan. 2. Om dat hem de Satan versted / ghelpt een Engghel des Lichts : daarom en ist ook niet grootst/ oft zyn Dienaars de ghedaante van buyten hebben/als ofze Dienaars der Rechtvaerdighhepd waren. 2. Kor. 11. Duer zulke npdighhepd is de Dood in de Werelt ghekomen / ende die zyns deels zyn helpen ook daar toe

Sapi. 2. 24.

Sapi. 2. Dus is dit int kortz ons verstand: indien wy
 zo met huer verenighden/ en huer Doopzel vooz ghoed
 aannamen / dat wy huer niet Zaligh zoudn maken/
 maar ons zelven verliezen/ en den Here niet behaghen
 Hebr. 10. duer het ommezien Genes. 19. Luka. 9. Wy
 ghedenkken Loths Hupsrou Lukas 17. hoe't die ver-
 gaan is/ die noch beden ten daghe staat Sap. 10. en meer
 schykkelpke exempelen aan de ghene die goeddunkken
 ghevolght hebben: Als Arons Zonen/ die het vuur om
 huer eyghen opghewurpen Ghoodsdienst verflond Le-
 vitik. 10. Sa-ul gheen Koning mocht 3pn 1. Samu. 15.
 Dza met de dood ghestraft 2. Samu. 6. de Man Ghodse
 van een Leeu ghedood 3. Reg. 13. na den Text: Die af-
 wyken op huer kromme wegghen / zal de Here wegh-
 dypven met de Quaaddoenders Psal. 125. zo en moghen
 wy met huer gheen Bredde maken / dan na forme der
 Lering Rome. 6. Dat is: E E N Gheloof en Doopzel
 Efezi. 4. als int eerste Deel van ons Boerken Fol. 13. en
 op meer plaatzen aanghewezen is; ghelph den ouden
 Paulo ook ghedaan heeft: want hy het Doopzel Jo-
 hannis (dat nochtans van den Hemel was Mathe. 21.
 Mark. 12. Luk. 20.) niet vooz ghoed en kende/ in de Ghe-
 meynthe Christi: daar die byna twaalf Efezise Mannen
 al mede ghedoopt waren Aktor. 19. veel minder Hime-
 ne-us en Alexander 1. Timoth. 1. Figghelus en Hermo-
 ghenes 2. Timoth. 1. ende Filetus die de Waarheid ghe-
 mist hebben 2. Timoth. 2. en int Ghelone schipbreking
 gheleden / en van den Apostel afghekeerd / en daarom
 ghestraft 3pn 1. Timoth. 1. 20. huer Doopzel vooz ghoed
 te siennen: also wy ook de oude en nieuwe Afgheheelden
 die van ons 3pn uytgheghaan 1. Iohan. 2. als mede alle
 andere die van ons ghestraft 3pn: met wat namen datze
 ggenoemd wordē/ en de ghene die noyt by ons gheweest
 hebben

Korte Waarschouwinghe

h.bben : gheen van allen huer Doopzel vooz ghoed en
kennen/na't Erzempel van de G. G. inder Apostelen
Epd/doender al valsche Broederen en Chzistenen wa-
ren 2. Korint. 11. na Chzistus woord Matth. 24. die upt
haat en twist/en niet zupber Chzistum pzediktē Filip. 1.
en ook qualik doopten 1. Kori. 15. 29. daar af hy als van
wilde Dieren Vaers 32. ghelasterd worden 1. Timoch. 1.
want zy wilden hem meer lyden aan doen tot zyne ban-
den Filip. 1. maar hy wist dat hem zult tot Zalighheyd
quam Vaers 19. zeggende totten Stadhouder : Van des-
zen weghe/ den welken zy een sekte heten / alsoo diene
innder Vaderen Ghod Akt. 24. Also wy ook onwaer-
digh/al ist dat wy van oude en nieuwe Afgheedeelden/en
bōna van alle Dalcken daarom ghehaat worden Mat. 24.
zo willen wy met Suzanna onschuldigh lyden/ en liever
met den ouden Ele-azar eerlyk sterben 2. Macha. 6. dan
also den gheesteliken Echt breken/en Meynedigh wor-
den Sachar. 5. (dat is: huer Doopzel vooz ghoed kennen)
en met huer zulken overspel doen : Want ziet/ die van u
lyphen/zullen verghaan : Ghy vernield alle die/ die te-
ggen u Hoererp-e bedrypen Psal. 73. 27. want huer sekte
maken Ghalat. 5. dat vleeschelpke werken zyn Iude 1.
Kreterp en afdeling Titum 3. dat huer ghelusten/ en al-
zo afzonderden Proverb. 18. van Tomas Bpntjes en de
G. G. daarom zy na ghende ghzaam onderwys en vol-
doening ghestraft / en de Broederschap zyn opgezeyd
tot huerder Betering 2. Korint. 10. en 13. daar men hem
van moet onttrekken 1. Korint. 5. en 2. Tessa. 3. om huer
vreemde Zonden ons niet deelachtigh te maken 1. Ti-
moth. 5. ghelyk Ari-en Korneliszten metten zynen / als
nieuwe Afgheedeelde Hupsrovers / mette oude Afghe-
deelden/ in April 1632. tot Dordrecht hebben ghedaan/
met schuld-bekentenis of schyn-boete ter weder-zyds/
meest

meest van de ghene die in den Hynskoop noch gheen
 Bzoederen of ongh geboren waren / en hebben Tomas
 Bpntjes ende onze vrome Doozouders verwurpen / die
 't Gheloof aan zulke Sekt makers Ghalat. 1. Iude 1. en
 afghedeelde Tit. 3. Proverb. 18. hebben beleefte / die huer
 nu niet verantwoorden en kunnen / om datter de Dood
 belet heeft te blyuen / welc Ghebeente noch bloept Sir. 44
 dat is huer naghelaten Schriften (die onder ons beruf-
 ten / daar duer zp noch spreken / hoewel zp ghesturben
 zpn Heb. 11.) die huer met waarhepd wel kunnen vrp
 maken Iohan. 8. Merkt eens op dit verenighen van
 oude en nieuwe Afgheedeelden / die om huer Zonden en
 onducgghden eerst al van de G. Ghods ghestrafte waren
 deze twee Blinden willen nu malkander lepden / ende na
 Christus woord vallen zp beyde inde ghzacht Matt. 15.

Zulken Drede en heeft de Here niet inghesteld: dat
 men van zyn Woord af of toe zal doen Deut. 4. en 12.
 Prov. 30. Apok. 22. hy en was ook niet ghekomen om
 zoodanighe Drede op Aerden te bzingghen / maar het
 Zwaerd Matth. 10. en heeft liever zulken tweedzacht /
 dat men over zyn Woord en Ghebod houd Luk. 12. al
 zonder vpf in een Hyns ghedeeld zpn Vaers 52. want
 alle vrede en behaaght Ghod niet; exempel aan Sodoma
 met huere Dochteren (of Durpen) hadden ook te samen
 ghoeden vrede Ezech. 16. evenwel zo grouwelik ghestrafte
 Ghen. 19. Sapi. 10. Luk. 10. en 17. 2. Petri. 2. en draghen
 des eeuwighen vuurs ppne Iude 1. De valsche Profeten
 hebben ook in hueren Tpd den volke wel Drede toeghe-
 zepd / daar gheen en was Iere. 8. Kussenen onder de Er-
 men / en Duelluwen tot de Hoofden gelepd / om de Zielen
 te vangghen / en zepden huer het Leven toe / die doch niet
 Leven en zouden Ezech. 13. Daarom dat zp 't Volk ver-
 lepden / en zeggen vrede / alszer noch ghenen vrede en is;

Korte Waarschouwinghe

zo plaasteren zy de Wand met quaden Kalk Vaers 10. Ghelph dees oude en nieuwe Afsghedeelden hebben ghedaan met huer Werelt s vrede maken Iohan. 14. Want een van drien moet volghen; Eerst: indient de oude Afsghedeelden beroud / datze zo ghedaan hebben / als gheuoegh verhaald is; zo moestenze de rechte Duere wederom inkomen Ioh. 10. en de eerste werken doen Apok. 2. ghelph grondigh ghetoonde is / en mosten de Jongghe / die duer huer bedrogghen zyn tot Navolghers verwerken / datze duer een waar Gheloof het rechte Doopzel inde Ghemepnte Ghoods mosten ontfangghen.

Ten tweden: Nu Ari-en Kozneliszen metten zynen schuld bekent heeft / datze zulke ghestrafte / gheschout en ghempd / en huer daar van ontrokken hebben / daar me gheben zy een quaad Exempel Sapi, 4. vooz alle Sektemakers Galat. 5. Iude 1. en zetten de Twistmakers een wopde Duere open / en een ghemakkelyken Stoel om te twisten / alst huer ghelust Proverb. 18. Want heeftet Jakob keest tot Franiker ober veertigh Jaren moghen doen, waarom ook niet nu ter Tpd? Zepd hy: Men zalt metten Ban straffen / ende also van huer schepden Rom. 16. Antwoord: Dat heeft de G. B. ook op die Tpd ghedaan Zepd hy: Men zal daar over gheen straf ghebrypken / maar vermanen honderd en twintigh Jaren lang Gen. 6. Antwoord: Zo maakt hy nym Besluyt vast / dat hy de Kussens en Puclutwen leyd / daar zulke Twist-makers ende Vrede-brekers op rusten moghen Ezec. 13. en wanneer men dan sekten maakt / en wederdoopt / lasterd en scheld duer Landen en steden / ghelphze veertigh Jaren lang ghedaan hebben; zoo moetet met huer al ghoed beten / teghen Ezai. 5.

Ten derden: Indien Ari-en Koznelisz. metten zynen den Hupskoop zepd onrecht te zyn / en daarom met de
oude

oude Afgheedeelden verenight is / en huer Doopzel nu
 ghoed kend / dat hy oder vyf Jaren noch quaad noemde /
 en leerde: Al waarmen zuebenmaal van ander Volken
 ghedoopt / dattet inde G. G. geen plaats mocht hebben
 en hy dooptenze na behore / die by d' Afgheedeelde al ghe-
 doopt waren. Deze verandering int Gheloof zoekt men
 dan te dekken met een Dypgheblad Gen. 3. vanden Dyp-
 koop: dat sluyt zo weynigh als het zeggen vande Wach-
 ters / Dat de Here ghestolen was / doenze slapen Matt.
 27. want den meesten hoop doen noch gheen Zoederen
 of ongeboren ware. En dat noch groter is; de onboet-
 baerdighe Dyprovers voo Zoederen aannemen en
 houden / zonder dat zyt gheroofde weder gheben Ezech. 18
 Lieve Vrienden / is dit in Tomas Bpntjes Dypkoop
 na gheen Splinter ghezocht / of een Mugge ghezift / en
 een Kameel verstonde Matt. 23. en nu met Dyprovers
 te verenighen / datmen zulke Balken niet ghewaar en
 word Matt. 7. Te recht bewyzen zy mette werken datze
 der ghenen Kinderen of Navolghers zyn / en verbullen
 de mate huer der Doorbaders / die twist Prover. 6. twee-
 dracht en ergernis Ro. 16. schuering en afdeling Tit. 3
 en sekten hebben ghemaakt Galat. 5. Iude. 1. dat huer
 ghelust Prov. 18. Diet weten wil / derf niet verre loopen /
 op de Vierdaghen zietment wel Ierem. 2.

Deze oude en nieuwe Afgheedeelden die onder vele
 Doopsghezinden duer ghans Nederland in een schyn
 van Vrede zulken grooten twist aanrechten / dat den
 Here een afgruzelikepd is Prov. 6. en zo ergh als bloed
 vergieten Vaers. 17. Want huer ghenoomde vrede ma-
 ken / en wederzpdze schuldbekening akkozdeerd als
 licht en donkerhepd 2. Korint. 6. Merkt op d'eerste be-
 kentenis van d'oude Afgheedeelden / die bzingt ghenoegh
 mede dat wy huer om die Zonde (daarom zy van Ghod

Korte Waarschouwinghe voor Verleydinghe.

Verstoten zyn/zo zy selber belyden) te recht gestraft hebben. Hoe kan dan metter waarheyt over een komen dat Ari-en Kozieliszen metten zynen schuld-kennen/ datze huer met onrecht gheschont en gempd hebben? Als met den Wyzen spreken wy/ die God vyzen kunnen oordelen wat wy zeggen 1. Kor. 10. dat huer dinggen daarze huer moede mede maken Eze. 13. maar Ghuychelwerk en is Exod. 7. Sapi. 17. 2. Tim. 3. Maar deze sturmwinden der leringghen Efez. 4. Hebr. 13. Sir. 5. als Poozten der Hellen Matthe. 16. en zullen het fondament der Waarheyt 1. Tim. 3. niet beweghen noch overweldighen/ want de klepne Stad Pre. 9. te vast is ghesondeert op de heylighe Berghen Psal. 87. al raast de Zee der Ghodlozen Eza. 57 dat van huer Tempeest Ari-en Kozieliszens Berghen in vallen Psal. 46. zo zal nochtans de Stad Ghoods syn lustigh blyven met huer Fonteynen / daar de heylighe Wooningghen des Hooghsten zyn / Ghod is by huer daar binnen/daarom zalze wel blyven Vaers 6. want Hy staat inde G. G. en is Rechter onder de de Ghoden Pla. 82. tot des Werelts eynde Matt. 28. zo langghe de Zonen Manz duurt/die Dagh en Nacht verlicht Jeremi. 31. Dat is : Men zal des Heren ordinansi houden in zyn Ghemeynte / tot dat Hy van den Hemel komen zal 1. Kor. 11. 25. en dan zullen de Broeme die leven en overblyven/ te samen opghegrepen worden in de Wolcken/den Here te ghemoet inder Locht/ende zullen also by den Here zyn altyd;zo troost u nu met deze woorden onder malkan.
Deren 1. Tessal. 4. 17.

Veest

Leest of zingt / Na de wyze:
 eeuwigh Ghod van machte groot.
DEN Huys koop moest eens lyden straf/
 Du ontrent veertigh Jaar gheleden/
 Zp Tomas Bpntjes ineden af:
 Ouer haat en nyd vol quade Zeden:
 Maar hoorst doch eens na myne reden;
 Hupsroben magh nu wel bestaan/
 Zp maken vze met zulke Leden/
 En nemen die voor Broeders aan.

Anno 1632. Ziet niet te rugge, Ghene. 19. 24.

Tot bewys der waarhepd hebben wy huer
 Banbrie f met een kort Antwoord / hier by
 doen drukken / Beghind als volgt:

Memorie,

Om aan Tomas B. te kennen te gheben/
 dat de Ghemeynte Ghods alhier / uwe mis-
 handeling is voor-ghesteld / dezen 9.

September 1591. nieuwe styl /
 in Franiker.

Job 29.

TEn eersten , dat ghy een Huys ghekocht
 hebt van een Man diet na de waarheyd niet toe en
 komt, ende hebt also ghemeynschap ghehad met
 zyn onvruchtbaar werk der duysternisse , teghen
 de sctift. Efez. 5. die ons leerd gheen ghemeen-
 schap met de onvruchtbare werken der duyster-
 nisse te hebben.

Ten tweden, dat ghy uyt enen onrechten koop,
 een Koopbrie f hebt laten maken strydende te-
 ghen de Kontrakten die ghy met Ioos Oliviers
 ghemaakt hebt , alsoo dat in den Koopbrie f, in
 twe punten is onwaarachtigh, teghen Christus le-

re, daar

Den Afghedeelden Ban-brief

Matth. 5.
Jakobi 5.

re, daar gheschreven is, **V** woord zy Ia dat Ia is, en Neen, dat Neen is, op dat ghy niet en valt in gheveynstheyd.

1. Petr. 2.

Ten derden, dat ghy met Ioos Oliviers een huur naar u zeggen in den koop ghemaakt hebt, om den Naarder, ende den Huur brief is ouder van Datum gheweest dan den Koopbrief teghen de lere Petri, Weest onderdanigh alle mensche-lyke Ordinantie, om des Heren wille.

Matth. 23.
Hebr. 10.
Hebr. 12.
Matth. 18.

Ten vierden, dat ghy met woorden een schoon schynende bekentenisse zonder kracht, ende een dobbelhartighe lügenachtighe belofte de broeders hebt ghedaan, daar in zy bedroghen waren, ende hebt daar naar door verklaren van dien den vrede verstoord ende te kennen ghegheven dat zy te weten, u bekentenisse ende belofte, inder gheveynstheyd de ghewitte Graven ghelyk was.

Ten vyfden, hebt ghy de verghaderinghe verlaten, die in vreden na Ghods ordinantie, te voren was toeghestaan, ende hebt daar na den tweden vrede helpen verstoren ende u den quadē Knecht ghelyk ghesteld, alzo dat ghy uwe Broederen niet en hebt willen vergheven dat van u na der waarheyd wel mocht vergheven worden.

Probe. 17.
Sirach 20.
Matth. 18.
Aktor. 15.

Ten zefsten, hebt ghy met gheweld vele van uwe Broederen, ook teghen de ordinantie Christi, in onenighheit helpen veroordelen, teghen waar- schouwinghe van zes Ghemeynten ende een Oudsten, alle strydende teghen de Waarheyd, ende u eyghen Lere, Voortyds aan die van Sneek gheschreven.

Ten zevensten, hebt ghy verworpen de zen- dinghe van vele Ghemeenten Ghoods, naar der

waar-

waarheyd gheschied, ende en hebt u zake na de waarheyt niet willen in een proeve gheven twelk een grote oorzaak is dat vele Ghemeynten Gods in schueringghe ende delingghe ghekomen zyn, waarom de Ghemeynte Gods na Paulus leere, op u te merken heeft Rom. 16.

Ten achtsten, hebt ghy een onwaarachtigh Biljet aanden Raad van Franiker overghegheven, verzoekende daar door dat zy een onwaarachtigh ghetuygenisse van u doen gheven zouden, twelk bewijst dat ghy de lueghen bemind, ende ghedaan hebt, wiens deel buyten de heylighe Stadt is. *Apokal. 22.*

Ten neghenden, zoo hebt ghy voor de Heren van Franiker diversche redenen verzaakt, die ghy te voren uwe Broederen bekend had, ende hebt naar 'tverzaken de zelve op Vlie-land wederom in de kracht bekend, teghen de Schrift Sefan. 3. Efez. 4. Sachar. 8.

Ten tienden, hebt ghy onze drie Mannen voor den Hove beklaght, in tghene dat goed of bloet betreft, ende hebtze door een onwaarachtighe sitatie laten siteren, e verschynen voor den Prokuruer generaal teghen de lere Christi, daar hy zeyd: Hebt lief uwe vy anden. *Matth. 5.*

Ten elfden, zo hebt ghy de drie Mannen voor injurie ende schade ghe-eyst elx twee hondert daalders, teghen de Schrift Matthe. 5. ende het exzempel Pauli, ende 2. Korinthen 11. *Matth. 5. Aktor. 28. 2. Kor. 11.*

Ten twaelfden, hebt ghy verzocht door uwen Advokaat, dat de drie Mannen bloots hoofds met gheboghen knien zullen bidden om verghiffenisse, strydende teghen de Christelyke aert, leere ende

Der Afghedeelden Ban-brief over T.B.

ende exempel ons Heren Iezu Christi.

Om dit voorschreven ende alle wat meer van u ghedaan is, twelk heeft ghetendeerd tot grote twist, schueringhe ende deelinghe der Ghemeynten Ghods; ZO IST, dat de Ghemeynte Ghods dit zelve metter waarheyd overleyd hebbende, verstaat ende bevind, dat ghy voor gheen Broeder en mueght bestaan, maar zegghe u inden Naam des Heren de broederschap af, als een onboetvaerdigh onwaarachtigh Twistmaker, die veel gheweld teghen de waarheyd hebt helpen aanrechten; wenschende dat deze straffe u tot beteringhe magh dienen, ghelyk de zelv van den Here daar toe inghesteld is. Dit zelfde is geschied met eendracht van die Ghemeynte, ende alle het verghaderde Ghezelchap, die ter plaatze zyn gheweest, behalven een die begheerde datmen hem over zoude zien.

FINIS.

Nu volgt het Antwoord op der Afghedeelden Ban-brief.

Op de Voor-Reden.

Int Jaar 1586. hebben deze Sekte-makers Ghalate. 5. Iude 1. die huer de G. B. roemden (doch een afghedeeld Volk is Proverb. 18. Tiro. 3.) eerst den twist tot Franiker beghost/en hebben de Zake daar zy den Ban over boerden/ vyf Jaren onghestraft ghelaten / dat huer na komers noch te vroegh was / overmids zy nu ontbinden en schuld daar van bekennen: ziet int Olyf-taxken Fol. 73. 74. 75. 77. en 9. 92. 93. 94.

Op het eerste punt.

Heeft Tomas Byntjes een Huys gekocht van een diet

Antwoord op den Afghedeelden Ban-brief.

55

diet na der waarhepd niet toe en komt / zo is hy bedro-
ghen gheweest / zo waren ook de ghene die tot Haarlem
den Oliblok [verstaat der Afghedeelden Vermaankups]
ghekocht hadden: want zp mostenze noch eens betalen.
Dat en zpu gheen werken des vleys / daar men huer of
Tomas om straffen moest. Maar dat Jakob keest het
Hups daar Tomas Bintjes in woonde / hem onderko-
pen woude vuer zpu Zoon / om den Man zpa Dering
te benemen en alzo zpuen Naasten of Broeder te Do-
den Sira. 35. met dat onvuchtbaar werk der Dupster-
nissen Efezi. 5. hebben zp ghemepnschap ghehad Merkt:
want dezen schuldighen Man hebben zp vzu ghespro-
ken / en den onschuldighen Tomas Bpntjes ghebannen
duer huer onrechte oordelen Suzan. Vaers 52.

Op het tweede punt.

Alle Gherand of koop brieven houden / in op veel
plaatzen dat het Hups betaald is / den eersten Penning
met den lesten / daar dikwils niet op ghegheven is / wel-
ke na de Politike Rechten zo moeten gheschreven zpu /
als deze Lasteraars wel weten / daar in wy d' Overigh-
hepd wel kunnen onderdanigh zpu Rome. 13. en niet te-
ghen Ja / Ja / Neen / Neen / Matt. 5. Iako. 5. is strydende.

Op het derde punt.

Dat den Huer-brief van ouder Datum was / heeft
Tomas Bpntjes hem verklaard dat hyt niet gheheten
en heeft / dat den schypver zo gheschreven hadde / want
Tomas Bpntjes belasten / maket zoo't gheschied is.
Item: hoe kan de Naarder verkort wezen / daar gheen
en is: want int eerste artikel staat / om dat hyt ghekocht
heeft van een Man diet na de waarhepd niet toe en
komt. Merkt, hoe dit punt akkordeerd met het eerste
punt / als Licht en Donckerhepd: want isser een Naar-
der verkort / zoo moetet den Verkoper na de waarhepd
toe

Antwoord

toe ghekomen hebben / dit is onwedersprekelyk / maar
daar en was gheen : Al wast dat Jakob keest (of ie-
mand van zyneut wegghen) naer stighhepd dede / om duer
ghiften en ghaben een Man daar toe te bewegghen / in
schyn van een Raarder / maar hoe dattet huer daar ober
verghing vooz de Heren van Franiker / wierden zy wel
ghelwaar : Al zochten zy daar na met lueghen te ver-
donkeren / dat ons noch onlaer kennelik is ghemaakt
van diet kunnen ghetupghen / zeggende: Dat behoozd
ook int Boerken te staan / Merkt.

Op het vierde punt.

De Lasteraars of Twistmakers kosten niet bewp-
zen dat Tomas Bintjes hadde ghedaan een werk des
blees / en bleven even wel onvredigh. Tomas Bintjes
die zoude bekennen dat hem leed was hy zulk ghedaan
hadde : maar zy wilden daar na (doen zy weder twist
maakten) hebben dat Tomas zoude bekennen: Dat den
koop quaad was / ende de Huur onwaarachtigh / twelk
hy van Konst-ensi wegghen niet doen en kost / om dat
zulk niet waar en was.

Op het vyfde punt.

Hier schypben zy recht teghen de waarhepd / want
doen zy huer afdeciden van de G. G. verghaderden op
yuer zelven / heeft de G. G. tot huer ghezonden / daar zy
op een Zolder waren verghaderd / dat zy by de Ghe-
meynte zouden komen / doen hebben zy de Val-duer of
Lupk van den Zolder toeghelepd / daar op ghestaan op
dat men by huer niet komen en zoude: ende als zy op an-
der Tijden meer verghaderden zonder Ordinance / ja
teghen waarschouwinghe van den Dienst: hebben zy
ook aan doen zeggen / niet aan alle Broeders / maar al-
leen aan de gene die als zy Twistmakers waren. Merkt
heeft Tomas huer niet willen vergheven / zoo moeten
zy

3p zelf ghezondicht hebben / na huer epgghen schypden / datze nochtans op Tomas zochten en dupden.

Op het zeste punt.

Doen deze Dupden in huer afdeking onboetvaerdigh voord ghingghen / huer Broeders noch de Ghemeynte niet en wilden horen / heeft men na ghenoeghzame vermaningghen de drie prinsipaalste Twistmakers Num. 16. namelijk Jakob Keest / Joost Janszen / en Jakob Baerentzen ghestraf / de reste hebben huer van deze drie Mannen niet willen ontrekken / maar 3pn wederspannigh 1. Samu. 15. ghebleven / is met groter Langmoedighhepd ober huer ghehandeld / na de Leringghe Jezu Christi ende 3pn H. Apostelen.

Op het zuevende punt.

Dat 3p onghewis in huer Twist-maken 3pn ghesweest / bewpzen 3p zelfs / dat 3p de Zake daar 3p zeggen huer van de G. G. om hebben afghedeeld / ja Tomas Bintjes niet en hebben willen horen / na datze afgheschepden 3pn / noch in een Proef wilden stellen : Of zonde oft gheen zonde en was / dat is te zeggen : Of 3p recht of onrecht hebben twist ghemaakt en huer afghedeeld / Maar zulken Reghel hebben wy in de schzifture niet : Want de werken des bles 3pn openbaat : De Schziftuur ghebied de Twistmakers van ons te doen Rom. 16. Titum 3. om dat 3p bleesselyk 3pn / en ghenen Gheest en hebben Iude. 1.

Op het achtste punt.

Om dat Tomas na Holland metter woon trok / verzocht een Atestasi te hebben van de plaatze daar hy woonde / dat was tot Franiker / werd hy daarom mede na dezer Lasteraers ghevoelen buyten de Heplighe stad ghezet. Merkt op deze gheraapte buzeiing en verzie-ting van quade vonden Rom. 1.

Op

Antwoord

Op het neghende punt.

Alsmen Lasteraars en Iektise Menschen zom moghen gheloven ghelph men niet en magh/ zo moetmen die onderzoeken oft ook is de waarhepd : maar dewyle huer woord verblind als de kauker-ziekte 2. Timot. 2. moetenze gheschout wezen na de eerste oft tweede vermaningge Tito. 3. Merck, zp en noemen niet wat redenen datter verzaakt en wederom in der kracht bekend zpn/ daarom en ist niet te gheloven.

Op het tiende punt.

Zoude een Ghelovighe hem niet moghen verantwoorden teghen de ghene die zeggen dat men onrechtvaerdigh / en onwaraachtigh is : of zoude den Name Christi daar duer onteert worden ende blyven/ zo en had den Apostel Pauli hem op den Keyzer niet moghen be-
troepen Akto. 25. 10. en 26. 31.

Op het elfde punt.

Dat de Overhepd de quade stract en Boeten epst/ dzingen zp hier Tomas op/ daar zp dooz huer epghen twist anaken toe quamen. Dok bewyzen zp hier krachtigh dat al huer doen int punt van lasteren gheen fundament en heeft/ noch waarhepd is: want had het waar gheweest/ men zouden in gheen Boete ghewyzen zpn Merck: Den mensche bryngt zp epghen Tongghe tot valle Sir. 5. 15

Op het twaalfde punt.

Dewyle zp niet op en hielden met lasteren/en dat Tomas Spintjes in perikel stond/ onschuldigh vande Overhepd ghestract te worden/ waar duer de G. G. ook zoudi: hebben ghelasterd gheweest zoo wast nodigh dat hy hem met een Advokaat oft Prokuruer verantwoorde/ di es als den volghenden style van Rechte / Dat in alle di n raad Schoots Akto. 20. niet verboden is/ maar deze
Mensche

Menschelike ordinansie wel ouderdanigh moghen zyn
om des Heren wille 1. Petri. 2.

Op de Na-Reden.

Deze Aghedeelden noemden huer zelven de G. G.
en meenden datze den Ban over Tomas Spntjes tot
Betering deden/ maar te vergheefs/ Want en had de
G. G. gheen beter Fondament dan lasteren / quaad-
spreken/ en onwaarachtigh schryven/ ghelpt deze (lep-
der) enen helen Boek vol achterklap tot nadeel van de
Drome t'samen hebben gheraapt / dieze malkander le-
nen en laten uptschryven / tot verdupstering der waar-
heid/ Wp zeggen noch eens: En had de G. G. gheen
beter Fondament / zo en zouze niet op den steen dat is:
Christus Jezus ghefondeerd staan / want een ander
Fondement en kan niemand leggen 1. Korint. 3. En al-
le die huer teghen dezen steen verheffen/ gheipt als dees
Luden voornoemd hebben ghedaan / die quetzen huer
zelven / ende vallen daar ober.

Och of zo huer smerte recht gheboelden / te weter:
Datze den ontschuldighen Tomas Spntjens veroor-
deeld hebben Rom. 2. en den schuldighen Jakob keere
by ghelaten/ die duer begheerlikhepd Rom. 7. hem het
Hups onderkopen woude vuer zyn Zoon / om Tomas
Spntjes upt zyn Pering te stoten/ seggen de Lerinc:
Wie enen zyn Peringghe neemt/ die Dood zyn Paasten
Sirach. 35. 5. als byder be-antwoord is opt eerste punt.

Datze huer onrechte oordelen na dachten Suzan. Vaers
52 weder op stonden/ tot den Vader quamen/ huer Ar-
moede ende naakthepd kenden/ als verloren Penning-
ghen mochten ghevonden worden Luka. 15. en de rechte
Quere weder in komen Ioha. 10. wat een vueghd wou-
der in den Hemel en by alle Ghemeynten der Heplighen
zyn? en dan met ons onwaerdigh volstandigh bleven int

H

EEN

Antwoord

E E N Gheloof en Doopzel Efezi. 4. dat men in de on-
 ghedeelde G. G. moet Leren en onderhouden Matth. 28.
 maar hoe waepnigh Zietment ghebueren / als oft huer
 onmogheijk waar Hebre. 6. te meer also Klaas Klaasz.
 tot Blokziel het een Gheloof en Doopzel in de E E N
 onghedeelde G. G. een by-gheloof noemd in zyn Laster
 boek ghenamd Vreeds-beletzel, Fol. 35. daar aldus staat
 Want of wel onze Verghaderinge met alzulken by-ghelove
 ook besinet is gheweet, zoo hebben zy nu duer des Heren
 ghenade daar van afitand bewezen. Dus verre H. Klaasz en
Merkt: is dat niet den Zone Ghoods of zyn Lering
met voeten ghetreden? Hebr. 10. het Bloed des Testa-
ments onreyn ghe-acht / daar duer de onghedeelde G.
G. gheheplight is Aktor. 20. 1. Petri. 1. Hoe kloek laat
 hem dezen Man dunkken / niet alleen alleman te bestraf-
 fen sira. 6. maar ook het E E N alderheplighste Ghelove
 Iu te. 1. Te recht vraecht Paulus: **Waar is de Wpzet?**
Waar is de Schrift-gheleerde? 1. Korint. 1. en zynze
 niet **Zot gh-maakt? Vaers 18. om datze huer zelven**
 voor wps hielden Rome. 1. 22. ende lasteren datze niet
 en weten / **Wolken zonder water / kaluwe on vruchtbare**
Bomen / wilde Baren der Ze / die huer epgen schande
upt-schuymen / daar af Euoch de zevende van Adam
gheprofeteerd heeft Iude. 1. 10. 12. 13. 14. Hierom laat
 ons niet verschrikken van onzen **Zin 2. Tessa. 2. noch**
 duer Olyf-taxken, Vreeds-beletzel, Brilleken, Vrede-han-
 delinge, en vliegghende **Brief / al was hy twintigh ellen**
lang en tien ellen breed sachari. 5. en spreek de Wpse-
roeters te Rotterdam gheschied den 27. Julij us 1631.
 en tot **Amsteldam den 17. Maep 1632. als verhaald is /**
 voor **Droom upt Vaers 3. maar wps verstaan met Paulo**
 dat zyn **Apke Ghoods niet bezitten zullen 1. Korint. 6.**
 en dat huer het **Wecelg vrede maken Iohan. 14. niet vry**
 en

en maakt / maar knechten der Zonden zyn Iohan. 8. 34.
 Romey. 6. al roemenze van een kleermaker zyn Hand-
 scheer tot Ghedachtenis te hebben / daar de Hoogh-
 duptzen huer suksesse me zoeken te bewyzen / dat huer
 Gheloof van der Apostelen tyd af is / zo int vooznoem-
 de Willeken staat Foli. 43. 44. 45. en 46. Dit heeft zo
 waepnigh fondement als dat Petrus 25. Jaren Paus
 van Romen zoude gheweest hebben / daar de Papisten
 huer suksesse op fonderen : maar wy houden van dat
 Gheslacht-Register 1. Timot. 1. niet meer als van oude
 Wyden fabelen 1. Timot. 4. 7.

Lieve Wyenden / hoe dat ik langgher huer dingghen
 duerzie daar mede zy huer moede maken Ezechi. 13. en
 huer Laster-borcken leze / ik maar meer grouwelen vin-
 de: Hierom icht op dees tyd daar by late / want de Wro-
 me ghenoegh ondeckt en vertoont is / om by de Waar-
 heyd ende rechte onghedeelde G. G. te blyven / daar de
 ghewisse belofte van Zalighheyd is toeghezyd.

Matthe. 24. Hebre 3.

Eynde vant kort Antwoord op den Af-ghedeelden
 Ban-brief.

Dirk Filipszen in zyn Fondament Boek, fol. 234. verghe-
 lykt deze Wyzen en Schriftgheleerden by Balamiter
 Numeri. 22. ende de slechte / wrome Ghodvrezeude dieze
 bestraffen / by Ezels of Ezellen 2. Petri 2.
 Leest in de gheestelike Restituti-on.

Ezaias 1. vaers 2.

Woord ghy Hemelen / ende ghy Werde neemt ter oren
 Want de Heere spreekt ik hebbe kinderen op ghevoed
 en verheben / en zy zyn van my af-geballen. Een Of-
 fend zynen Here / ende een Ezel de kribbe zyns Heren.

H 2

Op't

Teghen het Brilleken

Op't

Vreeds aanpozzint Ghedicht Anno 1630
aan de Vlaamsche afvallighe/
byzonder tot die van
Amsteldam.

A msteldamsche Vrede roemers/
Met de mond schynt Twist verdoemers/
Zo men zien en horen magh
Boekjens komen aanden dagh/
Daar ghy huer ook toe ghaat noden
Die u eens upt ghingghen roden/
En verzoektze tot u vreed/
Daar ghy zoo veel quaad aan deed/
Als de Slang de Drou ghing toeben/
Zo zocht ghy huer Ziels bedroeben.
Och u zaak wel oberlegt/
En bedenkt eens wat ghy zegt
Int ghedrukke Olps-takjen/
Dat veel honden voor een Quakjen/
Ja de Werelt ook me spot/
Om u hoogh beroemen zot/
Welk ghy nu wel diend te staken/
En doch eens recht op te waken/
Dat ghy worden mueght ghewaart
Wat u naken zal hier naar:
Dit wilt doch wel oberleggen/
Want ris niet te doen mer zeggen/
Datmen zo wat hanen praet/
Daar oberleyden in bestaet.
Schoon voor hoofd de Droume groeten/
Achter rug zyn lust te hoeten
Metter Tongghen hot fempn/
Denkt wat vrede moet daar zyn.
Dit is heel ghemeyn by allen/
En nu zynze noch gheballen
In een meerder dwaas heyd blind:
Wantze zyn nu zeer ghezind/

32

Zo wy Brede Handel lezen/
 By Hooghduyts en Dries te wezen/
 Die van huer Ghemeynte heyd
 Broederschap zyn opghereyd/
 Vluchten nu niet groter byzen/
 Om in Kamers by te wezen/
 Over een ongherust ghemoed/
 Menigh liever terghste doed:
 Zoze ertypds ghingghen razen/
 't Volkjens oren vol te blazen
 Met verzieling upt huer hoofd/
 't Welk het domme volk gheloofd.
 Denkt hoe menigh honderd Zielen
 Datze bande Waerheyd hielen/
 Over afval en schuererij
 Dieze maakten upt party.
 Dit en kan Ghod niet behaghen/
 Datmen iemand wil verjaghen
 Opt een huys en hebben dat
 Daar zyn Broeder zelfs in zat:
 Gheen van huer zou dat berdzaghen/
 Als huer iemand zo wou plaghen.
 Christus leerd niet ghoed opmerk
 Wel te doen niet woord en werk:
 Hier in moetet al besluyten/
 Daar magh niemand treden buyten/
 Of het zou opbreken zwaar:
 Dits ter Eren Christi Schaar.

Deut. 13. 5.

't Quaat diend verschoben.

1. Korinth. 5. 12.

Noch tot d' A fghedeelde.

Ghy zegt wy zyn een Volk
 Dan hebbet niet betozen
 Maar wy betozen u
 Het teghendeel in dezen
 Also ghy hier kund Lezen.

FINIS.

Waarschouwinghe reghen

Een nieu Ghedicht/te lezen of te zingghen/ Na de
 wyze: O Vader ons in Hemelryk.

Dat Boerken is upt jonst ghemaekt/
 Maar word van schuer-ziek Volk ghelaekt
 Die Ghoods heplzame Leer beind/
 Daarom de Waargend huer kaptid/
 Zo hadden een Beloft ghedaan
 Dast int Gheloof te blyben staan.

Ma Christus Lering en bevel
 Ten eynde toe volharden wel/
 Daar van te wyken nummermeer/
 Noch aan te hangghen valsche Leer/
 Dees ghoe Belof te blyken zo
 En zyn daar niet ghebleven by.

Maar hebben een kappel gheplant
 Beneben 'thups al op het Zand/
 Zom boutwen k amers vol abuns/
 Die noemen zo des heten thups:
 Duer zulken afval zeer verfschen
 Doozdkomen sekten beelderlep.

Dan wy en kennen doch maar een
 Gheneynte Ghoods en anders gheen/
 Die op den Hoek-steen is gheboud
 Van edel Stenen ende Ghoud/
 Die Christus uptverkoren heeft/
 En recht na zyn Ghedoden leeft.

Een Doopzel op het recht Gheloof/
 (Daar niemand hueren schat herooft)
 Een Abondmaal met Brood en Wijn/
 Op datmen zou ghedachtigh zyn
 Des Heren bitter lyden groot/
 Doen hy onschulbigh ghing ter dood.

Ook een Doet-wassching iszer meed/
 Als Christus zyn Apostels deed/
 Op dat den k necht duer werk en blyk
 Daar in zyn Meester word ghelpt/
 Waar op hy huer heeft toeghezend
 Dret weert en doed/de Zaligghed.

- Pred. 12. 10
- Job. 18. 1
- 2. Tim. 4. 3.
- Jere. 2. 16
- Psal. 76. 12
- Koloff. 2. 7
- Mat. 1. 15
- Mat. 24. 13.
- heb. 10. 38
- 2. Petr. 2. 1
- Jere. 2. 17
- Ende 5. 5
- 3. Reg. 12. 31.
- Ezek. 43. 8
- 3. Reg. 22. 25
- Mat. 24.
- Luk. 8. 13.
- 4. Reg. 17. 29
- Esez. 5. 27
- 1. Tim. 3. 14
- 1. Pet. 2. 5. 6
- 1. Kor. 3. 12.
- Mat. 16
- Joh. 14. 15
- Mat. 28
- Koloff. 2. 8
- Luk. 22. 20
- 1. Kor. 11. 23
- Hebr. 2. 9
- 1. Petr. 1. 19
- 1. Ti. 5. 10
- Joh. 13. 5.
- ende 15. 20
- Mat. 10.
- Luk. 7. 44.
- Joh. 13. 17

Een

Ten lesten isser ook een straf
Die Christus zyn Ghemeynte ghaf
Om van het Lichhaam wegh te doen
De erghcrilke Leden koen:

Tis beter maar een Hand of Doet/
Dan 't hele Lichhaam branden moet.

En Paulus in des Heren Naam
Ghebied de Broederschap te zaam
Verscheyde malen wel perfekt
Dat ighelpe hem doch ontrekt/
Niet eten/noch iet met huer doed/
In huys ontfangt/ ook niet en groet.

Dit straffen ende myden = snel
Dat ghaan zy zeer bestryden = sel/
Ten anderen huer byden = loop
Die is ook op den tweden = Doop/
Ten derden tot bercklepnte = wis
Men zoekt wie Shoods Ghemeynte = is.

De heer een gheffsel koozden had
Daar meed hy inden Tempel trad/
Dreef koopers en Verkoopers upt/
En sprak tot huer by oberluyp/
Myn huys dat is een Bede-huys
Nu draaght van hier al dit ghetuys.

Hy stiet huer Wissel bankken heen/
De Joden waren niet te byeen/
Antwoerden hem met onghenuueght/
Nu toond ons dat ghy dit doen mueght:
Breekt dezen Tempel/ sprak de heer/
Ik zal hem haast oprichten weer.

Besluit.

Sch deed men die aan 'tgroene hout
W. u zal men doen aan 'tborre Woud?
Du Volk al Vrede hebben wil/
En met den Man Shoods rusten stil/
Zy worden moede op den Wegh/
Dat hoord men wel aan huer ghezegh.

A. M.

Houd maat in al.

H 4

het

1. Tim. 5. 20.

Matth. 18.

1. Kor. 5. 12.

Luk. 9. 42.

Matth. 18. 8

ende 5. 29

1. Kor. 5. 3

2. Tess. 3. 6.

Rom. 16. 6.

1. Ti. 5. 21.

1. Kor. 5. 10.

2. Joh. 1. 10.

Tit. 3. 10.

2. Tim. 4. 3

Luk. 7. 30.

Akt. 9. 5:

Num. 16. 3.

Ezai. 58. 2

Joh. 2. 15

Mark. 11.

Luka. 19. 45

Mat. 21. 13

Ezai. 56. 7

Joha. 2. 16

Matth. 21. 12.

Joha. 10. 24

Mark. 11.

Luk. 20. 2.

Joh. 2. 19.

ende 10. 18

Lukas 24. 30

Matth. 10.

Jere. 6. 14.

3. Reg. 13. 14

Heze. 11. 7

Ezech. 13. 6

Waarschouwinghe teghen

Het tweede Ghedicht / op de zelve maat en wyze:

O Vader ons in Hemelryk.

3. Reg. 22. 19
 Job 16. 2. 1.
 Ghene. 2. 1.
 Sai. 14. 8
 Ghenes. 3.
 2. Kor. 11. 5.
 Ghen. 4. 4
 Hebr. 11. 4
 2. Petri. 2. 5
 Ghe. 9. 22.
 1. Par. 1. 10
 Ghe. 10. 10.
 Hebr. 11. 8
 Ghen. 12. 1.
 Ghen. 19. 1.
 2. Petri. 2. 7
 Ghe. 21. 3.
 Ghe. 16. 12.
 Hebr. 11. 20
 Ghe. 27. 41
 Sap. 10. 13
 Ghe. 37. 18
 Ps. 105. 17
 Ghe. 39. 14
 en Aaron
 2. Tim. 3. 8
 Num. 14. 6
 Jozu. 14. 8.
 Sir. 46. 10.
 Num. 14. 10
 1. Petri. 5. 12
 Exo. 20. 2.
 1. Kor. 7. 51
 Heb. 11. 36
 Matt. 5. 12
 Apo. 12. 14

Als 's heren Volk berghaderd zp/
 Dan boeght hem Satan daer me bp/
 Doen Ghod al zyn heerscharen schiep
 De Wurghesterre huer berliep
 En Eva inden Lusthof ghing
 Daer was de Slang ook bp ghering:
 Als Abel zyn Offrande deed/
 Zo offerden ook Kain meed/
 En Noach weert upt d'Arke quam/
 Zo was daer een Bespotter Ham/
 Dot wiens Ghelache werd Hamrod stout/
 Die Babel Stad en Toren bond.
 Dat Abraham Ghod vreesde reen
 Zo moest hy van zyn Maaghschap scheen/
 Loth woonde binnen Sodoma
 Wierd oberballen van de qua/
 Eer Sara Pzaak had wel
 Zo was er een wild Psmael.
 Als Jakob was ghebenedyd
 Werd hy van Esau zeer benyd/
 Doen Joseph was oprecht en trou
 Den haat en nyd hem doden wou/
 En dat hy broom was van bedryf
 Klaaghd over hem r' Hofmeesters Wpf.
 Doen Moyses = ghyng voor Pharao
 Quam Jannes ende Janbyses ino/
 Als Josua en Kaleb bep
 r' Volk sterkten/ wailer groot gheschrey/
 Doch zp volhardten inden noou/
 Men wou hier stemghen eer dood.
 Die heb ik hier mit kort ghezet
 Van Aanbeghin af tot de Wet:
 Nu merke doch eens het groot berdyet
 Wat in de Wet den heer toeliet/
 Hoe Ghods Proffeten zp verismaad
 Van doos en snode Slangghen zaad.

Zoud

Zoud ick hier altemaal verbzeen/
 'tPapiet dat waar my veel te kleen/
 Den tyd my ook ghebreken zoud
 Dat ick hier al verghalen woud/
 Van A'rons zone Pinehas/
 Die 's heren granschap keerde ras.

Als ook Debora en Barak
 Hoe zy met hem ten stryde trak/
 Van Jael/ = Gideon/ Jephtha/
 En = Simson/ Boas Elkana/
 Van Saul/ Dabid/ Jonathan/
 Elk was ten stryde een dapper Man.

Bpzonder Dabid/ die veel leed/
 Hy was in alles wel te vreed:
 Wat is hem al verdriet ontmoet
 Van Vriend of Vyand zeer onzoet/
 Elias ende Eliza/
 Ook Sachhari/ Nehemia.

En Mardachai hesters Oom/
 Men Achioz hing aan den Boom/
 Den vromen Job heeft Ghod behaaght/
 Hy werd van Satan zeer gheplaaght/
 Tobias had al me zyn deel/
 Maar Ghod vertroofte hem gheheel.

Suzanna Judith/ Daniel/
 Den buiden Eleazar wel/
 De zueben Zonen Machhabeen
 Die hebben ook zeer veel gheleen/
 De Moeder heeftze zeer ghesterkt/
 Zo wonderlik de here werkt.

Weslupt.

Den Tyd daar van ik openbaar/
 Die was ontrent vier duyzend jaar/
 Tot dat de here Christus quam/
 Die onze smerten op hem nam/
 En heeft waer ons zyn Ryk bereypt/
 Daar is gheen ander zalighheyt

A. M.

Houd maat in al:

H 5

het

Joh. 20.30.
 ende 21.25.
 Heb. 11.32.
 Joh. 16.12
 Exod. 6.23.
 Num. 25. 11.
 Recht. 4.6.
 Ende 5.1.
 = Recht. 7. 1.
 = Recht 15. 2
 1. Sa. 15. 1.
 2. Sa. 1. 17.
 1. Sam. 18.
 Ende 24. 7.
 2. Sa. 18. 33.
 1. Sa. 25. 10.
 3. Reg. 19. 14
 Mat. 23. 34.
 Hest. 4. 13.
 Judith. 6. 9
 Iako. 5. 11.
 Job. 2. 6. 7.
 Tobi. 2. 8.
 ende 12. 14
 Suza. 1. 22.
 2 Mach. 6. 18
 Ende 7. 1. 2.
 3. 4. 5. 6. 7.
 heel upt.
 Psa. 105. 5.

Ghafa: 4. 4.
 Heb. 9. 26
 Johan. 1. 29.
 Ezai. 53. 7.
 Joh. 14. 2.
 Mat. 4. 12.

Waarschouwingghe teghen

Het derde Ghedicht / op de zelve maat en wyze:
O Vader ons in Hemelryk.

Apo. 10. 10
Ezai. 59. 5
Prov. 26. 23
Sir. 10. 37.
Rech. 14. 18
Psalm 81. 17.
Pro. 24. 13
Sirah. 6. 4.
Filip. 1. 10
2. Sam. 6. 6
1. Korin. 4. 3
4. Efd. 9. 11.
Ezai. 59. 7.
Rom. 3. 16
Sira. 12. 3.
Sap. 17. 11.
Titu. 1. 15
Ro. 11. 20
Titu 1. 16
4. Reg. 17. 15.
Psal. 14. 3.
Titu 1. 16
Sir. 16. 11
Sap. 5. 14
Predi. 10. 4.
Pro. 26. 27
Psal. 9. 16
1 Kor. 11. 29
Hebz. 12. 15
Sa. 17. 11
Nu. 31. 16
Jos. 13. 22.
2. Pet. 2. 15
Deut. 33. 4.
Jude. 1. 11
Neh. 13. 2.

Dit Boek word als een Bloem bedupdy
Al daar de Spinnckop haald upt
Huer voedzel / dat word tot senyn /
Maar 't Sicken haalter honich syn /
De alderzoetste nutste Ducht /
Tot 's Menschen voedzel met ghenicht
Zo dientet ook ter zalighepd /
Alst word ten besten uptghelepd:
Want 't best men u laat weten = dan /
Dat Dya grypt bernieren = an;
Ten is daarom te minder niet /
Al hebben zy daar in verdriet.
De quade ist al in de weegh /
Tis nummermeer met huer te deegh /
Tis alcpd quaad en nummer ghoed
Om datze quaad zyn van ghemoed /
En huer Konstensi is ontepn
Al duet het ongheloof ghemejn.
Dees zeggen noch zy kennen Ghod:
Maar zy verachten zyn Ghebod
Dat niemand recht op huer beleest /
Daar van de Heer een grouwel heeft /
Huer grote onghehoorzaamhepd
Maakt huer tot dueghden ouberepd.
Zy hebben enen kupt ghemaakt /
Daar zynze zelver in gheraakt /
En bielen daar in also droep /
Om datmen inde zonde sliep /
Dit worteld in het herte vast
Tot een ondraghelyken last.
Als Balam een Proffete snood /
Die hadde lief den loon ter dood /
Den loon der ongherechtighepd
Beminde hy duet slechtighhepd
Die 't Volk bermaledyden = zou /
De herte dat met lyden = wou.

Want

Want Ghod verbood hem zonderling/
 Maer andermaal hy vraghen ghing
 Daarom de heer den Engghel zand/
 Die in den wegh hem wederstond/
 Dat zaghe het stomme lastbaar Dier/
 Belette Balams dwaasheyd fier,
 Den Ezel had zyn boec gheklemt/
 Dat hem een waerwijngh heeft verlent
 Hy soegijze met een stok onwaerd/
 En sprak: Och had ik nu een Zwaerd/
 Maer dat ghebrak hem zeer onbroed/
 Ghelphk alst ook dees Lyden doed.
 Zy simpten metten Stok veel tyd/
 Want t Zwaerd des Gheests dat zynze quyt:
 Den armen Ezel in dit Dal
 Die word gheslaghen ober al/
 Van Sekte-makers onghelend
 Die auyd ghaan den wegh berkeerd.
 Daarom ghebied de heer tot straf/
 Synp erghelphke Leden af/
 Dats Christus Lering en bebel/
 En Paulus bid te merken wel/
 Die ewedracht/erghernisse maakt/
 Schepd u van huer: dit niet en laekt.
 In Christus Naam en kracht ghewis/
 Doet van u wegh die daar quaad is:
 Noch meer ghevied de Schysse persekt/
 Dat ghy u van dat Volk ontrekt/
 Ook Tisum dyle/dit wel onthoud/
 Een afghedeiden Mensche schoud.

Besluit.

En weet dat hy in zonden leeft/
 Als die hemzels beroordeeld heeft:
 Wie deze Lering niet en brenge/
 Die in u hups doch niet ghehengt:
 Veel dierghelphke Schyssten meer
 Wy binden noch tot onzer Leer

A. M.

Houd maat in al

Mat. 22. 11

Mich. 6. 5.

2. Petr. 2. 16

Mat. 22. 24

Daers 28.

Daers 31.

Eze. 6. 17

Gen. 49. 14

2. Kor. 6. 9.

Jude. 1. 19

Job. 2. 15

Mat. 16. 19

Ende 18. 8

Mat. 9. 42

Rom. 16. 42

1. Timothe.

6. 3. 4. 5.

2. Tess. 3. 6

1 Kor. 5. 12

Joh. 20. 23

2. Tess. 3. 6

Mat. 28

Titu. 3. 19

Jere. 2. 10.

Ege. 4. 13.

2. Joh. 1. 10

Psalm 101. 7

2. Kor. 2. 8.

2. Ti. 2. 21

Den

Ghesprek des Autuers

Den Autuer tot het Boecken/ ghesteld in
Examen-zang Na de wyze:

Z O Vader ons in Hemelryk.
Yt willekom/myn Zoon/hoe ist?

Rom. 12. 2. Zegt eens hoe ghy ghebaren bist/
Ezai. 61. 10. Al in dees woeste W. reit W. yd?
Cobi. 11. 17. Myn Ziel is nu gheheel verblpd/
2. Ti. 3. 11. Dat ik u dus ghezond aanschou/
Ontlast van alle druk en rou.

Antwoord.

She. 22. 7. 2. Myn Vader die is wel bewust
Num. 11. 4. Der Menschen zonderlingghen lust/
ende 14. 22. Hoe Ysrahel quam inden Ban
Num. 21. 5. Zp walghden van het Hemels Man
Ezo. 16. 22. Dat Ghod huer alle murghen ghas/
Num. 11. 33. Daar duet dat zp verduerden straf.
Iere. 5. 22. 3. Dit Volk is eben to ghezind/
Matt. 13. 13. En zpn doch meest alziende blind/
Psal. 50. 14. Zp willen huer Ghelostenziet
Male. 1. 14. Den hooghsten (Ghod) betalen niet/
Akt. 17. 21. Maar zoeken met d' Atheensche Lien
Ezer. 44. 8. Wat Nieuw te horen of te zien.
I Johan. 2. 7. 4. En ik brocht maar het Oude boord/
en baets 24. Dat ik had van 'rbeghin ghehoord:
Akt. 25. 26. Men onderzocht my broegh en laat/
Mat. 10. 22. Men kreegh op my zeer groten haat/
I. Petr. 4. 11. Om dat ik brocht ghoe Reden by/
Job. 19. 11. En minnermeer verstoerde my.
Sap. 1. 6. 11. 5. Men lasterde my zeer derwoed/
Koloff. 4. 5. Doch ik sprak altpd eben broed:
2. Sa. 16. 13. Men sprangden Werde klotten bypl/
Ier. 38. 6. 7. 8. En ik moest in den modder kuyl,
9. 10. 11. 12. Daar trek men my dan weder upt
13. 14. Duer Ebed Melchys ghod besluyt.
Ezai. 8. 2. 6. Zp hielden heymeliken raad
Psal. 83. 4. En praktizeerden zeer veel quaad/
2. Sa. 11. 15. Hoe dat men my zou brengghen om/
3. Reg. 21. 8. Zp screeben aan het Heplighdom/

EN

En klaagden met ghebeynsden rou/
Op datmen my uptroepen zou.

Den Antuer.

7. Wel Zoon nu ghy van schryben waaght/

Men heeft de Lien hier ook gheplaaght

Met Laster-brieven boos en sel/

Als ofze quamen upt de hel;

Van die schandblekken toeghezend/

Den Boom men aan de Vuchten hend.

8. Ja wel het schryben was zo weedy/

Het zom de Drome wezen leed.

Te horen zinken lastering/

Dat zp vernemen zonderling:

Maar zegt my eens hoe ghy dus weet

Al't obitieg van huer sekreet?

Antwoord.

9. Myn Vader ghy zult weten dat/

Al waar men by malkander zat/

Daat sprakme van 'twas dagh of nacht/

Niemand en had op my gheen acht/

Ja wel zp haddent zom zo druk/

Men zochter niet dan singheluk.

10. D een praatten van opkopen al/

En brengghen t zaam ren groot ghetal/

Om na den vrand te zeynden heen/

Als eertyds sijn Tirannen deen/

Men zou af doen de kaffetuur

En werpen my dan in het vuur.

11. Maar d'ander was zo niet ghesteld/

Dat hy wou schepden van het Geyd/

Die had het Daap-ement te lief/

Dit was al weer tot ongherief/

De derde brocht wat upt den hoek/

Wp moeten ghaan verachtent Boek.

12. Dit Boek belyd maar een Geyloef/

Het ons is lang ghesteld ten roof/

Ten houd ook maar van enen Doop/

Wp houden meer van al den Hoop/

Nehem. 6

psal. 83. 5.

1. Ester. 4. 6.

2. Petri. 2. 8.

2. Da. 32. 17.

Mat. 23. 14

Wilt. 32. 5.

Luk. 6. 44.

Efor. 4. 12.

psal. 50. 21.

Levi. 24. 16.

2. Tim. 4. 10.

4. Krg. 6. 12.

Dani. 2. 30.

psal. 69. 13.

psalm 1. 1

52. 5. 109. 2:

en 119. 155.

Job. 4. 16.

psal. 71. 13.

Luk. 22. 4.

Ester 3. 9.

Dani. 3. 15.

1. Mat. 1. 59.

Mich. 3. 2.

Jer. 36. 23.

apok. 3. 15.

Jer. 6. 13.

Luk. 19. 20.

Alker. 23. 7.

2. Da. 17. 1.

Sapi. 2. 19.

Ef. 31. 4. 5.

Kaloff. 2. 8.

Alto. 2. 41.

Adum. 10. 3.

Het

Ghesprek des Aupuers

Ezezi. 5. 37. Het spreekt ook maar van een Ghemeent/
 Psalm 66. 7. Wp zyn daar duer te zeer verkleent.
 2. Joha. 1. 9. 13. Dit Boek blyft vast by Christus Leer/
 Hester 6. 2. Wp houden van Kroucken meer/
 Titum 3. 10. Het heeft in Kerckerp gheen zin/
 4. Esdre 15. Wp scheppen grooten lust daar in/
 Apokal. 2. 5. Dit Boekjen al van Boete zeyd/
 4. Reg. 17. 15. Maar wy beminnen d' Ydelhepd.
 1. Korin. 3. 3. 14. En leben liebet na' gblees wensch/
 Ezezi. 4. 22. Want ons noch dwingt den ouden Mensch/
 Ezeze 59. 2. De zonden doen ons groot belet/
 Jeremi. 2. 19. D'onduughden maken ons besmet/
 2. Tim. 2. 16. Omnuten klap van Griet en Crpn
 1. Timo. 4. 7. Dat ouder Woben Fabels zyn
 Sapi. 2. 14. 15. Zp straffen ons met 'sheren woord/
 Apoka. 16. 9. Dus lasteren wy zeer verstoord/
 Deut. 13. 14. Dit zyn de harde Sanders stpf/
 Luka. 14. 26. Men scheid den Man al van het Wp/
 1. Kori. 5. 3. Die men den Satan ober-gheeft/
 1. Tim. 1. 20. Denkt eens hoe dat dit Volkjen leeft.
 Rome. 2. 19. 16. Maar wy wy zyn al bet verlicht/
 Johan .9. 41. Wp hebben nu een klaar ghezicht/
 Psalm 50. 17. Dit Bannen staat ons niet meer an/
 Jerem. 2. 17. Wp houden langgher niet daar van/
 Joha. 11. 50. Cis beter die van heellen spreekt/
 Eze. 16. 49. Dan dat men schuerd en dat men bzeekt.
 Jerem. 6. 14. 17. Wp zoeken nu al Liefd en Dze/
 2. Tessa. 3. 6. Niet straffen noch ontrekken me/
 Matt. 7. 14. Die Doort is ons al veel te eng/
 4. Esdre 7. 7. Den Wggh te smal en ook te streng/
 Luka. 14. 18. De koopmanschap zoud wozen scha/
 Deuter .7. 3. En buyten Trou moest blyben na.
 1. Sam. 25. 36. 18. Maaltiden en Banketten rpk/
 Salate. 5. 21. Met zuppen/ brassen dierghelph/
 Rome. 13. 13. In kamers en wellusten groot
 Luka. 14. 12. Daar Vryndschap word te ghaft ghenood/
 Jakob/ 4. 4. Wp zyn veel lieber 's Werelts vriend/
 Jerem. 2. 17. Dan ons dus onderwurpen diend.

19. Nu heb ik hier int kort verhaald/
 Waart deze Luyden sehoort en saald/
 Zo diend ook me een kleyn bedied/
 Wat my van zader is gheschied/
 Dien ik was lief en aanghenaam
 En huer verblipden al te zaam.

1. Pet. 5. 12.
 Eza. 1. 5. 6
 Ahta. 26. 1
 Mal. 3. 16
 Job 29. 11
 12. 13. 14. 15

20. De Kaffetuur was veel te secht/
 Den Band en Sne met al te hecht/
 Dat lieten zy te zaam ont doen
 En beter maken van satsoen/
 Heel schoon verguldet op de Sne/
 Noch meer sieraat men my aan de.

21. Den Band van hoorne Parkemene/
 Met Loof en 3pde Snoeren jent/
 Ook aan den rug ghestikt met Zy/
 Zo heerlik men versterde my/
 Ik was vernind als Vriend of Maagh/
 In huer Ghezelschap alle daagh.

Den Autuer.

22. Wel Zoon/ tis ons ook zo gheghaan/
 Men schreef om Boerkens hier van daan/
 Veel onghelonden die men zond/
 Want huet den Band niet aan en stond;
 Met heel dozpenen was den eps/
 't Gebuerden al bersejpenen reps.

23. Dit dichten dient wat afghekoort/
 Op dattet niet te lang en word;
 Want ghy moet haast weer repzen schier
 Duer deze woeste Werelt hier/
 Al teghen wilde Dieren snel/
 Die meest van ons uptghaan rebel.

Antwoord tot Besluyt.

24. Myn Vader/ ik ben wel ggerust
 Te repzen daar het is ghelust/
 En zal my onder danigh spoen/
 Op dat ik uwen wil magh doen/
 Tot pyts en smaad ik zy berepd/
 Want lof en laster my verbepd.

Aht. 26. 17
 Sa. 14. 23
 1. Ko. 15. 32.
 1 Joh. 2. 19.

Hebr. 12. 9.
 Aht. 9. 6.
 2. Kor. 6. 8.
 Job. 9. 16

Anno 1631.

Houd maat in al.

Liedeken vande vrome
 Liedeken van de vrome streydbare Helden/
 Ma de wyze/ alst beghind, ofte:
 Het zyn zeer quade tyden.

Heb. 11. 32.
 heel upt.

Jakob. 5. 13.

Rechre. 5. 31.

Hebre. 13. 7.

Ghen. 12. 1.

Ghen. 11. 31

Sir. 44. 20.

Ghe. 14. 14.

Hebre. 7. 1.

Jozu. 24. 3.

Ghe. 14. 16.

Sir. 44. 25.

Ghe. 27. 36.

Aktor. 7. 8.

Gh. 32. 22.

Heb. 11. 20.

Ghe. 32. 26.

3. Re. 18. 31.

Ghe. 35. 10.

Aum. 12. 7.

Hebre. 3. 2.

Ero. 17. 11.

1. Sa. 15. 3.

Sirac. 44. 2.

Aktor. 7. 24.

Erod. 17. 9.

Aum. 14. 6.

Als ik denk op de Helden
 In den boozleden Tyd/
 Die vroom huer leven stelden
 Door Ghoods Dolk in den streydb/
 Oyt myn ghemoed ontspringghen
 Moet ik een Lied ghaan zingghen
 Op dat men huer ghedynat
 Waar dezen zang heen klinkt.
 Eerst Abraham verkoren
 Oyt der Chalde-er Land/
 Stel ik als vroom held voren/
 heel kloek en zeer vaalhand
 heeft hy tot zynen daghen
 Oyt Koningghen gheilaghen
 Met hulp van zynen God
 Verlost zyn Broeder Loth.
 Op ordenung te letten/
 Dats Jakob wel verزند/
 Wy booz den tweeden zetten/
 Een held/die oberwind/
 Den streydb heeft hy beghonnen
 En Ghod met Ghod verwonnen/
 Waar duer hy recht en wel
 Ghenaamd werd Ysrahel.
 Ook Mozes Ghoods knecht trouwen
 Met vurighe Ghebeen/
 Zyn hanoen op-gehouwen
 heeft Ysrahel ghestreen/
 Daar duer d'Analekiten
 Zyn van d'Ysraheliten
 Met hulp van s Heren krachte
 Ghedempt en omghevacht.
 Den vierden held idone
 Dorst ende kaptetyn
 Was Jozu-a/ Aums zone/
 Da

Wat yfere
 Een vrom
 Dooz hy
 In den
 Lee ont
 Den kait
 De was n
 Als in sp
 Want hy
 Deyn
 De waer
 Maar r
 In kait
 Den v
 Maar G
 der v
 Ghel h
 Amig
 Em
 Dooz d
 Na d
 Den tw
 Gmaand
 En den
 Turkak
 Dat y
 En by
 Wel r
 Dooz
 De Y
 hy was
 En wa
 Want h
 Dooz
 Als m
 De v
 Da

Dat uptberkoren greyn/
Een Man kloek en vroomhartigh/
Sloegh Koninx enendertigh/
Heeft Ysrahel gheplant
Al int beloofde Land.

en baers 30
Sira. 46. 1
Jozu. 12. 7.
Jozu. 6. 20
ende 18. 10.

Laat ons ook zyn ghedachtigh
Doen Kaleb worden oud/
Die was noch sterk en krachtigh
Als in zyn jonghhepd stout:
Want hy een kloek Derwinder
Verdreef Enakims Kinder/
Dat waren Ruzen sterk:
Maar 't was Ggoods wonder werk.

Jozu. 14. 11.

Nu. 13. 30.

Rech. 1. 20.

Sir. 46. 11

Na Kaleb's overlyden
Deed Ysrahel groot quaad/
Maar Ghod om huer verblipden
Ontfernde Jakobs Zaad/
Shaf huer den eersten Rechter
Atnigel vromen Dichter/
Een zeer kloekmoedigh Man/
Sloegh den Koning Kuzan.

Rech. 3. 6.

Jer. 42. 12.

Recht. 3. 9.

en baers 11

Na dezen wy ghedinkken
Den tweden Rechter koen/
Ghenaamd Chud den sinkken/
Die den Koning Egloen
Duerstak met zynen zwaerde/
Dat hy dood viel op d' aerde/
En broecht het Land daar me
Wel tachtigh jaar in vye.

Sir. 46. 13.

Rech. 3. 15

16. 17. 18. 19.

20. 21. 22. 23.

24. 25. 26. 27.

28. 29. 30.

Doen volgden een Doorzhanggher

Die Ysrahel vermeerde/
Hy was gheheten Samghar
Tis waerd datmen hem eerd;
Want hy als den vermaarde
Sloegh met den Offen-ghaerde/
Als een held sterk van leen/
Zes honderd Salisteen.

Rech. 3. 31

Ende 5. 6.

Offen-stok

Maar Ysrahel verzochte

Rech. 4. 1, 2.

Liedeken vande yrome

4. Reg. 17. 12. Al weert d' Afghoderp/
 Judit 5. 23. Dies huer de Heer verkochte
 Rech. 2. 12. In handen huers party/
 Der Koning Kananiten/
 Sp'leben daar verfluten
- Heb. 11. 37. Met druk en zwaar bedwang
 Van Sifferazeer strang.
- Rech. 4. 5. Doen riepen zy zo zere
 heel upt. Tot Ghod in huereen nood/
 Dies zond huer Ghod de Here
- Psalm 37. 39. Weer hulp en bystand groot:
 Want hy quam huer te baten
- Recht. 5. 1. Al teghen die him gaten/
 Heb. 11. 32. Debora en Barach
- Recht. 4. 16. Die wonnen grooten slagh.
 Heb. 11. 32 En Ghideon in oorden
 Den tienden werd verklaard/
 Rech. 6. 11. Die heesc des Engghels woorden
 Verstaan en wel bewaard/
 Hy was een held byzonder
 Ghod deed duer hem groot wonder/
 Rech. 7. 22 Den Koning Salmuna
 Ende 8. 21 Sloegh hy/ en ook Seba.
 Doch moet ik eens vertellen
 hoe dat ook Ghideoen
- Rech. 6. 27. Met tien van zyn Shezellen
 en vaers 28. Int eerste ghingghen doen/
 Zy trokken 's Nachts te werke
 En braken Ba- als kercke/
 De Haghe koraasjues
 Zy hieutwen af al hies.
- Rech. 11. 1 Jephtha Ghileaditer
 heel upt. Dat was een strydbaar held/
 Heb. 11. 32 Teghen den Armoniter
 Judit. 5. 18 Kost hy wel houden't Veld/
 Rech. 11. 33. En sloeghe daar ter neder/
 Verlost' Ysrahel weder
 Van die huer had bezwaard/

Al was hy een Bastaard.

Den twaalfsten held een stercken

En vromen kampion/

Was krachtig in zyn werken/

En Nazir Ghoods Simson /

Den Leeu kost hy verschueren

En droegh der poorten dueren/

Noch met een kakebeen

Sloegh duzend Filisteen.

Ten dient ook niet vergheten/

Hoe dat den Jonat han

De Filisteen vermeten

Beklam en oberwan/

Zy vielen neer ter Aerde/

Zyn Schildknecht metten zwaerde

Die sloeghze dapper dood/

Dat ghansche heer dat blood.

Hy willen wy voorbaven

Om hier te stellen hy

Dan David ook verklaren/

Dan Zoue Izai/

Daen hy noch was een Jongghen

Heeft hy een Leeu besprongghen

En enen Beer / ghelooft/

Heeft hy den Bupt berooft.

Noch zagh men koraasjuezig

Den vromen held boord ghaan/

Den Kueze zeer pompuezig

Diktories verlaan/

Den slingghet hy aanbaerde/

Doord met zyn eyghen zwaerde

Werd Gholiath ghedood/

Die was zes ellen groot

Dees Dorst heel triomfaligh

En Koninglyk insien/

Was vrom en gheluckzaligh/

Den Drijs hy kreegh duer dien/

Bequaam in alle dingghen/

Heb. 11. 32

Recht. 13. 7.

Ende 14. 6.

Ende 16. 3.

Recht. 15. 15.

1. Sa. 18. 3.

Ende 20. 8.

ende 23. 12.

1. Sa. 13. 3.

ende 14. 13.

14. 15. 16.

Heb. 11. 32.

1. Sam. 17.

12.

1. Sam. 17.

34. 35. 36.

2. Sam. 17.

tot vers 50

Sirac. 47. 5

1. Para. 12. 3.

Ende 13. 38.

Sirac. 47. 7.

1. Sa. 18. 7.

Ende 19. 8.

Liedeken vande vrome

2. Sa. 22. 30 Met zynen Ghod te springghen
 Psal. 18. 30. Ter muren spaad en vroegh
 Hebz. 11. 32. Van David ist ghenocgh.

Eerste Pauze.

Maar zullen boord vermelden
 En doen een kort rappoort
 Van dezen Davids Helden/
 Dus naerstelyk toehoord:

2. Sam. 23. 8 Jezabe-am heel lustigh
 1. Par. 12. 11. Hief op zyn spiessse rustigh/
 Sloegh als een kloek Bassaal/

2. Sam. 23. 8 Achte honderd t'enemaal.
 Na dezen held eerzame

2. Sam. 23. 9 Was enen zoon Dodo/

1. Par. 12. 12. Ele-azar met name/
 Die sloegh de Kuezen zo
 Dat hyder veel ontlofde/

2. Sa. 23. 10 Tot dat zyn hand verstopde
 Van moedhepd aan zyn zwaerd/
 Dat was een held erpaerd.

2 Sam. 23. 11 Samma een Man heel wakker/
 Doen Ysrahel ontblucht/

1. Pa. 12. 14 Trad midden op den Akker
 (Als een held onbeducht)
 Die was bezaept met wikken/

Judith 14. 14 De Spanden verschrakken/

Ende 15. 1. Want zy en konden niet/
 Hem wederstand doen niet.

En dees drie p. insipalen

2. Sam. 23. (Doen David was belust)

15. Wel water konden halen

1. Par. 12. 17. Daar't Legher lagh gherust

Sachar. 9. 6. D. r. Filistinen machtygh

Want zy duerbzaken krachtygh

Het Legher huers partie/

Dat deden deze drie.

2. Sam. 23. Nu Joabs Broeder eben

18. Abizai ghenaauid/

zpn

Zyn spies heeft opgeheben

Als held zeer kloek befaamd

't Was om te zyn verwonderd/

Sloegh t'enemaal drie honderd:

Noch boven dien sloegh hy

Den Ruzze hiet Jesu.

1. Pa. 12. 20

Noch volghet weer als boem

Een dapper held verstaat/

Die David heeft ghekoren

Tot heymelken Raad/

Two Leeuwen ghing doodsruyten

Int Land der Moabiten/

Noch eenen Leeu subyt

Sloegh hy in den sneeu tyd.

2. Sam. 23.

25.

1 Para. 12. 25

Ezaia. 16. 9.

Dees held als den baalhanden/

Sloegh noch ten is gheen droom/

Een Man had in zyn handen

Zyn spies als een wesp boom/

Hy deed duer Ghoods ghenaden/

Een Man van grote daden/

Geheten Benaja

De zone Jojada.

2. Sam. 23

21.

1. Para. 12

12.

2. Sam. 23.

20.

Somma dees Helden hertigh

Tot Davids dienst bereyd/

Gheteld zuebenendertigh/

Zo ons de Schryft ook zeyd:

Dees Helden droom bevondert/

Die Ysrahel boorzonden/

En holpen al ghelpt

Den Koning in zyn Rpk.

Marthias vpf Zonen

En gueten Vader met/

Heel kloeke droom Personen

Die streden boorz Ghoods Wet/

Want zo als dapper Namen

Werkstonden de Tirannen

Die 't Land doen ober al

Dast vzychten in afval.

2. Sam. 23.

39.

1. Par. 12. 10

1. Mach. 2.

27.

1. Mach. 2.

42. 43. 44.

Liedeken van vrome

- Apokalip. 1.5** Den Wring van allen dezen
 En Hoofdman gheneraal
1. Timo. 6. 15 Is Ghod/also wy lezen/
 Den Dozst van altemaal/
Judith. 16.3 Die kan d' Oorloghen sturen
Psalm 46. 10 Deer boben der naturen/
Judith 5. 18 Alzo de Schrift belyd/
Ende 9.9 Dooz Ysrahel hy streyd.
 Die dit hier eerst upt minnen
2. Samu. 2 3 Der helden heeft ghesteld/
Judith 5. 18 Hy hoopt met Ghod verwinnen
Esezien. 6. 13 En vroom behouden t held/
Danie. 4. 36 Tot lof en prijs des heren:
1. Petri 2. 17 Den helden ist ter eren.
Sirach 1. 6 Maar Ghod den Schepper wys
Jerem. 20. 11 Gheef ik den opper-prijs.

Tweede Pauze.

- Matt. 16. 19** En Christus onzen here
Ende 18. 18 Die heeft nu in ghesteld
Johann. 8. 31 Om na zyn Woord en Lere
Matt. 10. 34 Te streyden met gheweld/
Mark. 9. 41. Hy d'ergherlike Leden
 42/ 43/ 44. Wil hebben afghesneden/
Matth. 5. 29 'tZp ooghe/hand of boet
Ende 18. 8 Dan't Lichhaam wezen moet.
Johan. 6. 68 D' Apostels Christi vromen
1. Kori. 9. 25 Die hebben ook ghestreen/
Esezien 9. 11 Ghoods Harnas aanghenomen
1. Kori. 5/ 10 Om ergherlyke Leen
Shalat. 5. 12 Van 't Lichhaam upt te roden/
Matth. 18. 8 Zo Christus heeft gheboden/
Shalate. 5. 9 Een waepnigh zuurdeegh stuur
1. Korint. 5. 5 Het ghausche deegh maakt zuur.
Kolossen. 2. 1 Ook Paulus heeft ghestreden/
1. Tessa. 2. 2 Ghelphk hy zelf bekend/
2. Tessa. 3. 1 Met vurighe Ghebeden
Hebre. 12/ 1. Zyns levens loop volend/
2. Timot. / 4. 7 'tGyeloof hy heeft behoutwen

Met

Met dat
 Zo dat he
 De kroon
 In heft
 E Hezen
 Zo dik
 Alrege
 De woel
 On huer
 hy docht
 Hier men
 Maar
 In huer
 heft Paul
 De Gheft
 En dooz
 Al willen
 'tZp Jam
 De huan
 ghuone
 De Gheft
 filius m
 hermoghe
 fagelus
 En Dera
 Orop of
 Dus ist
 Als men
 Die Gheft
 En wilt
 Poem u
 Ghep m
 Of ander
 Ghep m
 Ma t zyn
 De Gheft
 Van zulke
 Zy zonden

Met dast en sterk betrouwen/
Zo dat hem is bereydt
De Kroon der zaligghed.

Hy heeft in zynen Tijden
Esezen en meer
Zo dikwils moeten streyden
Al teghen valsche Leer
Der woeste wilde Dieren/
Om huere qua manieren/
Hy bocht Tot s'heren Prins/
Niet menschelijker wys.

Maar inden Naam des Heren/
In huer Verghadering
Heeft Paulus dit ghaan leren
Na Christus ordening/
En door ons Heren krachten/
Al willen dit verachten
Iz Jannes / Jambres koent
Die kunten niet na doen.

Himene/Alexander
Twee Jasteraars van aard/
Filetus en meer ander/
Hermoghenes vermaard/
Sighelus ghing af vallen/
En Demas die liep kallen/
Greep s'Werelts liefd weert aan/
Dus ist niet huer verghaan.

Als iemand come ghehangghen
Die Christus Leer niet byengt/
En wilt hem niet ontfangghen/
Noch in u hups ghehengt/
Ghy mueght hem ook niet groeten/
Of anders zoud ghy moeten
Ghemeynschap hebben zo
Met zyn qua werken sno.

De Schrift ghebrued te schepden
Van zulke Tijden al/
Zy zouden u verleyden

2. Korin. 3.4.

Jakobi. 1. 12.

1. Petri. 5.4.

Aktor. 9.16.

Ende 19.26

2. Kori. 11.28

Sapi. 4.5.

1. Kori. 15.32

1. Tess. 5. 14.

1. Kori. 9.26.

Ende 15.32.

2. Tessa. 3.6.

1. Korin. 5.3.

1. Tim. 3.14.

Matth. 18.8

1. Korin. 5.3.

1. Tessa. 4.8.

2. Timo. 3.8.

Exod. 8.10.

1. Tim. 1.20.

Prober. 4.24.

2. Tim. 2.17.

2. Tim. 1.15.

Deute. 32.5.

2. Tim. 4.10.

1. Joha. 5.12

Jakobi. 4.4.

Deuter. 13.6

2. Joha. 1.10.

Tim. 3.10.

Aktor. 10.28.

Lukas. 10.4.

Num. 33.55.

Esezie. 5.11.

2. Joha. 1.11.

Rome. 16.16

2. Tim. 2.21.

Mat. 24. 11.

En

Vande Strydbaar Helden.

3. Reg. 13. 20 En byengghen totten val
 Johan. 3. 36. Int eeuwige verderben/
 Apoka. 21. 8. De tweede dood doen sterben/
 2. Tessa. 1. 9. Want aanschyn Ghoods ghewis
 Luka. 16. 23. Tot Ziels verdoemenis.
 Nehem. 2. 20 Nehemi-a die bouden
 Psalm. 132. 6 De Stad Jeruzalem/
 Nehem. 4. 7. De Opanden die wouden
 8. 9. 10. 11. Dat ghaan beletten hem.
 Nehem. 4. 15 Als dit de Drome merkten
 16. 17. 18. 19. Zy maar met een hand werkten/
 20. etc. Met d'ander hand ghepast
 Kantika. 3. 8. De Wapens hielden vast.

Besluyt.

1. Tessa. 4. 18 Tot troost van alle Dromen
 Hebr. 3. 14. Die hier volstandigh stryd/
 Luka. 17. 34. Zal worden opghenomen
 Sapi. 5. 16. Int eeuwigh leven blyd/
 Johan. 5. 28. By Christum onzen Here
 Hebr. 2. 7. Ghekroond met pyns en ere/
 Male. 3. 16. Vol blydschap ende vrueghd
 Apoka. 14. 3. Ora Zingghen heel verhueghd.
 Anno. 1632.

Des Nutuers Anzen.

Zien. 19. 17. Ziet niet te rug, tot Ziels behoed/
 Actor. 17. 30. Houd maat in al, Ghod spaard tot Boet,
 Heb. e. 3. 7. Het is nu noch den Dagh van Heden
 Jerem. 8. 4. Dat elk den Tyd waarnemen moet/
 Ezech. 33. 6. Dies baepde ons waarschoutwen zoet:
 1. Kor. 15. 33. Want quaad gheklap verdoerst ghoer Zeden.

Gynde des tweeden Deels van ons Boercken / to
 troost van alle drome Helden / die met ons het Har
 nas Ghoods aanghedaan hebben / ende niet moed
 worden tot dat de leste Opand te niet ghebaan zal syn
 1. Kor. 15. dat is de Dood Darts. 20.

FINIS.